

Izhaja ob 4. jutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za in-
semstvo Din 40.— neobvezno.
Oglaš po tarifu.
Uredništvo
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/1. — Telefon št. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knaflcovi ul., št. 5/L — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravi

Upravištvu: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Ispralni oddelki: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 36.
Podružnici: Maribor, Baravska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštnem čk. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180
Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 29. julija.

Z večerajšnjim svojim velikim govo-
rom v Narodni skupščini, je Svetozar
Pribičević znatno pripomogel k razči-
ščenju politične situacije. Predvsem so
njegove ugotovitve glede stališča SDS
v vladi Narodnega bloka napram HSS
historičnega pomena. One so avtentične
in tudi s strani radikalne stranke po-
trjene, saj niti minister Trifunović niti
Ljuba Jovanović, ki sta včeraj vodila
polemiko s Svetozarjem Pribičevićem,
nista niti z besedo osporavala njihove
točnosti.

Pribičevićeve ugotovitve so še pose-
bno interesantne in značilne v zvezi s
celokupno nacionalno politiko samo-
stojnih demokratov. One dokazujejo, da
ta politika ni bila le vedno dosledna in
energična v duhu narodnega in držav-
nega edinstva, temveč da je bila tudi
vedno lojalna in brez partizanske sebič-
nosti.

Z ogromno žrtvijo preloma v lastni
stranki, katere večina se je pod vo-
dstvom gosp. Davidoviča odločila za
kompromisarsko politiko na račun uni-
tariistične ideje, so samostojni demokra-
ti pod vodstvom Svetozarja Pribičevića
omogočili ustanovitev Narodnega blo-
ka. Vodil jih je pri tem edinoletni interes
države. Pod njihovim vplivom je pro-
gram Narodnega bloka se postavil na
osnovno točko, da bo energično izvajal
unitariistične politike ob strogem va-
rovanju enakopravnosti Srbov, Hrvatov
in Slovencev vzpostavilo spodbu-
kano avtoriteto državne misli in prisi-
lo separatizem na kolena. Dogodki so
pokazali, da je bila ideja Svetozarja Pri-
bičevića: »vztrajati in ne popuščati«
pravilna. Pri volitvah je narod te po-
litiki dal večino in z obnovljeno notra-
njno silo je mogel Narodni blok nadalje-
vati svoje delo. Dne 27. marca je sepa-
ratizem z zgodovinskim govorom Pavla
Radića najvil svojo kapitulacijo. Pri-
bičevićeva teza je zmaga.

Državna misel je mogla slaviti svoj
triumf nad separatistično in negativni-
stično idejo ne le radi doslednega iz-
vajanja unitariističnega programa, temveč
tudi radi tega, ker se je politika SDS
zlasti v kritičnem času od lanske jeseni
ogibala vsake partizanske sebičnosti
ter pri vseh svojih korakih preudarjala,
kaj je za državnega in narodnega stali-
šča pametno in pošteno. Ko so bile raz-
pisane volitve v Narodno skupščino in
je proti HRSS bila razglašena Obznana,
se je takorekoč sama od sebe vsiljeva-
la zapeljiva misel izločiti radičevce iz
volilnega bloka. Moč obeh koaliranih
vladnih strank bi bila s tem znatno pri-
dobilila, njihova večina v novem parla-
mentu bi bila zaščitena proti vsaki
eventualnosti, nemoteno nadaljevanje
politike Narodnega bloka do polne
splošne sprovedbe njegovega programa bi
bilo zagotovljeno. A samostojni demokra-
ti so vse te vabe odbili. Oni so smatrali, da
moralno ne povsem neoporečna sred-
stva nikakor ne podprejo avtoritete ve-
like nacionalne ideje in da negativna
politika ne more nadomestiti pozitivnih
uspehov. Na njihov pritisk je vlada
opustila namero, da odstrani radičev-
ske volilne škrinje. Z isto lojalnostjo in
preudarnostjo je postopala SDS tudi,
ko je šlo za verifikacijo radičevskih
mandatov. Večina vlade (in tudi sedanji
sporazumski gosp. Trifunović) je bila
za to, da se radičevski mandati brez
izjeme razveljavijo kot mandati stranke,
proti kateri je razglašen zakon o
zaščiti države. Tudi tej nameri se je
Svetozar Pribičević s svojimi tovariši
v vladi odločno uprl. Njegova teza je
bila: ne gre za to, da izločimo iz parla-
menta večino hrvatskih poslancev
ter sebi ustvarimo komoden položaj,
gre marveč za to, da večino hrvatskih
zastopnikov pridobimo za pozitivno
parlamentarno delo, da jih odvrnemo
od dosedanje, vse zanikajoče abstinen-
te politike. Zakon o zaščiti države naj
se uporabi proti tistim, ki so direktno
kompromitirani, za druge pa naj velja,
da je državni interes višji od vsakega
drugega. Stališče S. Pribičevića je zna-
čalo in tako je verifikacija velike ve-
čine radičevskih mandatov v prvi vrsti
zasluga SDS.

Niti gosp. Pribičević niti drugi njego-
vi somišljeniki si niso bili na nejasnem,
da je Narodni blok z verifikacijo radi-
čevskih mandatov odprl HSS vrata v
vlado in omogočil povsem nove kom-
binacije. Mi smo v našem listu to po-
novno poudarili in izjavi Pavla Radića
je pokazala, da je HSS situacijo razu-
mela ter da se pripravila izvajati kon-
sekvence. Svetozar Pribičević pa meni,
da je radikalna stranka napravila uspe-
šno pogreško, ko je smatrala, da za-
dostujejo besede, mesto, da bi čakala
na dejanja. Njegova izjava o pome-
nu in o razliki med Radičevićimi besedami
in njegovimi dejanji so zadela v živo
in so vsem pametnim ljudem po-
kazala, v kako negotovo situacijo je
zabredla državna politika s sporazu-
mom RR. Na zelo takten način se je
gosp. Pribičević izognil moralni stra-
ni aranžmana med radičevci in radikali,

Radičevska demagogija se razkrinkuje

**Zemljoradniki obtožujejo radičevce, da so izdajalci kmečke
demokracije. — Radičevci v opoziciji in radičevci v vladi. —
Tiskovni zakon v soboto še ne bo gotov. — Parlament bo zbo-
roval še prihodnji teden.**

Beograd, 29. julija, r. V zadnjem času
ne mine dan, da bi radičevci ne doživeli
kake neprijetnosti. Glasovati so morali
za predlagane člane glavne kontrole,
dasi ni bil izvoljen niti en Hrvat. Danes
so morali glasovati skupno z radikali,
da se ne da članom zemljoradniškega
kluba beseda v razpravi o dvanajstini-
nah. Radi tega sta zemljoradniška po-
slanca Moskovljevič in Kokanović ostro
napadla radičevce, ki sta jim klicala:
»Tako vi branite seljaške pravice! Ne
pustite govoriti o prevelikih bremenih
kmetov! Sram vas bodi! Vi ste se
vpregli v plačkaški voz radikalov!«
Radičevci so potuhnjeno sprejemali te
udarce. Dr. Sečurov je navajal na da-
našnji seji Narodne skupščine, da pla-
čujejo županije v Vojvodini posebne na-
grade uradnikom ministrstev notranjih
zadev in financ, ki bi morali vršiti kon-
trole nad njimi. Ta ugotovitev je izzva-
la v skupščini pravo senzacijo. Radi-
čevci, ki so prej neprestano agitirali
proti »slabim uradnikom«, so morali da-
nes braniti tudi to korupcijo. Dr. Sečurov
je nadalje kritiziral neenakost obdav-
čenja. Navajal je, kako sta sedanji mi-
nister Krajač in posl. Neudžer svoje-
časno predlagala, naj se davek, ki ga
Hrvatska plača več, ukine. Sedaj pa bo-
do morali radičevci skupno z dr. Kra-
jačem glasovati proti lastnemu predlo-
gu. Radičevci tudi pridno pomagajo iz-
igrati agrarno reformo ter tako desavu-
irajo svojo dosedanje politiko in svoje-

časne obljube volilcem na vsakem ko-
raku. Zato tudi ni čudno, ako trdijo ra-
dičevski disidenti in zajedničarji, da se
radičevci ne upajo iti med narod in da
se ne upajo sklicati niti enega shoda.
V ostalem je bilo danes v Narodni
skupščini nenavadno živahno. Dopol-
dne so bile dvanajstine načeloma spre-
jete, popoldne pa se je pričela podrobna
razprava. Danes se je sestal tudi zaka-
nodajni odbor ter je razpravljal o
tiskovnem zakonu. Ob tej priliki je sa-
mostojni demokrat posl. Juraj Demetrovič
odločil podpredsedniško mesto, posl.
Gligorić Božović na tajniško mesto.

Vlada je pričakovala, da bo jutri ali
popoldne tiskovni zakon končan, na-
kar naj bi prišel na vrsto v Narodni
skupščini v soboto dopoldne. Minister
za izenačenje zakonov dr. Sršić je iz-
javil vašemu dopisniku, da misli, da za-
knodajni odbor v tem roku ne bo mo-
gel dovršiti svojega dela ter da zato
izgleda, da se seje Narodne skupščine
ne bodo mogle končati v soboto, tem-
več se bodo nadaljevale tudi v nedeljo
in ponedeljek. Ko bodo sprejete pra-
čunske dvanajstine, bi prišle na dnevi-
ni red interelacije in morda zakon o
Pantheonu. Ako bi bilo dovolj časa, bi
prišle na vrsto potem še druge manjše
stvari.

Važni amandmani k dvanajstinam

**Predloženi v včerajšnji seji Narodne skupščine. — Dvanajstine
v načelu sprejete. — Ostra kritika radičevske neiskrene poli-
tike.**

Beograd, 29. julija, p. Na današnji seji
Narodne skupščine je najprej dobil besedo
poročevalec manjšine dr. Sečurov, ki je v
obširnem govoru kritiziral politiko vlade in
posebno obsojal finančnega ministra. Ko je
bil sedanji finančni minister v opoziciji je
zameril dr. Kumanudiju, da je imel 13 dva-
najstih, današnji finančni minister pa jih ima
kar 17. Dalje je kritiziral, da imamo pet
raznih davčnih sistemov in več kot 20 raz-
nih davkov in doklad. Govornik očita vladi,
da razpila denar. Silno ostro napada dr.
Sečurov radičevce, ki so v agrarni reformi
zavzeli stališče v korist veleposestnikov in
so zato izgubili pravico na ime, da so ljud-
ska in kmečka stranka. Svoj govor je za-
ključil s tem, da je vlada »narodnega spo-
razuma«
v stvari vlada narodne prevare. Z govorom dr. Sečurova je bila končana
načelna razprava, nakar se je vršilo gla-
sovanje. Glasovalo je skupaj 225 poslancev,
in sicer 159 za, 66 proti. Seja je bila zaklju-
čena in prihodnja določena za popoldne ob
5. uri.

Popoldne se je pričela specijalna debata
o proračunskih dvanajstinah. Predsednik je
sporočil, da je finančni minister vložil večje
številno amandmanov, katere je prečital taj-
nik Kobasica. V glavnem predlaga vlada
nastopne amandmane:
Partija 57 za izvedbo uradniškega zakona
se poveča na 50 milijonov dinarjev.
V partiji 695 za razmejitev, se predvide-
va 1 milijon dinarjev za zgradbo mejnih
kamnov in betonskih kolov.
Kot podpora za poljedelce, ki so bili oško-
dovani vsled toče, poplave in drugih ele-
mentarnih neizod 3 milijone.

Posojilniški zadrugam na Štajerskem,
ki so bile svoj čas veljane v Gradcu, se
vsled konvencij za Avstrijo določi kot prvi
obrok pol milijona dinarjev.
Za stroške udeležbe na dekorativni raz-
stavi v Parizu je določen 1 milijon dinar-
jev.

Pozicija za štipendije se poveča za pol
milijona dinarjev.

Na davke, katere plačujejo družbe, ki mo-
rajo javno polagati račune, se smejo v vsej
državi določiti posebni občinski in samou-
pravni dodatki od 1. avgusta 1925, naprej,
in sicer občinske doklade do 100% okrožne,
okrajne in oblastne doklade pa največ do
50 odst.

V krajih, kjer se podjetjem, obvezanim na
javno polaganje računov, računa ren-
tabilnosti davek se za proračunanje renta-
bilitete ne vpoštevajo državne davčne.

Na vsem ozemlju države se smatrajo kot
režijski stroški plačane vojne in povojne do-

klade in sicer 50 odst. na Hrvatskem in Voj-
vodini, dve tretjini od doklad v znesku 90
odst., 60 odst. v Sloveniji in Dalmaciji, 30
odst. izredni pribitek v vsej državi, davek
na poslovni promet, invalidski davek, do-
datek za vojno pripravo, vse občinske,
okrajne, okrožne in oblastne doklade.
Podjetja, ki so podvržena javnemu pola-
ganju računov, so dolžna na zahtevo fi-
nančnih oblastí dovoliti v pogled svoje knji-
ge in račune. Državni organi, ki vrše ta
vpogled, so dolžni čuvati tajnost ter ne
smejo vpogleda razširiti na ničesar druge-
ga kakor na ono, kar vpliva na pravilni
razpored davkov, katere plačuje dotično
podjetje. Finančni minister se pooblašča, da
o vsem tem določi natančnejše odredbe s
pravniki.

Ministrski svet se pooblašča, da na pred-
log finančnega ministra in v sporazumu s
finančnim odborom izda pravilnik za brez-
plačno izdajanje reprezentancijskih cigaret.

Ministrski svet se pooblašča, da na pred-
log finančnega ministra in v sporazumu s
finančnim odborom izda pravilnik o uporabi
državnih avtomobilov in voz. Od 1. nov.
t. l. dalje bodo imeli pravico do brezplačne
vporabe avtomobilov ali voza samo oni
državni uradniki, za katere bo to v novem
pravilniku predvideno.

Minister za agrarno reformo se pooblašča
da mora do sprejema zakona o ekspropria-
ciji veleposestev in o kolonizaciji varovati
prodajo in zemljeknjižni prenos nepremet-
nin, ki so pod agrarno reformo in ki pre-
segajo v zakonui predpisani maksimum.
Kupljene nepremetnine so ne smejo odpro-
dati v desetih letih.

Čl. 33 a trošarinskega zakona, ki je nov
se glasi: Predpis 6 odstotka čl. 34 velja
tudi za krivice iste vrste storjene do 19.
novembra 1923, zaključno. V smislu tega pre-
dписа se bo postopalo tudi glede krivic,
storjenih z neopravičenim točenjem plač do 30
junija 1925. Ravno tako predpis čl. 216 fi-
nančnega zakona za leto 1922-23, za vse
krivice glede pridelovanja tobaka do konca
leta 1924.

Kastav in otok Krk se pridelata trgovski
in obrtniški zbornici in Senju.

Po prečitanih amandmanov je opozicija
protestirala, da se predlagajo Narodni skup-
ščini, ne da bi jih bil finančni odbor pregle-
dal.

V podrobni razpravi so danes govorili
posl. Gavro Kapetanović, dr. Kumanudij in
Pušenjak. Jutri je na vrsti kot prvi govor-
nik samostojni demokrat Juraj Demetrovič.
Seja je bila zaključena ob 20.

a baš zato je njegov govor učinkoval
tem tehtneje.

Dosedaj se je še vedno izkazalo, da
je politična strategija Svetozarja Pribi-
čevića bila pravilna. Ako ž njim obža-
ljujemo, da je sporazum RR razdrl koa-
lucijo Narodnega bloka, mesto da bi jo
bil ojačal, se zavedamo, da nas samo-
stojne demokrate vodi tudi pri tem le
interese velike skupne stvari vseh na-
rodnih elementov v naši državi. Ko-
modno formule, saj se itak ničesar hu-
dega zgoditi ne more, ker stoji SDS v
rezervi, je voditelj samostojnih demo-

kratov razbil s kruto ironijo. SDS iz
užaljenosti ne bo delala politike, ki bi
v kateremkoli oziru bila v nasprotju
z velikimi nacionalnimi interesi, a ona
bo svoje postopanje uravnila po lastnem
preudarku ter se čuti nevezano in slo-
bodno na vse strani. Nevezano je, da
njena moč baš vsled dogodkov zadnje-
ga časa znatno narašča. Politično in
moralno njena pozicija še nikdar ni
bila tako čvrsta. Sedaj je padla tudi
kleveta o »protihrvatski«
politiki Sveto-
zarja Pribičevića. Ozračje je razči-
ščeno.

Reorganizacija malega opozicijskega bloka

Gg. Korošec, Davidović in Spaho se še vedno igrajo »sporazum«

Beograd, 29. julija, p. Šefi opozici-
jskega bloka so nocoj izdali nastopni
komunike: »Zastopniki Demokratske
(Davidovičeve) stranke. Slovenske ljud-
ske stranke in Jugoslovanske musliman-
ske organizacije so razpravljali o no-
vem položaju in ko so konstatali, da je
HSS s svojim prehodom in s pogodbo
z radikali razgnala Blok narodnega
sporazuma in seljaške demokracije, so
ugotovili, da je potrebno nanovo ure-
diti medsebojne odnose. V tem smi-
slu se je na sejah z dne 27. in 28. t. m.
odločilo: 1.) Da šefi njihovih skupin
ostanejo v medsebojnem stiku radi
sporazuma o parlamentarni kooperaciji
in skupnem nastopanju v parlamentu v
času trajanja te skupščinske sezone.
2.) Da se takoj prične proučevanje pro-
gramatične in taktične akcije za delo-
vanje njihovih strank v novo ustvarje-
nem položaju.

Soglasno pa se je ugotovilo že sedaj
načelo, da se ima vprašanje bodočih
reform državne ureditve izvršiti spo-
razumno z vsemi strankami. Osnovna

načela in končni cilj njihove akcije bo
definitivna konsolidacija notranjih od-
nosov, zagotovitev zakonitosti in prav-
nega reda, obramba demokratskih in
svobodnimiselnih ustanov ter parlamen-
tarne vladavine.

Ko je bil izdan ta komunike, se je
Vaš dopisnik obrnil na Lj. Davidoviča
in dr. Spaho za pojasnila o njihovih na-
daljnjih akcijah. Dobil je od njih na-
slednje pojasnilo: Njihove stranke so
sklenile skupen nastop. Predvidevajo
kooperacijo v narodu, to je vzajemno
se bodo podpirali na raznih shodih. Po-
leti se bo izdelal delovni program, ki
je bil sicer že izdelan, ko so bili radi-
čevci še v njihovi sredi, a se bo sedaj
nekoliko predelal. Glede na sporazum
vseh strank zahtevajo, da se vse va-
žnejše reforme sklenejo sporazumno.
Šefi opozicije bodo takoj po zaključku
zasedanja Narodne skupščine zapustili
Beograd in prirejali shode. Že nocoj je
odpotoval dr. Spaho in del njegovih
poslancev.

Za Slovenijo važne določbe nettunskih konvencij

**Olajšave obmejnega turistickega prometa. — Gospodarski
stiki ob meji. — Tarife ugodnosti za promet s Sušakom preko
Reke.**

Beograd, 29. julija, p. Vaš dopisnik
je izvedel, da so bila rešena z nettun-
skim sporazumom tudi sledeča vpra-
šanja: Vprašanje turistickega prome-
ta, ki je posebno važen za Slovenijo.
Zlasti so se urediti odnosi za turisti-
ko na slovensko - italijanski meji ter
so se dogovorile velike olajšave. Reše-
no je tudi vprašanje prometa v obmejni
conli z ozirom na potrebe sloven-
skega prebivalstva za prevoz drv od
Planine, Hotederšice in Logatca v Po-
stoyno. Rešeno je vprašanje slapa in
njegovega izkoriščanja pri Planini. Pri-
znalo se je naše lastništvo ter so bile
določene odredbe za vzdrževanje in

eksploatacijo vode na Italijanskem
ozemlju v našo korist. Rešeno je vpra-
šanje dobavljanja električne sile iz cen-
trale v Zireh na italijansko ozemlje.
Dale je rešeno važno vprašanje legiti-
macij za prehod preko meje, ako je
potrebna pot k sodnim, davčnim, finan-
čnim, administrativnim in političnim
oblastem na drugo ozemlje. Urejena
je poraba pokopališč v obmejni conli.
Rešeno je tudi vprašanje pravoslavne
srbske cerkve v Trstu, ki postane av-
tonomna. Sklenjene so olajšave za pre-
voz blaga iz Slovenije preko St. Petra ne
samo za Reko, ampak tudi za Sušak.

Premogovna kriza v Angliji

**Vlada za posojilo premogovni industriji. — Dumping angleške-
ga premoga. — Za slučaj stavke je sklenjena mednarodna soli-
darnost rudarjev.**

London, 19. julija, r. Po zadnjih vesteh
ni mnogo izgleda na mirno rešitev spora
med lastniki premogovnikov in rudarji, ker
lastniki nečije poslali svojih delegatov k
pogajanjem. Rudarske meзде so bile izpla-
čane do večerajšnjega dneva. Iz rezultatov
preiskave je razvidno, da so delavske za-
hteve po minimalni merzi upravičene.

Po konferenci z lastniki premogovnikov
se je vršila seja vlade, na kateri se je raz-
pravljalo o načinu in pomoči premogovni
industriji v prihodnjih mesecih. Po Bal-
winovem načrtu naj bi dobili lastniki po-
sojilo, ki bi ga vrnilo po izboljšanem po-
ložaju premogovne industrije.

Kakor se doznava iz vladnih krogov, bi
se velik del tega posojila porabil za nadalj-
no plačevanje medz angleškim rudarjem,

istočasno pa bi se izvažal angleški premog
pod lastno ceno. Premog, nakopičen v skla-
diščih, je treba spraviti na svetovni trg, kjer
bo angleški premog konkuriral nemškemu,
francoskemu in ameriškiemu premogu, kar
pa je mogoče le potem oddaje pod pro-
dukcijsko ceno.

Pariz, 19. julija, l. Na večerajšnji seji iz-
vršnega odbora mednarodne rudarske zve-
ze je bil sprejet sklep, da je treba do skraj-
nosti podpreti angleške rudarje v njihovem
boju proti lastnikom. Ako angleški posest-
niki premogovnikov s 1. avgustom uresničijo
svoje grožnje proti rudarjem, se organi-
zira mednarodna rudarska stavka.

Glavni tajnik rudarske zveze Cook je ta-
koj po seji odpotoval v London.

Maršal Petain in Primo de Rivera v Maroku

**Načrt za enotno francosko-špansko akcijo. — Abd el Krim pri-
pravlja nov velik napad.**

Pariz, 29. julija, a. Maršal Petain je več-
rjač dospel v Ceuto na krovu francoske kri-
zarke »Strasbourg«. Ob prihodu ga je pri-
čakoval general Primo de Rivera. Maršal
Petain in general Primo de Rivera sta ta-
koj odpotovala v Tetuan, kjer so oba slo-
vesno sprejeli. Španska letala so spremlja-
la vlak vsjo pot do Tetuana. Generala sta
tako poletela vrhovni komisarjat in se nato
posvetovala o skupnem vojaškem delova-
nju.

Predsednik španskega direktorija, gene-
ral Primo de Rivera je pred svojim odho-
dom iz Tetuana izjavil, da je zelo zado-
voljen z uspehi posvetoovanja. Vse operacije
se bodo izvršile po skupnem načrtu.

Pariz, 29. julija l. Na večerajšnji seji mi-
nistrskega sveta je poročal zunanji minister
Briand, da do sedaj še ni prejel nobene mi-
rovne ponudbe iz Maroka. Pravosodni mi-
nister je poročal, da je izdal naredbo, po

kateri pridejo vsi komunistični agitatorji
proti armadi pred poroto.

Pariz, 29. julija s. Uezzan, kateremu se
sovražnik približuje od večeraj v smeri od
Sebel-Sarsarja, je kakor se poroča iz Feza
še vedno ogrožen. V srednjem odseku fronte
je sovražnik napredoval nekaj kilomet-
rov jugovzhodno od Taze. Ko so stopile v
akcijo francoske redne čete, se je sovražnik
zopet umaknil proti severu. Na vzhodu vr-
šijo Rifovci pri nekaterih plemenih, ki so
hotela stopiti v pogajanja s Francozi, živno
propagando. Nadalje vesti zatirajo, da
so se v Casablanci izkrcale znatna oja-
čenja. Z druge strani se zdi, da je sovra-
žnik končal dispozicijo svojih čet. V posa-
meznih odsekih fronte so opažati akcije
sovražnika samo proti plemenom ki so
ostala zvesta, in katerim zažigajo vasi. Zdi
se, da hočejo Rifovci pred prihodom fran-
coskih ojačenj izvesti velikopotezno akcijo

Jugoslavija in Grška

Beograd, 29. julija, p. Grški listi in
tudi nekateri naši listi so objavili vest
o velikem diplomatskem sporu med na-
šo državo in Grško. Vaš dopisnik se je
nocoj obrnil na najkompetentnejše me-
sto in dobil informacije, da se v našem
ministrstvu za zunanje stvari še niče-
sar ne ve o kakem sporu. Izmenjane
niso bile nobene note. Iz Grške je do-
spelo v Beograd več zastopnikov aten-
skih listov ter so prosili za intervju
dr. Ninčiča in pomočnika Markovića. V
našem ministrstvu za zunanje stvari se
je izjavilo, da od prekinjenja razgovor-
ov z Grki o paktu prijateljstva ni bilo
nobeih novih momentov.

Odkritje nove zarote na Turškem

Angora, 29. julija, s. Tukaj so zopet od-
krili razširjeno zaroto, katere središče je
v Carigradu. Med zarotniki so tudi bivši
poslanci.

Nova preorijentacija g. Tomljenovića

Zagreb, 29. julija, n. Bivši ban dr. Tom-
ljenović je pred 10 dnevi odločil mesto taj-
nika Davidovičeve demokratske stranke za
Hrvatsko, Dalmacijo in Slovenijo. Ta do-
mislija se pripisuje njegovi novi orijentaciji
napram radikalom in radičevcem. Govori
se, da ima dr. Tomljenović prevzeti kako
mesto državnega podtajnika ali velikega
župana na Hrvatskem.

Radić se pričinja umikati

Prvi demantiji njegovih lojalnostnih izjav. — Memorandum «Geneza sporazuma» proglašava za falzifikat.

r. Zagreb, 29. julija.

Stjepan Radić, rešen paragrafom in blažen po svojih poslednjih bravurah, biva zdaj na letovanju v Baški. In ravno v tem buržujskem ugodju se mu počasi zopet vraća stara manira, da pričinja revidirati svoje v en dan izsipa ne modrosti ter demantirati posamezne kompromitujoče izjave. Današnji «Dom» objavlja predvsem «oblasten» o fenomenalnem memoaru, ki ga je po sklenjenem sporazumu RR objavila beogradska «Politika» pod naslovom: «Geneza sporazuma».

Kakor znano, je navedeni memoar objavil g. Toni Schlegel, ki je stenografičar Radićeve izjave v zaporu, prepolne spokornih lojalnosti do kralja, ustave, države in radikalov. Navihani Stipa Radić je uvidel, da ga ta memoar, ki je bil davno pred objavo doposljan dvoru kot dokaz Radićeve spreobrnitve, totalno kompromitira pred hrvatskim seljaštvom, ampak dokler se sporazum ni perfektno v sestavo vlade, se ni lotil demantiranja. Zdj pa, ko zaenkrat sigurno sedi v vladnem sedlu ter na letovišču revidira svoje politično preobražanje, pričinja počasi po svojem starem običaju demantirati hiperlojalne, spekulantske ekspozije. Predvsem ugotavlja v današnjem «Domu», da še nikdar nikoli ni bil noben razgovor z njim točno beležen in objavljen. O «genezi sporazuma» izjavlja, da je razgovor bil strogo zaupen in da se je g. Toni Schlegel prišel po publikaciji v «Politiki» k njemu osebno oprostiti iz dveh razlogov: prvi, ker je razgovor bil objavljen in drugi, ker razgovor v objavljeni stilizaciji ne odgovarja onemu, kar je Radić v resnici izjavil ...

Važno toliko razkričanega, senzacionalnega «memoara» torej s kratkim Radićevim demantijem pada v vodo. S tem Stipa Radić razkrinkava g. Tonija Schlegla, ker je izjave falzificiral in obenem lokavo pobija ravno tisto, s čimer je najbolj blefiral radikale ter si celo na višjih mestih priboril prvo naklonjenost. Ali bo Stipa na tak način brisal tudi sporazum in ostale čudovite vidovdanske izjave? Njegov prvi demant je dober omen, da bodo tudi radikali kmalu očutili takšno Radićevo hvalježnost kakor gospod Toni Schlegel, ki mu sedaj g. Radić za zahvalo pritiska na čelo pečat — falzifikatorja ...

No, vsekakor pa je zaenkrat še hvalježno, da današnji «Dom» precej točno opisuje Radićev avijatičarski poset v Beogradu ter da objavlja tudi njegove tamošnje konfuzije. Dovolj značilno in šaljivo je že to, da «Dom» brez vsake nadaljnje opazke beleži tudi nastopno: «Kdo bi rekel, da je Radić takšen človek — so govorili nekateri radikalni seljaški poslanci, ki so bili očito zadovoljni. Samo posamezni opozicionarci so trpko dostavljali: Pustite ga, naj samo govori, kmalu boste plakali!» To beleži «Dom» uprav sebi dopadljivo in opozicije ne zamerja «trpkosti», pač

pa dopušča možnost radikalnega plakanja. Drazestno ...

Zaenkrat pa je «Dom» še poln veličanja sporazuma ter po običajnih švrknih preko Davidovića, Korošca in «batinašev» pribija: «Vse v vsem, narodni sporazum ter nova narodna in seljaška vlada je prvovrsten zgodovinski dogodek stoprav po tem, ker ga radostno pozdravljajo i Hrvati i Srbi i Slovenci, pa tudi vsi ostali naši sohranljivi!» Samo razni politični «nevaljanci» širijo glasove, da bo sedanja vlada trajala kvečjemu do jeseni, nakar jo bodo zrušili z oboroženo silo. Te pretnje se (glasom «Doma») najbolje čujejo po hrvatskem Primorju, kar znači, da Stipa Radić niti v Baški nima miru pred potegavščinami ...

One nesrečne poslanca, ki so izstopili iz Hrvatskega seljaškega kluba, obdoljuje «Dom», da niso odstopali dnevnice za Prpićevo palačo in da so sami krivi, ako so radi nesrečnih izjav proti sporazumu prišli v škripce. Zadeva radićevskih disidentov pa menda ni tako enostavno sentimentalna, kajti «Hrvat» ve obsežno poročati, da imajo disidenti že precej seljaštva za seboj ter obenem pričinja objavljati tudi izjave, ki dospevajo dr. Lorkoviću, izjavljajoč njemu zaupanje, Radićevi poročici pa pretne: Mane — tekel — fares ...

Radićevcem je vse to vedno bolj neprijetno in iščejo maščevanja nad zajedničarji. A v čem? V Obznanju! Vrlo interesantna je v tem pogledu današnja informacija «Hrvata», ki poroča, da radićevci nikakor ne urgirajo, da bi se tudi formalno ukinila Obznanja, kar znači: radićevci so kot vladna stranka (HSS) de facto rešeni vseh bremen Obznanja, formalne ukinitev pa ne zahtevajo, marveč Obznanje sami pustijo nadalje viseti kot Damoklejev meč nad svojimi bivšimi tovariši — torej nad zajedničarji, disidenti in onimi, ki bi jim sledili.

Ni dvoma, da se bodo radićevci, znani po svoji maščevalnosti in brezobzirnosti, poslužili skrajnih sredstev in vseh zavratnih fint proti svojim nevernikom. Vendar pa njihove grožnje zaenkrat ne morejo paralizirati mrzlice, ki se je pojavila v seljaških vrstah. Disidenti imajo uspehe. Dr. Buč, Trojanović, Uroš in Jagatić si pridobivajo zaupnico nele od svojih volilcev, marveč tudi od ostalih nezadovoljencev, ki z ogorčenjem obsojajo Radićevo kapitulacijo.

V ostalem pa je treba obžalovati, ako so resnične navedbe radićevskih disidentov, da hrvatski seljaki nikakor niso informirani o političnem preokretu in da nočejo nič slišati o spreobrnitvi k unitarizmu. V protitežu nudijo lepo zadovoljstvo uspehi Samostojne demokratske stranke. Tako je pri mestnih volitvah v Sremskih Karlovcih SDS od 188 glasov narasla na 282 ter dobila pet mandatov, kolikor so jih jedva dosegli tudi radikali. To so znaki, da se narod navzlic vsem političnim peripetijam v državi orijentira prav in odločno.

formo kitajskih carin.

Iz navedenega se razvidi, da je stališče Amerike, ki sili na kitajsko konferenco, na kateri naj se obravnavajo aktualni višjeji problemi med Kino in ostalimi državami, popolnoma v skladu z mednarodnimi obveznostmi in da je kitajsko stremeljenje po emancipaciji povsem utemeljeno in istotako v skladu z obljubami, ki so jih dale velesile po svetovni vojni.

Kake rezultate pa bo imela ta konferenca, to je vzpričo kaosa, ki vlada še vedno v Kini, drugo vprašanje.

Chamberlain o renskem garancijskem paktu

London, 26. julija.

25. julija, torej isti dan kot ministrski predsednik Baldwin v Lancashire, je govoril v Birminghamu zunanji minister Austen Chamberlain o politiki Velike Britanije glede garancijskega pakta.

«Sedaj se trudim», je dejal, «da se izpremeni sedanji mednarodni mir v dejanski mir in da dobi svet občutek varnosti in zaupanja, kajti vem, da je ravno to ono, kar potrebujejo narodi, in da bomo tudi mi mogli le na temelju takega miru in takega zaupanja vzpostaviti naše blagostanje».

Videli ste, da je nemška vlada odgovorila na francosko noto o načrtu pakta za medsebojno varnost. Da govorim iskreno, priznam, da sem nekoliko razočaran, ker je bil značaj tega odgovora takšen kot je pač neizbežno. Mislim, da se bo nadaljevalo z metodo pismenega občevarjanja, namesto da dospemo do trenutka, ko bi se morali osebno zbrati zastopniki zainteresiranih dežel na konferenci, na kateri bi skušali doseči za vse zadovoljiv sporazum.

Priznam pa, da je nemška nota napisana z željo, da bi napredovali predlogi za pakt medsebojne varnosti, za katere je dala inicijativo sama nemška vlada, ki jih je britanska vlada srečala z zadovoljstvom in na katere sta zavezniški vladi Francije in Belgije odgovorili v zelo prijateljskem in conciliantnem tonu.

Gotovo je, da bo ureditev vprašanja varnosti prinesla občutek pomirjenja ne samo narodom, ki so neposredno zainteresirani na paktu, pri katerem bo sodelovala britanska vlada, ampak tudi celemu svetu in da bo morda tudi pri

drugih narodih izzvala željo, da se podajo na isto pot in da slede z uspehom vzgladu velikih sil zapada.

Ze samo dejstvo, da je prišla izmenjava pogledov in da je tak predlog stavila Nemčija, je imelo za posledico, da je napetost občutno odnehala. Tri mesta (Düsseldorf, Ruhrort in Duisburg), ki so bila zasledena kot sankcija, ker ni Nemčija izpolnila svojih obveznosti, so pred izpraznitvijo in če bo, kot upam, Nemčija v dobri veri in hitro ugodila zahtevam zaveznikov glede razorožitve, bodo zavezniški iz lastnega nagiba zapustili tudi Köln, s čimer bo prva celna zasledena ozemlja osvobodena tujih čet.

Če hočemo, da pridejo pogajanja za varnostni pakt do zadovoljivega zaključka, mora Velika Britanija prožiti svojo podporo. Ne smemo misliti, da se nas ne tičejo odnosi med našimi sosedi, njihova varnost in svetovni mir. Nekateri ugovarjajo, ko hočemo na kakršenkoli način jamčiti za sedanje meje med Francijo in Belgijo z ene in Nemčije z druge strani. Toda nedotakljivost teh mej tvori temelj naše lastne obrambe.

Mi smo v stanu dati istočasno Franciji, Belgiji in Nemčiji občutek varnosti, ki ga te sile nikdar ne bi našle v «razumu», katerega se mi ne bi udeležili.

Fašistovska svoboda

Pomen upravnih volitev v Palermu.

Rim, 29. julija.

V nedeljo, 2. avgusta se bodo vršile v Palermu upravne volitve, katerih izid bo najbrže odločilen za nadaljni razvoj fašizma v južni Italiji in predvsem na Siciliji, kjer so fašisti pri lanskih volitvah v parlament ostali sijajno osamljeni. Glavno mesto Sicilije je prvo veliko mesto, ki si ima izvoliti svojo upravo.

Zato je umiljava vzemirjenost fašistovskih krogov, ki so osredotočili zadnje dni vse svoje delovanje v pripravi za nedeljske volitve v Palermu. Sicilijanska kri je že itak vroča, to dni pa se še bolj kuha, in bo nedelja, sodeč po dosedanjih dogodkih, zelo nemirna ...

Konstitucionalne stranke v Palermu — demokrati, liberalci, klerikali in unitaristični socialisti — so ustanovili za volitve enotni «blok svobode», katerega nosilec je bivši ministrski predsednik Orlando. Fašisti pa so postavili za svojega nosilca ministra di Scalea, ki je pri volitvah izposloval obljubo, da dobi Palermo šest milijonov lir za vodovod — če bodo zmagali seveda fašisti.

V tork je imel g. Orlando v Palermu velik volilni shod v gledališču Diana, po katerem je prišlo do hudih izgovorov med fašisti in orlandovimi volilci. Posebna izjava «Tribuna» poroča, da je imel Orlando fulminanten govor, ki so ga mnogostevnilni volilci odobraval s viharim navdušenjem. Kljub temu, da so zborovalci ostali popolnoma mirni, so fašisti predli orožniški kordon in se približali avtomobilu bivšega ministrskega predsednika. Fašisti so avtomobil pošteno stolkli in pobili vsa stekla. Drobec stekla je ranil tudi g. Orlando. Medtem so se šli streliti, in nastala je velika zmešnjava, ki se je še povečala, ko so pričeli orožniki trobiti in razganjati množico. Orlando so rešili njegovi prijatelji in pristaši. Značilno za ta napad je to, da so fašisti prezrli bivšega ministra di Trabia in senatorja princea di Scalea, brata fašistovskega kandidata, ki sta oba na opozicijski listi in sta se tudi udeležila shoda.

Ko se je g. Orlando odpeljal, se je razvila med fašisti in nasprotniki prava ulična bitka in je bilo več ranjenih.

Glavni fašistovski organ «Popolo d'Italia» pravi z ozirom na Orlandove uspehe, da bo fašizem neusmiljeno nadaljeval svoj borbo proti nasprotnikom «reda, discipline, dela in proizvodnje» v Italiji ...

Politične beležke

— Mandati vodstva HSS. Sotrudniku «Vremena» je na vprašanje, kako si predstavlja vrnitev poslanskih mandatov vodstvu HSS, odgovoril dr. Maček, da bi po njegovem mnenju bil edino pri meren za rešitev tega vprašanja sklep Narodne skupščine, s katerim bi preklinala svoj prejšnji sklep o razveljavitvi mandatorov. To se pravi po našem, da naj bi Narodna skupščina izjavila, da vodstvo Radićeve stranke ni rovalo proti obstoju naše države in da ni bilo v zvezi z Moskvo, da ni hujskalo prebivalstva kakor tudi voljakov k uporabi. Narodna skupščina naj bi desavurala samo sebe na ljubo St. Radiću in tovarišev, kakor da bi samo oni mogli zastopati HSS v Narodni skupščini, ne na njihovi izvoljeni namestitvi, ki se jim vsaj tega ne more očitati, da so sami bili v direktnih zvezah z Moskvo in nam sovražnim inozemstvom. V naših današnjih političnih razmerah, v katerih sta morala in logika potisnjeni nekoliko v stran, seveda ni izključeno, da se ne bi resno razpravljalo tudi o tej želji gospoda Radića.

— Tiskovni zakon in klerikalci. Načrt tiskovnega zakona, kakor ga je predložil Narodni skupščini radikalni minister dr. Srškić, je naletel v javnosti na odpor radi nekaterih določb reakcionarnega značaja, ki bi mogle utesniti razvoj našega tiska. Samostojni demokrati so v prejšnji vladi skušali omiliti te določbe, v kolikor jim je bilo to mogoče z ozirom na njihovo razmerje napram radikalnim ministrom. Niso vpili in kričali v javnosti na demagoški način kakor naši klerikalci ali pa radićevci, ker bi bilo to stvari več škodovalo kot pa koristilo, s posredovanji v vladi se jim je posrečilo doseči, da je minister dr. Srškić pristal na marsikatero izpremembo v zakonodajnem odboru, kar bi se v na-

sprotnem slučaju ne zgodilo. Zasluge samostojnih demokratov v tem oziru je priznala te dni tudi Davidovičeva «Pravda». Samostojni demokrati bi na opisani način dosegli še večje, ugodnejše izpremembe, ako bi jim preokret političnega položaja tega ne onemogočil. Radićevci, ki so zaradi pomiloščenja svojega voditelja pristali na vse radikalne zahteve in predloge, so si seveda na ta način s svojim vstopom v vlado onemogočili vpliv na radikale v vladi sami in tiskovni zakon bo sprejet tak, kakor ga hočejo imeti radikali. Res pa je, da je tisk SDS zagovarjal novi tiskovni zakon, v kolikor se tiče načela, da ima onemogočiti nezakazovano anonimno ter imunizirano častikrajo in podivjanost, ki se je razpasla v gotovem delu časopisja in sicer ne v zadnji vrsti v klerikalnih listih. Zlasti pa se je naš tisk boril proti onemu pojmovanju svobode tiska, ki so ga zastopali klerikalni listi in ki razumeva pod tem svobodo tiskanih lopovščin, ne pa izobrazbe širokih slojev naroda. Proti takemu pojmovanju tiskovne svobode se bomo borili tudi v bodoče, ne glede na to, ali je SDS zastopana v vladi ali ne, kar naj vzame gospoda pri «Slovencu» na znanje.

— Pučjevske separatizem in federalizem. «Kmetijski list» se skrbno izogiba vprašanju, kakšno stališče zavzema sedaj Pučjeva stranka glede upravne ureditve naše države in nikakor neče povedati, ali je za centralistično, unitaristično, separatistično ali federalistično ureditev države in kaj je s Pučjevo zahtevo po zakonodajni samoupravi Slovenije. Skušaj ribariti v kalnem in govori le o notranji ureditvi države, ki bi zadovoljila Srbe, Hrvate in Slovence, vsakega na svojem. Kaj naj pomeni «vsak na svojem» in zakaj bi se ne smel Slovenec počutiti na Hrvatskem ali v Srbiji tako kakor v Sloveniji. Pučjevo glasilu seveda ne pove. Pač piše, da centralizem še daleko ni država, da je na svetu mnogo federalističnih držav, tega pa ne pove, ali je Pučelj še federalist in ali še zastopa zakonodajno samoupravo Slovenije. To naj nam pojasni gosp. Pučelj, ako se ne boji svojega šefa Stjepana Radića!

— Avtonomija ali pogin! Pod tem naslovom piše «Domoljub», da druge poti ni za klerikalno stranko, kakor izbojevanje avtonomije. Ker pa je ta pot precej trnjava in bo še bolj postala, ker je pustil St. Radić klerikalce na cedilu v njihovem separatističnem boju za avtonomijo in ker so klerikalci edina še avtonomistična stranka v Jugoslaviji, je gotovo, da ne bo nikdar izbojevala avtonomije in da jo čaka pogin. Nas veseli, da prihajajo klerikalci polagoma do te zavesti: ako bi nas prej poslušali, bi se jim morebiti možgani tudi prej odprli.

— Hrvatsko separatistično učiteljstvo je pod novim režimom začelo dvigati glave in besno agitirati proti UJU. V posameznih bloških listih se pričinja, da vrstijo izpadi proti UJU kot celoti ter denunciacije posameznih faktorjev udruženja. Zahtevajo preganjanje vseh nacionalnih učiteljev, predvsem pa takojšnjo zamenjavo vseh šolskih nadzorov na Hrvatskem. Hrvatsko separatistično učiteljstvo (hodi že radićevsko, frankovsko ali zajedničarsko) skuša zdaj s skupnimi nakanimi in perfidnostmi razbiti enotno organizacijo UJU ter zopet provesti plemensko-separatistično grupacijo. Za poljmovanje «sporazuma» dovolj značilno! Zaplotniška akcija hrvatskega separatističnega učiteljstva prav posebno dokazuje, da je sporazum samo pomogel na noge posameznim protidržavnim hujskačem, ki so od pretrata dalje pomagali političnim kortesom trovati ljudstvo s protidržavno agitacijo, a so jim krila bila sproti pristržena. Pod novim režimom pa jim je korajža zrasla preko noči. Vsekakor pa ni dvoma, da bo enotno UJU znalo odbiti tudi protežirane izpade separatističnih priganjavcev na Hrvatskem.

— S svedrom nad kravo! Poročali smo že o boju za mesta državnih podtajnikov. Kandidati se množe z vsakim dnem in kakor nori se sučejo okoli molzne krave, ki jo ima predstavljati po njihovem mnenju RR vlada. I «slovenačkih radikalov» je sedaj mnogo v Beogradu, kjer obletavajo kakor muhe radikalne prake ter jim brečejo o potrebi korita. Vsak se smatra seveda za najboljši sposobnega in so drug na drugega zelo ljubosumni. Opremljeni so z vizitkami, ki imajo zveneče naslove in ki jih pušajo po vseh ministrstvih in povsod, kjer se zbirajo radikali na črno kavo. Na teh vizitkah čitaš, da je kandidat aajmanj predsednik oblastnega odbora radikalne stranke za ljubljansko oblast, predsednik oblastnega odbora za mariborsko oblast, predsednik odbora radikalne stranke za ljubljansko oblast, predsednik radikalne stranke za slovenačko itd. No, beogradske gospodje poznajo našo domačo radikalno gospodo in nje potrebe še iz prejšnjih časov, ko jim je z zlatimi obljubami precej globoko navtrala strankino blagajno in ko je zmanjkalo nazadnje denarja pa tudi tišočev obljubljenih radikalnih volilcev. Kakor znano, so beogradske radikali odgovorili, da imajo slovenački radikali premalo organizacij in ljudi, da bi mogli zahtevati zase mesto državnega podtajnika. A motil bi se, kdor bi mislil, da se slovenski radikalni agent more odpraviti s tako jasnim odgovorom. Znač je treba, si je mislil tisti, ki je s svedrom kravo držal, in tudi gosp. Hribar je tako mislil, ko se je oborožil z novim svedrom in se odpeljal z njim v Beograd. Res je, pripoveduje gosp. Ivan Hribar radikalnim voditeljem, da radikali doslej niso imeli mnogo pristašev v Slo-

veniji. Toda časi so se spremenili. In še kako! Z osnovenjem RR vlade je prestopilo 4000 samostojnih demokratov v radikalno stranko! In drugi pristavljajo, da imajo sedaj slovenački radikali 197 organizacij, tri pa da bo še osnoval novi slovenski državni podtajnik, da bo število bolj okroglo. Beogradske radikali pa so previdni in so vprašali, kje so te organizacije? Na odgovor še čakajo. Slovenački državni podsekretarji odnosno gg. kandidati pa tudi ...

— Pučjevo obljubarstvo. Odkar je Pučelj v Radićevi stranki, zatrjuje «Kmetijski list», da ničesar ne obljubljuje. Pučelj je obljuboval samo tedaj, ko je bil v opoziciji, sedaj, ko sedi v vladni stranki 60 poslancev, se mu to zdi — neoportuno. Pučelj je že preskrbljen z drobtinami (predvsem ga je doletela sreča, da sme biti pod Radićevo komando), njegovi volilci pa naj sami gledajo, kaj bodo dosegli z njegovimi obljubami, o katerih je govoril, da se bodo te takrat izpolnile, kadar bo njegova stranka na vladi. Nekoliko drugače naziranje je g. Pučelj razvil glede SDS. Od samostojnih demokratov, ki so imeli v Narodnem bloku samo 22 poslancev je v svojem listu zahteval, naj svoje načrte izvedejo čez noč. Mi napram njemu nečemo biti tako neusmiljeni. Pučjev klub šteje sedaj 60 poslancev, a kljub temu mu dovoljujemo lojalno rok treh noči. V tem času se bo namreč že pokazalo, v koliko je Radićeva — Pučjeva seljaška politika znižala davke, carino na kmetijske pridelke itd. Upoštevati pa moramo pri tem tudi izjavo Pučjevega šefa Stjepana Radića, da radićevci nimajo samo štirih ministrskih torb v svojih rokah, ampak vseh 18, ker radikali ničesar ne sklenejo brez radićevcev, ampak vse le sporazumom z njimi. G. Pučelj, ki tvori za nas Slovence sedaj vladno večino z 200 poslanci vred, bo torej prav lahko izpolnil svoje obljube, dane v opoziciji in pred volitvami, pa se nam zato čudno zdi, zakaj se jim sedaj odreka in zakaj v zadnjem «Kmetiskem listu» niti drobtin več ne obljublja. Kar je Pučelj, to je Radić in kar je Radić, to je Pašić, zato bi nam ubogim Slovincem v PRR vladi že lahko izpolnil nekaj svojih obljub, posebno sedaj ob glasovanju za proračunske dvanaestine. Korajža velja, gospod Pučelj!

Po svetu

— Matteottijev proces. 27. t. m. je bil ves preiskovalni material v Matteottijevem procesu izročeno državnemu pravdnstvu v Rimu da stavi obtožnico.

— Konferenca novinarjev Male antante. Iz Bukareste poročajo, da je zunanji minister Duca prevzel pokroviteljstvo konference novinarjev Male antante, ki se prične 15. avgusta. 16. in 17. avgusta se bodo vršila posvetovanja, 18. avgusta pa bodo izletli jugoslovenskih in češkoslovaških delegatov v okolice Konstance in k petrolejskim vrelcem. 19. avgusta je povratak izletnikov v Bukaresto.

— Svobodomiseln gibanje na Litvani. V kratkem se bo vršil kongres litvanskih svobodomiselncev, ki igrajo v političnem življenju precejšno vlogo, ker vodi energično borbo proti klerikalizmu. V njihovih organizacijah so tudi zastopniki socialnih demokratov in meščanskih radikalnih skupin.

— Skrzynski v Chicagu. Poljski zunanji minister Skrzynski je imel v Chicagu govor, v katerem je izjavil, da je treba Poljski pustiti časa, da more dokazati svojo veliko življensko silo v okvirju svojih nedotakljivih meja. Poljska ima isti politični koncept kakor Amerika. Skrzynski je položil na Lincolnov spomenik venec s poljskimi narodnimi barvami.

— Komunisti ne smejo v Mehiko. Mehikanska vlada je naročila svojim konzulom v inozemstvu, da ne smejo vidirati potnih listov pristašem komunističnih strank.

— Sovjetski komunisti. Po zadnji moskovski statistiki šteje komunistična stranka 875.666 članov in kandidatov ter 27.972 celic. Komunistična mladinska zveza ima 1.503.691 članov in kandidatov ter 47.950 celic.

— Grozna usoda dveh bolgarskih ministrstev. Iz Sofije poročajo, da sta dva ministra v vladi Stambolijskega in sicer minister za javna dela Ciril Pavlov in finančni minister Peter Janev živa zgorela v ječi. Del zaporov, kjer sta bila zaprta oba ministra, so policijski organi zažgali namenoma.

— Obsodba francoskih komunističnih poslancev. Vrhovno sodišče v Parizu je potrdilo obsodbo komunističnih poslancev Cachina in Vaillant-Couturierja, ki sta bila obsojena vsak na šest mesecev ječe in na 1000 frankov globe, ker sta navajala vojske k nepokorščini.

— Razorožitevne konference ne bo. «Daily Telegraph» poroča iz Washingtona, da se po mnenju predsednika Coolidgea letos ne bo vršila razorožitvena konferenca, ker evropske velesile še ne vedo, kakšno stališče bo zavzela Nemčija.

— Ruski general — vrhovni poveljnik kitajskih čet? Iz Londona poročajo, da bo general Rusov prevzel vrhovno poveljstvo kitajske vojske.

— Povratek poljskih emigrantov iz Nemčije. Iz Nemčije je že odšel prvi transport poljskih emigrantov. Do 1. avgusta se povrne na Poljsko 3500 emigrantov, ki niso zadovoljni z razmerami v Nemčiji.

— Zedinjene države in varnostni pakt. Kakor poroča «New York Herald», bo Amerika poslala na bruseljsko konferenco svojega neoficijelnega zastopnika, ki se bo udeleževal še kot opazovalec. Predsednik Coolidge je izjavil novinarjem, da bo po svojih močeh sodeloval pri pomirjenju Evrope, kolikor je to mogoče v okvirju ameriške mednarodne politike.

Naši kraji in ljudje

Trgovski paviljon v Mariboru

Hišna posest v Mariboru je še večina v nemških rokah; dokler je razpolagal s poslovnimi prostori se stanovanski urad, so prišli do njih tudi slovenski obrtniki. Po novem stanovanjskem zakonu pa so poslovni prostori izvzeti iz zaščite in brž so se hišni lastniki podvzeli ter nekaterim kratkoročno odpovedali, drugim pa zvišali najemnino tako, da je ne zmorejše več. Nemški trgovec in nemški obrtnik sta večinoma v lastni hiši in bi torej lahko vzdržali konkurenco od sle venske strani. Le pomislimo, da zahteva nemški multimilijonar za en sam lokal ob niti ne posebno prometni cesti mesečno 3500 Din. Naš trgovec jih mora prilažiti k reži. Kdor pa malo več, kakor se razmere danes v trgovstvu, bo razumel, da je to za manjšo trgovino prebuda bremenitev. Tudi obrtnikov je baje 40 vrženih na cesto.

Ker pa vendarle ne moremo gledati, kako propadeta naša trgovina in obrt, smo prisiljeni misliti na samoohranbo. Predlog je sledeči: V Aleksandrovi cesti naj se zgradi med drevesi v drevo-redu med Prešernovo ulico in Trgom svobode 19 paviljonov, kamor se pre-sele manjše trgovine, prometne pisarne in ličnice obrti. Tako bi prišlo vsaj nekaj naših ljudi pod streho. Paviljoni bi morali biti vsi precej enotno zidani, lepi, da bi bili mestu v okras.

V naših malomeščanskih razmerah imamo proti takim paviljonom predso-dke. Pa poglejmo v velika mesta: reci-mo Dunaj. Gradec! Ali v Benetkah slavnj Ponte di Rialto, kjer stoji na mo-stu okoli 14 trgovin!

Oporekati bi se dalo edino, da se pri nas izvrši ta preemba prehitro, sko-naj ne nadejamo, kajti zavedati se mora-mo, da se s tem pritegne večina pro-meta na Aleksandrovo cesto, da s tem drugi del mesta izgube; dalje bi bila to investicija v sil, ki bi najbrže tekom časa z nadaljnjim boljšanjem našega de-narja gubila na vrednosti; razen tega bi bilo vsak povečanje obrata v pavil-jonu nemogoče. Vzroka dovolj, da tudi od negativne strani zadevo premislimo.

Občinski svet mariborski je v zadnji seji naročil stavbenemu uradu, da izdela točne načrte. To je zadnji memento hiš-nim posestnikom, naj si premislijo vsaj sedaj, da jim pozneje ne bo žal, da so strune tako napeli. Če bodo zahtevali na-ročno - gospodarski ozir, bomo pustil-j vse pomisleke na stran v prepričanju, da stoji za nami večina mariborskega prebivalstva, ki ne more umeti, da bi se sedaj, ko se valuta boljša in povsod drugod cene padajo, v Mariboru še dvigale radi podražanja poslovnih, trgov-skih in obrtnih lokalov.

Huda nesreča na Donavi pri Beogradu

Vlačilec trčil v potniško ladjo in jo znatno poškodoval.

V nedeljo zvečer malo pred deseto uro je rezala donavske valove proti Pančevu potniška ladja »Strossmayer«. Dospela je baš blizu nabrežja, nedaleč prostorov Prometne banke, ko se ji je z velikim naglasi približala neka druga ladja. Osobje na brodu je o tem obve-stilo kapitana, ki je velel obrniti v dru-go smer, kar pa je že bilo prepozno: v par sekundah sta bili ladji skupaj in manjša ladja, holandski vlačilec D. M. P. I. se je z vso silo zagnala v »Stross-mayerja«, ki je rezko zajel od za-

molklega udarca. Prestrašeni so začeli spravevati potnike, kaj se je zgodilo. Ko so doznali za dogodek, je izbruhnila med njimi divja panika. Vse se je treslo v strahu, da bo ladja v kratkem utoni-la. Može se so se že jeli opasavati za rešilnimi pripravami, ženske so jokale, deca je vriščala in klicala na pomoč. V splošni zmešnjavi se je oglasila še tromba kapitana, ki je zval na vse strani po pomoč. A noč je bila gluha in pomoči ni hotelo biti od nikoder.

Vsled trčenja ladij so bili poškodova-ni tudi »Strossmayerjevi« reševalni čolni, v katere se niso mogli ljudje vkrcati, da rešijo svoja življenja. Konč-no se je le mornarjem posrečilo odve-zati en čoln ter ga spustiti v vodo. V njem so se odcepili nekateri potniki proti obali, da obvestijo ljudi o nesreči.

A še predno se je rešilna ekspedicija vrnila, sta se pojavili na Donavi dve ladji, ki sta vzeli prestrašene potnike na krov ter jih odpeljale v Pančevo, kamor so bili namenjeni s »Stross-mayerjem«, poškodovano ladjo pa sta zavlekli k nabrežju. Naslednji dan je prišla posebna komisija, ki si je orle-dala poškodbe ter zaslišala oba kapita-na, ki sta se tako dobro zagovarjala, da ni bilo mogoče ugotoviti, na čigavi strani je krivda. Ker drži vsako osebo s svojim poveljnikom po pravega kriv-ca nekoliko težko ugotoviti. A dejstvo je, da ima ladja »Strossmayer« radi trčenja 70 tisoč Din škode in da bodo njena popravila trajala več mesecev. Med lastništvom tega broda in med holandsko družbo se bo sedaj razvil proces radi odškodnine.

Tragedija na Lovčenu

Strela treščila v skupino vojakov.

Poročali smo že na kratko, da je te dni na Lovčenu treščila strela v skupi-no vojakov, enega ubila, več pa težko opekla. O dogodku sanjem poročajo li-sti sledeče podrobnosti:

Na Lovčenu izvršujejo sedaj razna dela okoli Njeguševe kapele. Med dru-gim delajo tudi novo cesto, ki bo vodila do kapele. Dela se morajo izvršiti do začetka septembra, kajti takrat se iz-vrši svečan prenos kosti velikega vla-dike pesnika v kapelico. Da bi bila dela hitreje izvršena, je bila dodeljena tudi četa vojakov - inženjerjev. Vojaki po-pravljajo pot, nosijo material na Lov-čen in pomagajo zidarskim mojstrom.

Ko je bila v soboto skupina vojakov zopet na delu, so se nad Lovčenskim nenadoma začeli zbirati silno gosti in temni oblaki. Nepoznavajoč gorske ne-vilhte, vojniki temu niso posvečali nobe-ne posebne pozornosti, temveč so mi-ro no nadaljevali svoje delo. Nakrat pa je izbruhnila nevihta. Vila se je strašna ploha, planila se je zmrčila, strele so švigale skozi oblake in treskalo je, da je bilo strah in groza. Prestrašeni vo-jaki so se skušali rešiti z begom, toda videč, da je to nemogoče in da bi mo-gli pasti v mraku v kak prepad, so se zbrali pod neko pečino in čakali, da po-neha silno neurje. Nenadoma pa je uda-rila strela vrh pečine, pod katero so se skrili. Kup kamenja se je odtrgal in se zvalil ravno nanje. V istem trenutku pa je treščilo tudi med vojake. Eden je ob-ležal takoj mrtve, dočim je bilo več težko ranjenih. Le dva sta ostala nepo-škodovana, vendar pa sta od presta-nega strahu drhtela po vsem telesu in kazala znake živčnih napadov. Vojake so prepeljali takoj v bolnico na Cetinje, kjer se še sedaj zdravijo.

Z »Neosan« kremo dosežete trajen blek obutve, ki se tudi v mokroto ne izpremen

Trije kandidati za vislice

Državno pravdnštvo v Zagrebu se je pečalo te dni s strahovitom zločinom, ki se je zgodil 17. junija v vasi Stipan na Hrvatskem. Rodbina Rosić je ležla že k počitku. Gospodar Gjuro je ležal v postelji, obrnjen proti oknu, istotako njegova sinah Elica, dočim je njego-va žena Katarina še predla pri peči. Nenadoma je počila puška in zrna so zadela Gjura Rosića, ki je dobil toliko poškodb, da je takoj nato umrl. Njego-va žena Katarina je videla, kako sta dva človeka bežala skozi sadni vrt in skočila potem čez dvoriščno ograjo. Umora sta bila takoj osumljena 22 letni posestniški sin Marko Maslijič in 48 let-ni Pavle Rončev, oče petih otrok. Rajn-ki Rosić je živel z obema v prepriu in je bil neprestano v strahu za svoje živ-ljenje. Maslijič in Rončevića so orožniki takoj aretirali in ju izročili sodišču, ker pa jima ni bilo mogoče dokazati krivde, sta bila končno izpuščena.

Medtem so seljaki vasi Stipan vno-vič ovadili Maslijiča, ki jim je nepresta-no grozil, da jih bo postreljal in je v resnici izvršil že celo vrsto nasilstev. Seljaki so se morali pred njim skrivati po hlevih in se skrbno zapirati v svoje hiše. Obenem so kmetje v svoji ovadbi izjavili, da je Marko Maslijič sigurno ubil Rosića. Radi je ovadbe so orožniki odredili novo preiskavo. Ko so se pred nekaj dnevi vračali s poizvedovanja, jim je zastavil Marko Maslijič pot z vzklikom: »Sunce Vam žarko, ne čete dalje!« V razdalji 30 korakov je naperil nanje puško in trikrat sprožil. Vendar na srečo orožnikov puška ni funkcionirala. Maslijič je skušal nato pobegniti, kar se mu pa ni posrečilo. Tekom no-ve preiskave je v polnem obsegu pri-znal umor Gjura Rosića in pokazal tudi kraj, odkoder je oddal smrtonosni strel. Vrh tega je priznal, da je bil pri izvršitvi umora navzoč tudi 25 letni Mile Rončević, ki je imel za slučaj, da bi od-povedala puška, pripravljeno še pi-štolo. Zločin sam pa je zasnoval Pavle Rončević, ki mu je obljubil žito in ko-ruze ter izplačal za umor 600 Din na-prei. Orožniki so zato aretirali tudi Mi-lana Rončevića. Umorjenčeva žena Ka-tarina Rosić je izpovedala, da je plaka-la pred Maslijičem in ga vprašala, zakaj ji je ubil moža. Toda ta je odgovoril, da je moral dejanje izvršiti, češ, da je velik siromak, da mu je dal Pavle Rončević 600 Din in obljubil še žito in ko-ruze, ako izvrši zločin.

Državno pravdnštvo predlaga za Marka Maslijiča, Milana in Pavla Rončevića smrt na vešalih.

Samomor dvornega orožnika na Bledu

Bled, 28. julija.

Pretekli teden se je zgodil tu zelo ne-prijeten dogodek, ki je precej razburil sicer mirne naše domačine, kopališke goste pa spravil iz vsakdanjega suho-parnega in enoličnega življenja.

V petek dopoldne je odšel iz kraljeve vile Suvobor dvorni orožnik, kaplar Milutin Milovanović. Kakor se je po-zneje doglalo, je zapustil gradič brez dovoljenja, kar je seveda v armadi vedno strogo zabranjeno. Krenil je peš do hotela Petrina, kjer je vzel izvoška in mu naročil, naj ga odpelje na pošto. Ko je bil voz približno 300 metrov od hotela Toplice, je srečal motor s stran-skim sedežem. V sedežu je sedel kapetan Marko Kovinčič, komandant žan-darmrije na Bledu, ki se je vračal iz Suvobora od svojega običajnega ra-porta. Tedaj se je odigral razburljiv dogodek. Orožnik Milovanović se je okrenil. Čim je opazil motorno kolo s komandantom žandarmerije, je mislil, da je ta prišel za njim, da ga aretiraj. V trenutku, ko je bilo motorno kolo pa-ralelno z izvoščkom, je počil revolverski strel. Orožnik se je ustrelil v glavo, ne-koliko nad ušesom. To se je dogodilo tik pred stanovanjem okrognega zdrav-

nika dr. Benedika. Kapetan Kovinčič je takoj naprosil izvoška, da pokliče zdravnika, sam pa je telefonično obve-stil žandarmerijski puk in dežurnega oficirja v Suvoboru, ker je bil kaplar Milovanović dvorni orožnik. Zdravnik je takoj pregledal ranjenega Milovano-viča, ki je ležal v kočiji v mlaki krvi. Dr. Benedik je konstatiral, da je ranje-na glavna arterija v glavi in da je smrt neizbežna. Kaplar Milovanović je v re-snici izdihnil že čez eno uro.

Naravno, da je bila takoj odrejena preiskava. Pri samomorilcu so našli pi-smo, katero je adresiral na svojega to-variša kaplarja Trinkoviča v Beogru-du. V pismu javlja svojemu tovarišu, da se ne vrne več živ z Bleda. Strastno je zaljubljen v neko Slovenko. V dru-gem žepu so našli pri njem pismo, na-pisano s čitljivim in lepim ženskim ro-kopisom. V tem pismu izjavlja neka Al-bina, da nima časa in da zato ne pride na domenijski sestanek. Pozneje se je zvedelo, da je kaplar Milovanović čes-to govoril, da bo izvršil samomor. Ta-ko vsaj govore njegovi tovariši, ki pa jim nikdar ni povedal vzroka. Po več-krat na dan je ogledoval svoj samo-kres. Sploh so opazili zadnje čase na njem znake nenormalnega duševnega stanja. Ako se pomisli, da ima brata v blaznici, se lahko z mirno vestjo trdi, da je imel najbrže fiksno idejo, da ga preganjajo, in je zato v trenutni krizi selje po samokresu in si končal življe-nje.

Njegovo truplo je bilo pokopano že naslednjega dne. Opelo je izvršil v pra-voslavni kapeli pravoslavni svečenik iz Ljubljane prota Janković. Pogreb se je vršil na dvorne stroške in se ga je udeležil imenom dvora komandant žan-darmrije kapetan Kovinčič. Čeprav je izdal blejski okrogni zdravnik spriče-valo, da Milovanović ni bil normalen in da si je v afektu končal življenje, ven-dar blejski katoliški duhovnik ni hotel dovoliti, da bi ga pokopali na vojaškem pokopališču. Pokopali so ga zato na splošnem pokopališču na oddelku za samomorilce.

Ponovni proces proti na smrt obsojenemu italijan-skemu dezertterju

Te dni se je vršil pred tržaškim voj-nim sodiščem proces proti bivšemu ber-saljerju Sabinu De Cosmo, ki je obto-žen, da je po izbruhu vojne med Italijo in Avstro-Ogrsko ubežal iz italijanske vojske in se predal Avstrijcem.

Obtoženec je rojen 30. julija 1890. v Molfetti (v pokrajini Bari) in je uradnik Nacionalne kreditne banke. Obtožnica mu očita, da je 5. junija 1915. pobegnil k sovražniku in da je po vojni podal napačne izpovedbe, češ, da kot vojak ni bil nikdar kaznovan, nakar je dobil vojaško odpustnico in 250 lir nagrade. De Cosmo je bil v začetku vojne do-deljen 2. bersaljerjskemu polku. Njegovi vojaški predstojniki so izjavili, da ni bil dober vojak in da je rad »bolehal«. Obtoženec oče je bil znan anarhist. Deseti dan po vojni napovedi je pre-koračil obtoženec polk mejo in ob tej priliki je obtoženec ubežal skozi gozd k Avstrijcem. Italijansko vojno sodišče ga je v novembru 1915. obsodilo na smrt z ustrelenjem.

Po končani vojni se je De Cosmo vr-nil skupno z drugimi ujetniki v Italijo. Njegova smrtna obsodba je bila pozabljena celih deset let, dokler niso letos pri vrhovnem vojaškem sodišču v Ri-mu našli zapisnikov vojnega sodišča petega armadnega zbora, ki je svoje-časno obsodilo De Cosma na smrt. Kmalu so našli tudi obtoženca, ga aretirali in ga postavili pred tržaško vojno sodišče.

Obtoženec se je zagovarjal popolno-ma drugače, kakor pa mu očita obto-žnica. Po njegovi izpovedbi ga je zajela avstriska orožniška patrulja v trenu-tku, ko je hotel jesti v neki gostilni. Orožniki so naperili nani samokrese in ga proglasili za vojnega ujetnika. Vse se je zgodilo tako hitro, da ni mogel misliti niti na odpor. Orožniki so mu zavezali oči, ga uklenili in odvedli. Ob-

toženec je nadalje izjavil, da ni izdal nobenih skrivnosti italijanske vojske, kakor mu očita obtožnica. Po dolgem zaslišanju so ga peljali Avstrijci v Bressanone in odtam v Innsbruck, od-koder so ga po enem mesecu poslali v taborišče Mauthausen. Tam je zvedel, da so ga v Italiji kot ubežnika obsodili na smrt, toda ni si mogel pomagati.

Zaslišanih je bilo več prič, ki so se povolno izrazile o obtoženci. Priča Franceschini, obtoženec vojaški pred-stojnik na dan usodnega 5. junija 1915., je izjavil, da je prišel njegov polk šele par dni potem v stik s sovražnikom in da je bilo posameznikom pač mogoče pobegniti. Gostilna, kjer je bil obtože-nec aretiran, je bila oddaljena od ita-lijanske črte tri četr ure hoda. Priče iz obtoženčevega rojstnega kraja so izja-vile, da je bil De Cosmo vedno navdu-šen patriot in da je svoječasno vest o njegovi smrtni obsodbi iznenadila vse, ki so ga poznali.

Zanimivo je bilo pričevanje bivšega avstriskega narednika Karla Kellerja, ki je usodni dan poveleval orožniški patrulji. Iz njegovega pričevanja odse-va star avstriski duh, poln nemškega militarizma in sovraštva. Keller je iz-javil med drugim:

Na dan vojne napovedi sem prevzel poveljstvo orožniške patrulje, ki je imela nalog, da preišče okolico Svetega Martina di Castrozza. Avstriske čete so se umaknile že 27. in 28. maja. Mo-rali smo opazovati gibanje 2. bersaljer-skega polka, ki se je hitro približeval. Petega junija smo preiskali pogorišče Sv. Martina di Castrozza, ki so ga Av-strijci pred svojim odhodom zažgali, da ne bi imeli Italijani shramb za živila. Morali smo se skrivati pred kmeti in italijanskimi predstavami. Neki orožnik mu je javil, da je v gostilni v Val di Mestra italijanski vojak, ki bi rad po-begnil. Narednik se je nato z 20 orož-niki približal od zadaj gostilni, kjer je našel obtoženca in ga je vprašal: Ali ste vi tisti bersaljer, ki hoče dezertira-ti? Vprašal ga je v italijanščini. Ob-toženec sicer ni odgovoril, pač pa je prikimal. Nastavil mu je na prsa samo-kres, ker se je bal, da bi ga Italijani prevarali. De Cosmo mu je izročil puško in municijo, nakar so šli na Sv. Martin. Narednik je nato sporočil za-dovo generalu Conciniu. Avstriska vo-jaska oblast je izdala posebne proglase o De Cosmovi dezertaciji. Te proglase so spuščali potom balonov med ita-lijansko vojskovo.

Gostilničarka Cimini je kratko izpo-vedala, da je prišel obtoženec dotične-ga dne opoldne v gostilno in je na-ročil kosilo. Kmalu nato pa so prišli av-striski orožniki, ki so ga aretirali. Priča Leo je izpovedal, da so Avstrijci postopali z De Cosmom kot z vojnim ujetnikom in ne kot z ubežnikom, kajti to so bili konfinirani ločeno od ujet-nikov.

Vojaški državni pravdnik je v dol-gem govoru zahteval najstrožje kazen za obtoženca in je neizmerno pove-li, čeval heroje italijanske vojske. Zahte-val je, naj smatra sodišče De Cosmov ubeg kot dezertacijo v sovražnikovi prisotnosti. Vojaški kazenski zakonik zahteva sicer tudi za ta zločin smrtno kazen, vendar pa se more spremeniti v desetletno ječo.

Obtoženec zagovornik odvetnik Tammara je izjavil, da je bil De Cos-mo prvi italijanski vojak, ki so ga ujeli Avstrijci na Tirolskem. Ker niso mogli od njega zvedeti ničesar, so se masše-vali in ga proglasili za ubežnika. De Cosmo je bil, kakor mnogi drugi, žrtev avstriskih vojaških oblasti.

Včeraj je bila razprava zaključena. Obtoženec je bil na podlagi amnestije oproščen. Takoj po oprostitvi sodbi je bil izpuščen na svobodo.

Pozor od 28. do 1.

Radi zaključka sezone popol-noma znižane cene vseh še preostalih izvršenih toilet.

Modni atelje M. Šarc, Ljubljana
Kongresni trg 4-L

ELITNI KINO

Mafina

Telefon 124.

Predstave ob:

1/5, 1/8, in 9.

Umetniški orkester svira pri vseh predstavah.

Kraljičin ljubimec

Velika, krasna drama ljubezni. Glavne vloge v rokah: Hanne Ralph, znane kot Brunhilde v »Nibelungi« — Erich Kaiser-Titz in krasne Marije Mindszeny.

Film je po vsebini in igri nekaj prekrasnega in je dosegel povsod kolosalen uspeh.

Kulturni pregled

Lepa kariera bivšega člana opernega zbora v Zagrebu. Na poslednjem javnem koncertu gojencev gledališča Metropolitana na Dunaju so doživeli poslušalci neobičajno senzacijo. Mladi pevec Krsto Ivčič rodno iz Glamoča v Bosni, ki je končal študije pri profesorju Wolfu je tako presenetil občinstvo s svojim glasom, da mu niso ljudje dovolili oditi z odra. Ivčič je sin siromašnih kmečkih roditeljev. Od 14 leta dalje se je moral boriti s socialnimi nejevoljami. Bil je sprva član zagrebškega opernega ansam-bla, pozneje ga je odgnala beda na Dunaj, kjer si je služil kruh kot natakari, da je mo-gel nadaljevati svoje pevske študije. Njegov nastop na izpitu je frapral komisijo in ob-činstvo. Kritika primerja Ivčičev glas s Pic-caverjem in Carusom. Piccaver, ki je bil kot član komisije pri produkciji navzoč, je bosanskemu rojaku čestital z velikim navdušenjem.

Pevsko društvo »Obilič« v Dubrovniku Prošlo soboto je koncertiralo v Dubrovniku beograjsko akademsko pevsko društvo »Obilič«. Na programu so bile skladbe ju-goslovenskih skladateljev. Občinstvo je bi-lo zelo navdušeno ter je poklonilo »Obil-

ču« več lovorovih vencov. Upravo društva je zastopal na turneji beograjski univ. prof. Gija. Za svojega boravka v Dubrovniku je »Obilič« imenoval za svojega častnega čla-na znanega dalmatinskega dramatika pes-nika Iva Vojnovića.

Nov bariton. Kakor štamo v »Dubro-vačkem listu« je pred kratkim dovršil pev-ske študije na dalmajskem konservatoriju Dubrovničan R. Kocelj, baritonist, ki ga je takoj po njegovem prvem nastopu v dunaj-ski koncertni dvorani angažirala uprava mestne opere v Hamburgu za svojega stal-nega člana.

Nov član sarajevskega gledališča. Do-seđani član splitske drame g. Nikola Jo-vanović je angažiran za prihodnjo sezono v Sarajevu.

Novi slovenski oderski deli. Kakor nam poročajo, pripravljata pisatelji dr. Aloj-zij Remec novo dramo z naslovom »Čarni grad«. Smet tega komada ima realistično-fantastičen značaj. Drama bo osvetljevala dobo kmečkih uporov na Slovenskem. — Angelo Cerkvenik je dovršil novo tragiko-medio »Grehe«, katero namerava izročiti mariborskemu gledališču v uprizoritve.

Zborovodjo išče srbsko pevsko društvo »Vila« v Prijedoru (Bosna). Društvo je bilo ustanovljeno l. 1888. Njegovo delovanje je zelo plodovito. »Vila« se je udeležila sve-čanosti pri premosu Mokranjčevih posmrtnih ostankov v Beograd l. 1923. ter je pre-jela pri tedanji tekmi pevskih organizacij tretjo nagrado.

Zagrebski in subotški igralci v Splitu. V Splitu na Bačvicih v prostorih »Hotela Imperial« je do zadnjih dni nastopala skupi-na zagrebških gledaliških igralcev, ki se je poslovala od dalmatinske metropole z dve-ma aktovkama, z »Razvratnikom« in »Edi-nim rojstnim dnevom«. Od torka dalje pa gestuje v Splitu subotška opereta, ki je žela mnogo pohvale zlasti na svoji turneji po Črni gori.

Devet novih skulptur kiparja Studina na splitski razstavi. V umetniškem oddelku splitske »Jadranske razstave« je razstavil dalmatinski kipar Marin Studin devet svojih najnovejših del. Med njimi se nahaja figura Angela iz bronca, katero je Studin napravil po naročilu za nagrobni spomenik dr. Jo-janovića v Nišu.

Kateri upodablajoč umetniki so raz-stavili v Splitu. V umetniškem oddelku splitske »Jadranske razstave« so razstavili svoja dela naslednji kiparji in slikarji: Iv. Meštrović, Tomo Rosandić, Ivan Rendić,

Branko Dešković, Pero Pallavicini, Lovro Roguljić, Juraj Škarpa, Frano Cota, Frano Kršinić, Šime Dujmović, Frano Meneghello ter Marin Studin. Slike imajo: Jozo Kljako-vič, Emanuel Vidović, Ivan Mirković, Vir-gil Meneghello, Marin Tartaglia, M. Tolč, Manko Murat, Karlo Mišić, Vinko Foretić, Marko Rašica, Jerolim Miše, Jure Plančić, Miho Marinković, Ignat Job, Stepan Bako-vič, Hipolit Majković, Borelli-Alačević, ter pokojna Vlaho Bukovac in Celestin Medo-vič. Končno sta zastopana z grafičnimi deli Angel Uvodić in Peter Bibić.

Plakat za kulturno-zgodovinsko razsta-vo zagrebškega mesta. Jury za kulturno-zgodovinsko razstavo mesta Zagreba je podelila prvo nagrado za razstavne plaka-te znanemu slikarju Ljubi Babiću ml., dru-go nagrado pa je prejel mladi grafik Evžen Sekler, ki je šele nedavno dovršil grafič-no šolo v Lipskem ter je sedaj zaposlen v nekem večjem zagrebškem grafičnem pod-jetju.

Retrospektivna razstava dalmatinskih mojstrov v splitskem Nar. gledališču. V foyeru splitskega Narodnega gledališča je sedaj odprta retrospektivna razstava del Vlaho Bukovca, Celestina Medovića in Iv. Rendića. Bukovac je zastopan s šestnajsti-mi slikami, ki predstavljajo večinoma por-trete znamenitih Splitčanov. Zbirko je od-

stopila pokojnikova rodbina. Medovičevih slik je po številu 52. Med njimi so izvrstna dela, pokrajine, tihožnja in podobe nabož-ne vsebine. Kipar Rendić je v posebni sobi razstavil svoje načrte za skulpture in spo-menike. Razstava daje točno karakteristično vsakega omenjenih mojstrov. Priporočamo jo vsem, ki se nahajajo v Splitu na letovi-šču in ogledujejo Jadransko razstavo.

Josef Kalvoda umrl. Dne 22. t. m. je umrl v Ciburju po daljši bolezni odlični če-ški kitar Josef Kalvoda v starosti 51 let.

Smrt znamenitega italijanskega staril-noslovca. V Neaplju je umrl pred dnevi št-rom Evrope znani arheolog Giulio di Pietra Učkal je starost 85 let ter je bil dolga de-setletja profesor na napolitanski univerzi-ter ravnatelj ondotnega muzeja. Proslavil se je zlasti s svojim delom o vili v Herku-lanu, kjer je odkril dragocene starinske predmete in knjižnico iz papirusa. Jako us-pešna so bila njegova izkopavanja Pon-pejev in Napolja. Italija ga je v priznanje njegovih zaslug imenovala za senatorja. Ta čast mu je bila ohranjena do smrti.

Novo delo Rikarda Straussa. Skladatelj Rikard Strauss je pravkar dovršil novo de-lo z naslovom »Paregon k Simfoniji dome-stick«. Delo se bo prvič javno izvajalo v Dresdenu pod taktirko kapelnika Buscha.

„LUKULO“ dišave o zaobjkih so najboljše.

Domače vesti

* **Serenada na čast kraljevi rodbini na Bledu.** Poročajo nam: Preteklo sredo so priredili blejski gostje našemu ljubljensmu vladarskemu paru in malemu Peterčku uspešno serenade. Na terasi hotela »Toplice« se je vršil od 7. do 9. ure koncert kapele Fiebingera. Po 9. uri je bila zabava pred hotelom velika skupina divno okrašenih in razsvetljenih čolnov. Kmalu nato se je začela pomikati povorka lampijonov od zvokih godbe proti »Suvoboru«. Vodila je povorka jadrovca (slikar Marčič), njeje so sledili ogromni labudje glave. Molnarjeve in kot njega mladiči oni mali in živahni gospodične Angelice Petranove. Pred »Suvoborom« je zadelala naša himna in iz navdušenih grl naših letoviščarjev so zagrmelo brne ovacije. Na balkonu »Suvobora« so se nato pojavile dve viteški silueti, v katerih ni bilo težko spoznati visoki naš vladarski par. Dr. Simč, eden glavnih prirediteljev, je vzkliknil: Ni Velikanstvu kralju Aleksandru, kraljici Mariji in prestolonasledniku Peterčku in njegov vzklik je odmeval v spontanem in toplen navdušenju iz stotine grl. Zadelo nala je zopet naša himna, ki je poslala občinstvo stoji v čolnih. Ko se je vladarski par zopet umaknil v svoje sobane, se je povorka vrnila pred hotel Toplice, od tam v kavarno in bar ter jih napolnila do kraja. Veselo razpoloženje se je poleglo še posebej proti jutru. Domačini pa smo imeli še poseben užitek, namreč — konstatacijo, da je naš visoki vladarski par ljubljem in občudovan ne samo od našega lastnega rodu marveč tudi ravno tako od pripadnikov tujih držav in narodnosti. Živili!

* **Pripadnost samostana Sv. Nauma.** Kakor poročajo beograjska »Politika« iz Pariza, utrdimo neposredno pred končevanjem, no ureditelj vprašanja pripadnosti samostana Sv. Nauma ob Ohridskem jezeru. Poslaniki konferenci, ki definitivno reši razrešitveno vprašanje med Jugoslavijo in Albanijo prisostvujejo tudi delegati naše države in Albanije. Obe delegaciji sta izjavili, da bosta sprejeli odločitev poslaniške konference.

* **Sumadija svojim v vojni padlim rojakom.** V srcu Sumadije, v Kragujevcu se je nedavno ustanovil odbor, katerega je poverjena naloga, da postavi dostojen spomenik na svetovni vojni padlim Sumadijcem. Na čelu odbora je veliki župan v Kragujevcu Stanoje Belić. Spomenik se odkrije prihodnje leto.

* **Iz Uradnega lista.** »Uradni list« objavlja v večerajšnjem številu uredb o izpremenbah in dopolnitvah zakona o organizaciji trgovskih in obrtniških zbornic glede sestave in teritorialnega okrožja trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani kakor tudi volilnega reda za to zbornico.

* **Novi šef policije na Sušaku.** Prošlo soboto je pri mestni policiji na Sušaku nastopil svojo službo novoimenovani šef policije dr. Napoleon Špun-Stričič, ki ob obnovo trdi sreski poglavar in predsednik stanovanjskega sodišča.

* **Nov kazenski zagovornik.** Višje deželno sodišče v Ljubljani je sprejelo dr. Stanka Lapajeta, odvetniškega kandidata v Radovljici v imenik kazenskih zagovornikov svojega okoliša.

* **Peruanski oficir v naši vojski.** Vlada južnoameriške republike Peru je prosila svojedobno naše ministrstvo vojske in mornarice, naj dovoli, da peruanski oficirji produče organizacijo naše vojske. Naše ministrstvo je želji rade volje ustregel in v kratkem dospe v omenjeno svrhu v Jugoslavijo peruanski generalštabni kapitan g. Granadino.

* **Rezervni oficirji-letalci na vajah.** Vojno ministrstvo je pozvalo večje število rezervnih oficirjev iz vrst letalskega oboja na štiritedensko vajo. Na vajo vpoklicanim rezervnim oficirjem je prepuščeno, da med 15. julijem in 15. oktobrom po volji izberejo čas, kadar žele priti na vaje.

* **Izpremembe v državni službi.** Dosedanji direktor pri agrarni direkciji v Ljubljani dr. Josip Sokolč je imenovan za agrarnega referenta v činu agrarnega direktorja pri duhovniški oblasti; v Ljubljano pride za agrarnega direktorja Nikola Bogdanovič, doslej glavni agrarni poverjenik v Skoplju. Pomočnik obmejnega policijskega komisarja Rudolf Matej je iz Maribora premeščen k obmejnemu policijskemu komisariatu v Subotici.

* **Razpisna službena mesta.** Oddaja se naslednja službena mesta: mesto okrajnega sodnika in sodnega predstojnika v Dolnji Lendavi; sodniško mesto v Ljutomeru in sodniško mesto v Dolnji Lendavi. Pri okrožnem sodišču v Celju pa je razpisano mesto višjega pisarniškega oficijala in vsako drugo mesto pisarniškega uradnika, ki bi se izkazovalo tekom razpisa.

* **Redek jubilej.** V Mariboru praznuje danes 55 letnico mature upokojeni nadučitelj g. Fran Podobnik. Izmed 12 takratnih maturantov je samo on doživel ta redki jubilej; vsi njegovi šolski tovariši so že pomrli.

* **Udeležence slavnosti JČL v Rogški Slatini opozarjamo.** da velja polovčina vožnja od 28. julija do 5. avgusta in si pri odhodu kupi vsakdo celo karto z mokrim žigom postaje, ker velja ta karta tudi za nazaj. Legitimacijo preime vsakdo v Rogški Slatini v nedeljo. Iz Ljubljane se večina odpelje v nedeljo zjutraj ob 5. uri sestanek na glavnem kolodvoru. Med drugimi oddičnimi gosti je bil povabljen od predsednika Ljubljanske Lige tudi češki poslanik na našem dvoru minister Jan Šeba, ki se slavnosti najbrže tudi udeleži. — J. Č. L. Ljubljana.

* **Znižanje voznih pristojbin na donavskih parobrodih za obiskovalce lpskega velesejma.** Prva donavska parobrodna družba na Dunaju je zopet dovolila obiskovalcem jemenskega velesejma v Lipsekem od 30. avgusta do 5. oktobra 9. septembra na svojih parobrodih 50% popusta. Potniki se morajo legitimirati s sejemskimi listami. Vozne

ugodnosti ostanejo v veljavi za potovanje tje do konca velesejma, t. j. do 9. sept., za vrnitev pa še 14 dni po zaključku velesejma. Tovor za vrnitev razstavljenega blaga je pri ugoditvi predpisanih pogojev brezplačen. Vrnitev se mora izvršiti v teku 4 tednov po zaključku velesejma.

* **Konferenca voznega reda za velesejem v Lipskem.** ki se snide vsako leto dvakrat da uredi ogromni promet za lpski velesejem, je določila na svojem letošnjem sestanku meseca junija v Bremenu, da imajo obiskovalci jemenskega velesejma na vseh železniških v Nemčiji 33 in tretjina odstotkov popusta.

* **Novice iz Kranja.** Preteklo nedeljo je v Kranju umrla gospa M. Pajer, mati kler-parskega mojstra g. Cirila Pajerja. Naj v miru počiva! — Zida in popravlja se kar naprej. Gospod Bernard si je postavil na prostoru, ki ga je dala mestna občina po zmerni ceni na razpolago, lčno stanovanjsko hišico. Na tem prostoru, ki je bil kratko dobo še poraščen z grmičevjem, stoji že 5 stavb. Trgovca Vajt in Andrašič sta svoji hiši popolnoma prenovila. Skoro vsi meščani pa so zunanost svojih starih poslopj prepleskali ter jim dali s tem popolnoma novo lice. — Razsvetljava, zlasti v kokriškem predmestju, je v zadnjem času zelo napredovala. Vrt v Narodnem domu je urejen ter vporabljen za restavracijo. Pogreša se samo še točenje piva v sodčkih. V jugoškimi tvornici na Gaštelu se nastavlja vedno več delavcev, kar je zlasti sedaj ko vlada precejšnja brezposelnost, velikega pomena. Paziti pa bo treba, da se med delavstvo ne urine nesrečni komunizem.

* **Novice iz Ptuj.** Po ulicah spodnjega Ptuja je električno omrežje dovršeno in električna luč že sveti po Ljutomerski ulici do zadnjih hiš. Tekom prihodnjega meseca dobi tudi gornji del mesta električno razsvetlavo, istotako tudi ptujski grad. — Kijčavničar Pavelka je izgradil hišo z modernim delavskim nasproti sejmšču.

* **Grand-hotel Sv. Janez ob Boh. jezeru.** Počeniši s 1. avgustom bodo znižane cene sobam v hotelu Sv. Janez ob Boh. jezeru za 20% vsem onim gostom, ki se bodo mudili tu čez osem dni. Izborna celodnevna prehrana se računa po izbiri od Din 50 do Din 80 za osebo, tako da bo znašala celokupna preskrba, vsteviši stanovanje za osebo od Din 73 do Din 110 na dan. Hotel Sv. Janez slovi že od nekdaj kot prvovrstni hotel, vsled česar ta njegov korak prav posebno pozdravljamo. 1560

* **Stenicoi, najboljši sredstvo proti stenici.** Glavna zaloga drogerije Ante Kanc, sinova, Ljubljana, Židovska ulica 1.

* **Zoper mole najboljši sredstvo »Tarmol«** izdeluje Chemotechna, Mestni trg 10.

* **Znojenje nog in neprijeten vonj odstrani Sanoform.** Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga Chemotechna, Ljubljana, Mestni trg 10 in »Salus«, d. d. v Mariboru pa lekarna Sv. Arah, Glavni trg 20

* **Dražba kuriva.** Poštna direkcija v Ljubljani razpisuje na dan 30. julija pismeno dražbo za dobavo premoga in večjo količino trdih in mehkih drv. Dražbe se more udeležiti le, kdor vpogleda ali prevzame pismene pogoje v ekonomskem odseku te direkcije.

* **Preiskava radi dogodkov v Capragu.** Radi krvavih spopadov v Capragu med radličevci in komunisti na eni, ter nacionalisti na drugi strani, o čemur smo večeraj obširneje poročali, je odredilo notranje ministrstvo strogo preiskavo in odposlalo v Caprag posebno komisijo.

* **Nepričakovana dedščina.** V Knežcu pri Varaždinu je živel stromošna 70 letna starka Ana Harazin v veliki bedi s svojo rodbino. Prodajala je kos za kosom svoje premečne lastnine, da prehrani sebe in svojece. Te dni pa je nenadoma prejela obvestilo, da je v Ameriki umrl njen sin in da ji pripada svota, za katero je bil sin zavarovan. Zavarovalnica znaša v našem denarnju približno pet milijonov dinarjev. Starica žena je sedaj preskrbljena za celo življenje in bo lahko dobro preskrbela tudi otroke in vnuke.

* **Slovenska brivnica v Zagrebu.** Celjski brivec Franc Koštomaj je odprl nedavno v Zagrebu v Gunduličevi ulici št. 13, brivnico Union. Brivnica je sedaj popolnoma renovirana in razširjena in jo pripravljamo vsem Slovincem, kadar obiščejo Zagreb.

* **Morski pes v spitskem pristanišču.** V spitskem pristanišču so opazili te dni velikega morskega psa. Domneva se, da je to ona morska zverina, ki so jo ribiči nedavno videli v Kaštelanskem zalivu. Pomorska oblast je opozorila plavčarje naj bodo previdni.

* **Vlom v Brech.** V hišo posestnika Leopolda Lomška v Brech pri Sv. Krištofu so udri v ponedeljek neznani vlomci. Odnegli so iz stanovanja nekaj moških oblač, več parov čevljev, velike množice perila nadele dve žepni uri in več drugih predmetov.

* **Tihotapska s koroškega okrožja.** Ne samo v Mariboru ampak tudi čez Dravograd Avstriji pridno tihotapijo monopolno blago. Te dni se je vozil sumljiv potnik od Dravograda proti Velenju in skušal skriti pred carinskimi organi svoj kovček. Ko je bil pozvan, da odpre kovček je rekel, da nima ključa, ki ga daje dobe šefe v Celju.

SKRAJNI JE ČAS

Je, da se prepišete, da eden par novic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor širje pari dragih. Dohajajo se v prodajalnah,

Carina mu je verjela kar je prišlo tihotapcu prav dobro v prid. Na prihodnji postaji je brez sledu izginil z vlaka, toda zapustil kovček z 12.000 zavrtki cigaretnega papirja carini.

* **Požar.** Pišejo nam: V Zaseljih Jagoče in Pavčini laz pri Laškem je požar uničil te dni trem posestnikom hiše in več gospodarskih poslopj. Škoda je ogromna.

* **Svojeza tasta je umoril v banatskem Tolovaru tamkajšnji posestnik Andrej Margarić.** Zaradi neklih materijalnih vprašanj se je spri s svojim tastom Tomo Draganom. V ostru kontroverzi je pograbil stol ter z njim opetovano udaril po glavi svojega tasta s tako silo, da mu je razbil lobanjo. Dragan je ostal na mestu mrtve. Nasilni zet je bil aretiran in izročen sodišču.

Proti odelosti

deluje s kolosalnim uspehom samo, Vilfanov čaj. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajal: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Lica 204.

Excella

je najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obit. Nadomestni deli za vse stroje.

J. GOREC, LJUBLJANA

palaca Ljubljanske kreditne banke

Iz Ljubljane

u— **Umrli v Ljubljani.** Včeraj so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaj: Ivanka Lani, novorojena hči tovarn. usnjarja, 10 dni. — Beatrica Helic, modistka in šivilja, 50 let. — Ana Ovsenik, novorojena gostilničarja in posestnika, 3 dni. — Danica Jančar, sirota, rejenka, 11 tednov. — Anton Cezlar, posestnik, 70 let. — Magdalena Volčič, posestnikova novorojenka, 5 dni. — Zofka Bo hinjec, posestnikova hči, 9 mesecev.

u— **Državna borza dela v Ljubljani.** V času od 12. julija do 18. julija 1925. je bilo v Državni borzi dela razpisanih 110 službenih mest. 137 oseb je iskalo dela, v 51 slučajih je borza posredovala z uspehom in 42 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 18. julija 1925. je bilo skupaj razpisanih 3202 prostih mest, 4834 oseb je iskalo dela, v 2040 slučajih je borza posredovala z uspehom in 1514 oseb je odpotovalo.

u— **Zadruga krojačev, krojačic in sorodnih obrtov v Ljubljani naznanja,** da je dne 28. julija umrla dolgoletna zadrugnica g. Helic Beatrica, damska krojačica v Ljubljani. Načelstvo prost vse p. t. zadrugnice in zadrugnike, da se v čim večjem številu udeležijo pogreba, ki se vrši danes dne 30. julija ob 14. uri iz splošne bolnice. 1556

u— **Vsakdo bo lahko streljal s puško na vrtni veselici Orjune Vič — Glinice,** ki se bo vršila dne 15. avgusta in ne 2. avgusta, ker je vsled tehničnih ovir preložena, na letnem telovadišču Sokola Vič.

u— **Odborniki izobraževalne sekcije Unije** se vabijo na širšo sejo ki se vrši danes, dne 30. julija ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih Unije Narodni dom. Seje naj se udeležijo tudi vsi funkcionarji starega odbora, ki imajo še zapisnike Udeležba strogo obvezna. — Dramatični odsek ima danes vajo v Narodnem domu I. nadstr. Vabijo se tudi novi člani, ki imajo veselje do drame.

u— **Policijske prilive.** Od torka na sredo so bili prijavljeni policiji sledeči slučaj: 1 tatvina, 1 grožnja po anonimnem pismu, 1 prestopke pljanosti, 1 prestopke kaljenja nočnega miru, 4 prestopki cestnega policijskega reda, 2 prestopka prekrščenja policijske ure, 1 prestopke nezapiranja trgovine ob predpisanim času in 1 ogenj. Aretaciji sta bili izvršeni 2 in sicer: 1 radi bežanja in 1 radi poškodbe tuje lastnine.

u— **Požar v skladišču.** Nočni čuvarj tvrde »Orient« v Slomškovi ulici št. 19, Anton Jeranko, je opazil v sredo okrog 1. ure ponoči v skladišču ogenj. Ves prestrašen je hitel klicati hlapca Janeza Ruparja ter Antona Bregarja. Vsi trije so se nato spravili na gašenje ognja, ki je zavzel že obširnejše dimenzije. Priskrbeli so si v naglici velike množice vode in tako požar lokalizirali. O dogodku samemu gasilске postaje niso obvestili, ker se jim je po daljšem naporu posrečilo ogenj popolnoma zadušiti. V skladišču je pogorelo veliko praznih vreč, nadalje je bilo močno poškodovanih osem sodov, napolnjenih s kitom, obzrgane pa so bile tudi lesene stene skladišča. Vzrok požara se ni mogel ugotoviti, po mnenju gospodarja Ivana Jančarja pa je kriv nesreče brzokone kak nepreviden kadilec, ki je vrzel goreč oporek cigarete v skladišče. Skupna škoda znaša 125.000 Din, ki pa je krita z zavarovalnino.

u— **Odpejano kolo.** Kljub neprestanim svarilom se še vedno najdejo ljudje, ki puščajo svoja kolesa brez nadzorstva naslonjena na ulici. Ta neprevidnost se je maščevala v torku tudi nad Antonom Kregarjem. Pustil je svoje 2500 Din vredno kolo naslonjeno pred justično palačo in odšel po opravkih na sodišče. Ko se je vrnil, kolesa seveda ni več našel, ker se je med tem že odpejalo z njim neznani kolesarski tat.

u— **Dva žeparja.** Nadzorstveni organi so opazovali na ljubljanskem zelenjadnem trgu že več dni dva sumljiva mladeniča, ki sta se posebno rada gibal v največji gneči. Po daljšem opazovanju so ugotovili, da se oba vira zanimata za tuje žepce, po katerih sta stikala, če je le nanesla prilika. Včeraj dopoldne sta bila oba dolkoprstneža, ki imata na vesti nešteto žepnih tatvin, prijetaj in vtačljena v zapor. Sta 19letni kolarski vajenec brez posla Anton Vavček iz Zabejka v mariborski oblasti ter njegov tovariš Ištotoke brezposelni brivec 22-letni Kučinič iz Ogulina.

u— **Okraden pri kopanju.** Med kopanjem v Glinščici je izmaknil neznan uzmovč Ivanu Kotniku iz žepa suknjiča temnorjavo usnjato listnico z vsebino 280 Din. Tatova sta bila najbrže dva 14 do 15-letna dečka, ki sta oprezovala po grmovju okrog tujih oblač.

Iz Maribora

a— **Smrtna kosa.** Včeraj ponoči je umrla zadeta od srčne kapi, gospa Marija Trbojevič, soproga splošno priljubljenega mariborskega volnega prote Petra Trbojeviča. Pokojna je bila stara šele 38 let in zapuščala soprogu troje otrok. Pogreb bo v petek dne 31. julija ob 17. uri na pokopališču pokopališču v Mariboru. Vrlenu narodnemu delavcu g. proti Trbojeviču naše iskreno sožalje!

a— **Tihotapstvo na lokomotivi.** Pred dvema dnevoma je došlo na mariborsko carinarnico anonimno pismo v slabi pisavi, očitno nekega delavca, ki je javil, da bo prišel danes, to je v sredo z dopoldanskim tovarnim vlakom vlakovodja Sigmund Svoboda, ki bo imel pod premožem na tenderju skrit saharin in sladkor. Ko je včeraj dopoldne prispel tovarni vlak iz Grada ob 10. uri, so carinski organi najprej čakali, če se kdo javi, da ima kaj za cariniti. Ko pa se nihče ni oglasil, so dali vlak zastraziti in začeli prekopavati premož na tenderju lokomotive. Kopati pa so morali precej časa. V globini poldruga metra so šele našli pripravljena dva zavoja, v enem 3 kg saharina, v drugem 5 kg sladkorja. Strojevodjo Svobodo so takoj aretirali. S kurjačem Kremserjem vred sta trdo tajila, da bi jima bilo kaj znano o saharinu in sladkorju. Ničesar nista vedela, kdo jima je »podtaknil« nevarno robo pod premož. Carina pa ju je vseeno po zaslišanju obsodila skupno na 800 Din globe ali 28 dni zapore vtihotapljenega sladkorja, med tem ko ju bo radi saharina sodilo še monopolno oblastvo, ki sprejme jutri grešnika v daljnje obdelovanje. Za saharin pa so kazni še strožje, tako da bo teh 8 kg prišlo avstrijskim železničarjem precej drago!

a— **Ob nagrado so prišli.** Svoječasno smo poročali o ponevrebah carinskega uradnika Frana Nepomuckega, ki je leta 1921. v mariborski carinarnici dalje časa poneverjal plačane globe in iz prodanega blaga zapadle vsote strank. Njegovim manipulacijam dolgo niso mogli priti na sled, ker je vse tozadevne akte zadrževal v svojih predalih, dokler se končno niso javili »hvatači« za nagrade. Tako so prišla kaznivaa dejanja Nepomuckega na dan. Mariborska porota ga je obsodila na dve leti težke ječe, ki jo je že odslužil. Med tem pa je nekdo položil v svrhu preložitve kazni kavejlo 50.000 Din, ki jo je hotela zaseči carina kot nadomestek za poneverjene zneske za izplačilo nagrad »hvatačema«, ki so zasačili gotove tihotapce. Predno pa je carina to kavejlo realizirala, jo je pred civilnim sodiščem iztožil Nepomuckev sorodnik Bas-kovič, češ da je on založil to vsoto. Pravda je bila te dni rešena in razočarani »hvatači« obveščeni, da jim zato ne morejo izplačati nagrad za prilete tihotapce. Nepomucki nima tu nobenega premoženja, sam pa je odpotoval v Ameriko.

a— **V svet je odšel.** V Leitersbergu pri Mariboru je poslala Jožefa Vavpotič svojega 14-letnega sina v mesto po kruh. Fant pa se ni več vrnil in je očitno odšel po svetu.

Iz Celja

e— **Pobljanje draginje.** Cena živini je že zopet padla. To bo imelo za posledico novo znižanje po mesarjih in gostilnah. Oblasti v Celju menda skoro zaslužijo prvenstvo v svoji vmei in skrbli za dobrobit najširših slojev občinstva. Vendar pa trdijo nekatere, da so cene splošno res padle, a ponekod so se takoj uravnovešile. So namreč porcije manjše in slabše prirejane. Na gostih je, da uredijo sami to zadevo.

e— **Vendar nekaj.** Te dni, ko ni drugega novega pri nas, kakor vročina in za njo dež, za dežjem pa zopet solnce, si je lastnik delikatesnice g. Frece izmislil za nas senzacijo. Uvedel je pristne srbske raznjiče in češvapiče, ponuja pa tudi užičko slanino in kajmak, a razen tega se dobi užička gnjat in klekovača. Za novost je precej zanimanja in zlasti Srbom stvari ugajajo.

e— **Avtomobilizem v Celju.** Promet z avtomobili se je letos v Celju neverjetno razvil. Vsega je v Celju in okolici prijavljenih že okoli 50 avtomobilov. V prvi vrsti med avtomobilisti stoji g. Franjo Kokolj, lastnik avtotaks v Gaberju. On ima sedaj izključno sam tri avtomobile in to dva Flata in en Puch T VIII ter si nametava za drugo leto nabaviti še avtobus s 16 sedeži, s katerim bo vzdrževal na progi Celje — Solta in nazaj stalen dnevni promet. G. Kokolj si je dobil tudi triptih, kar mu omogoča vsak trenutek vožnjo preko meje v Avstrijo in Italijo. S tem je Celjanom in tujcem zelo ustreženo.

Iz Primorja

* **Smrtna kosa.** V Košani je dne 27. julija izdihnil Jakob Požar v 79. letu svojega življenja. Pogreb pokojnika je bil v sredo.

* **Pripravljalna dela za lovsko razstavo v Gorici.** Lovska razstava v Gorici, obenem prva razstava te vrste v Italiji, se bo vršila letos od 6. do 20. septembra. Razstavni prostori bodo v lesni šoli v ulici Capuccini. Razstavno znamko za lovsko razstavo je napravil gorški slikar Ljorje Spazapan.

* **Bik je zabol del gospodarja.** 24letni Andrej Bratuš iz Steverjana je te dni napajal bika v domačem kalu. Naenkrat se je žival obrnila proti gospodarju ter ga nabodla na roge. Nesrečni Bratuš je kmalu nato v groznih bolečinah umrl.

* **Neurjo v Podsobotinu.** V noči od ponedeljka na torek je bilo v Podsobotinu pri Gorici strašno neurje, kakršnega ne pomnijo niti najstarejši domačini. Lilo je kakor iz škafa nad poldrugo uro. Drugače pobleвна Pevnica je narasla in besneče pljuskala čez bregove ter si celo izbrala novo, krajšo pot čez njive in travnike. Z njiv je odnesla vse prideleke turščice, krompir, fižol in tudi rodovitno zemljo. Naliv je izpral cesto v Podsobotin tako, da je ostalo na nji le štrleče kamenje. V takozvani Hudičevi luknji je pri mlinu voda odnesla mostič, tako, da je sedaj na tem sektorju pretrgana zveza z Gorico. Med Klani

ščekovo in Valentinčičovo gostilno je neurje razbilo lesen most, ki je spajal oba brega. Domače ljudstvo se s strahom vprašuje, kako bo mogoče živeti ob splošnem pomanjkanju, davkih in takih povodnjah.

* **Požari.** Rihemberskemu posestniku Polidetu Kerševanu je zgorela hiša z gospodarskimi poslopji. Škoda znaša približno 90 tisoč lir. — V Biljah pri Gorici je zgorel sen posestnika Leopolda Nemca. Škoda ocenijo na 20 tisoč lir. V Bukovici je nastal ogenj pri posestniku Viktorju Gabrovcu. Uničil mu je okolu sto stotov tramov in desk.

Iz Trbovelj

t— **Javna zahvala.** V četrtek, 23. t. m. je prejela tukajšnja podružnica Udruženja vojnih invalidov nabiralne knjige, s katerimi lahko pobira prostovoljne darove za postavitev invalidskega doma z vzidavo spominske plošče padlim in tudi še živim vojnim žrtvam, za kar se podružnični odbor iskreno zahvaljuje g. velikemu županu ljubljanske oblasti kakor tudi vsem, ki so do tega pripomogli.

t— **Napad iz maščevanja.** Na Njivi je napadel Ivan Jazbinšek, rudar, že predkazan, elektrikarja Antona Ureka, katerega mu je dal več krepkih zausnic. Jazbinšek je svoje dejanje priznal, češ, da se je spril nad Ureka zato, ker ga je ta nekoč obmetel s kamenjem.

t— **Zidanje stanovanjske hiše za občinske uslužbence** je poverjeno zidarstvu mojstru g. Juriju Ferencu. Z izvedbo se prične že v bližnjih dneh.

Kopališče Gastein prazno

Če govoriš z Avstrijcem o njihovih letoviščih in kopališčih, se vedno obliže kadar imenuje Gastein. »Bad Gastein« je namreč tisto, kar si more privoščiti vsak velik petičen gospod. Krasná okolica, čist zdravilen zrak, godba, soareje, zabave in veselice, to je, kar prinaša Gasteinu glas prvovrstnega okrevališča. Ampak letos so Gasteinčani slabe volje.

V predsezoni so imeli dovolj gostov, katere so pridno odirali. Medtem je prišel padec italijanske lire in mnogokateri je tudi dosegel glas o lašji jadranski rivjeri. Hajdi na pot! Nadej so šli. Sedaj pa tožijo Avstrijci po svojih listih, da je Gastein brez tujcev in da je na stotine sob praznih. Glavna sezona je šla po vodi.

Kakor vselej ob podobnih prilikah se domačini sedaj hudo prerekajo radi slabe sezone in mečejo krivdo drug na drugega. Zdraviliška komisija obtožuje zasebnike, zasebniki pa občino, ki zahteva baje visok tujski davek. Ampak tudi zasebniki, ki oddajajo sobe v najem, niso baš nedolžni. V nekem listu je čitati, da umejo orav rafinirano navljati cene za stanovanje. Soba, samo priprasta soba stane v Gasteinu 60 do 100 Din dnevno. Kje so še ostali izdatki: za hrano in zabavo ter visoke napitnine, brez katerih se človek v kopališču Gasteinskega kova le osmeši in blamira!

Avstrijci so se vsega tega prestrašili ter so jo vrezali v Italijo in druge dežele. Nemčija in Avstrija imata potemtakem letos z inozemci malo dobička, domača kopališča in letovišča so prazna in tujci se umikajo drugam, kjer so cene dostojne. Draginji v letoviščarskih krajih sledi kriza, ki ni v bistvu nič drugega nego znak, da se bližamo normalnim razmeram. Ko bodo te dosežene, pa pridejo za vse dežele na kontinentu boljši gospodarski časi.

Sodišče

Š »Ja — miril sem gospod«, tako se je odrezal kovač J. Z. Prišel je nekdo po opravkih v Kranj. Tam je začel v veselo družbo in izpraznil kupico za kupico. Vino ga je končno popolnoma zmešalo. Šele drugi dan, ko je že dobil vabilo na glavarstvo, je zvedel od tovaršev, kako je razsajal po Kranju. Posebno je začudeno pogledal, ka je ugotovil da je prenočil v zaporu na kranjskem »rotovžu«. In sledila je obtožba, da je pijan razsajal po mestu in udaril mestnega stražnika Figarja s težko kovaško roko, da se je ta kar opotekel. Najprvo ga je kaznovalo okrajno glavarstvo radi pljanosti in kaljenja nočnega miru in sicer na 125 Din globe, nato pa so ga ovdajili še državnemu pravdnstvu, češ da se je pregrešil proti §§ 95 in 104 s. k. z., ker je udaril in žalil javnega uslužbenca v službi. Pri obravnavi se je zagovarjal kovač s popolno pljanostjo. In posrečilo se mu je, da ga je ljubljansko deželno sodišče oprostito, ker je po izjavah priš re možno, da ni vedel, koga je udaril in pa, ker je bil že pri glavarstvu kaznovan.

Š **Posledica pogovora o obešenem Simonu Nagliču.** Dne 30. maja se je pripeljal v Gorico avtomobil Avgusta Praprotnika. Šofer Viktor

Iz življenja in sveta

Jubilej Zeppelinovih tvornic

20. avgusta se bo vršila v nemškem Friedrichshafnu skromna svečanost, ki bo tvorila očividno važen mejnik v razdobju gradnje Zeppelinovih balonov. Teža dne poteče petindvajset let odkar je bil izgotovljen prvi Zeppelin v Friedrichshafnu. Nemci izrečno naglašajo, da počelo tega datuma praznovati bučno, ker hočejo pokazati, da se zavedajo resnih dni, v katerih se nahaja njihova domovina.

A takoj pri drugi strani mole na dan rožički svečanosti. Dr. Eckener, znani vodja vodljivga zrakoplova Z. R. III, katerega je izročil Ameriki, se pripravljajo, da izda na nemški narod oklic, naj vsak posameznik po svoji moči prispeva obulob na nemški balon, ki pojde čez dve leti na najsevernejšo točko naše zemlje. Stroški za ta balon so preračunani na sedem milijonov zlatih mark. Trije milijoni kapitala so zagotovljeni, ostale štiri naj bi jih žrtvoval nemški narod. Istočasno bo vložila nemška vlada na poslaniško konferenco v Parizu prošnjo, da omili en samkrat odredbe proti Nemčiji ter ji dovoli graditi vodilni zrakoplov s 105.000 kubičnimi metri vsebine. Šele če bo poslaniška konferenca odbila to prošnjo, se bo gradila manjša zračna ladja, ki bo obsegala 32 tisoč kubičnih metrov. V tem in onem slučaju pa bo pomagano samo nemški industriji in nemški misli. Saj je vendar jasno, da se Nemci brigajo za severni tečaj samo toliko, kolikor jim more to koristiti pri njihovih nacionalnih aspiracijah, ki so iz dneva v dan večje.

Poletje 1925

Pretekli teden je bila nad Budimpešto in okolico taka nevihta, kot se je še nihče ne spominja. Med strašnim grmenjem, treskanjem in nalivom kot iz škafe je padala tako gosta toča, da je namah pobila vsa polja. Toča je začela padati deebila kot leča, pa so postajala zrna od minute do minute debelejša in so po desetih minutah že treskala na tla kot oreh debela. Po strehah je pokalo, kot bi streljal vanje s celim bataljonom streljiv. Prestrašeni prebivalci so bežali iz podstrešnih stanovanj v kleti, ker je v mnogih hišh padala toča streho in pokrila podstrešje na ped visoko z ledenimi zrnji. Pobitih je bilo na tisoče šip in razbitih na stotine vrat. Škoda gre na milijone madžarskih kron. Ljudje se niti ne upajo pogledati na polja, ker se boje, da jih ne bi od grozne škode zadela kap.

Skoraj iz vse Francije prihajajo vesti o silnih nevihtah, ki so povzročile velikansko škodo. Ubityh je tudi več ljudi vsled strele ali iz drugih vzrokov. V Parizu že od nedelje pritiska naravnost peklnska vročina, ki kljub parkratnim nevihtam še vedno traja z nezmanjšano ljutostjo. Pri Clairmond-Ferandu je ubila strela dva moža in osem krav.

Silna nevihta je upostila v okolici Bordeauxa vinograde. Daleč naokrog je padala gosta in debela toča, ki je vse nasade temeljito oklestila. Velik del trgate je uničen. Vihar je v Bordeauxu izruval mnogo dreves.

Nevihte divjajo tudi v raznih delih Nemčije. V Turingiji pade nevihte druga družo. Mestoma lije kot iz škafe. Toča kar ne počne ponehati. Na mnogih krajih so poljske prireditelje uničeni. Treska kot za stavo. Strela je ubila v Turingiji dva človeka in zažgala več hiš.

Če ponekod dežuje in pada toča in udarja strela, zakaj ne bi drugod žgalo kot v peč? Posebno v Nemčiji se ljudje silno pritožujejo nad to preklicano vročino. Vročinski val je zares že prišel iz Amerike in obiskuje razne dele Evrope. V Berlinu je vročina naravnost neznozna. Zopet je začelo zmanjkovati vode. V zapadnih in jugozapadnih predmestjih gornja nadstropja že nimajo več vode, ker je pritisk prešibak. Vsled prevelike porabe vode so zbiralniki že skoraj izčrpani. Vsled silne vročine je voda zelo padla v vod-

njakih, tako da je sesalke več ne dosega. Dopolodne kaže toplomer 31 stopinj Celzija v senci. Zaenkrat še ni izgleda na ponehanje tropične vročine. Vsa dan zahteva vročina mnogo služavčev solnčarice, za katero jih več umre.

Nadaljnja posledica vročinskega vala so razne epidemije. Zaradi pomanjkanja vode je v raznih krajih Evrope izbruhnila pegavica, ki zahteva precej žrtve.

To preklicano vreme ima letos na vesti tudi precej požarov. V bližini Hannovera gori na več krajih šota, pa tudi gozdovi. Gašenje tudi nič ne pomaga, ker manjka vode. Ljudje si pomagajo z zemljo in peskom. Vsled gozdnih požarov je ogrožena cela vrsta vasi. Škoda je ogromna, posebno ker so zgorela še skoraj vsa drva, pripravljena za zimo.

Nočemo tarnati dalje, sicer se bodo čitateljem še zmešali pojmi in ne bodo vedeli več ali imamo poletje ali zimo, ali smo v Evropi ali Afriki, ali naj obležemo kožuh in gremo spat z dežnikom, ali pa naj zaprosimo gospoda Poirota, modrega kralja iz Pariza, ki je prišel te dni v plačilne težkoče, da nam predpiše novo modo, po kateri bodo posegli prav vsi, ki jim solnce tako neusmiljeno pripeka na glavo. Dobra bi bila namreč narodna noša, ki se je poslužujejo zelo radi ljudje tam v centralni Afriki in na otokih Tihega oceana in ki je bila v modi že pri Adamu in Evi v paradizu. Bogve, ali so imeli tam tudi tako neumno vreme kot mi letos?

Smrt komunista Eichhorna

Bivši policijski predsednik berlinskega mesta.

V ponedeljek je umrl v Berlinu Emil Eichhorn, komunistični posl. v rajstagu. Dosegel je 61 let. Mož je bil po poklicu prvotno kovinar, toda že okoli štiri-deset let ni bil več ročni delavec, marveč član socialistične stranke, v kateri je deloval z vsemi močmi za razredno organizacijo.

Eichhorn je bil poleg Klare Zetkinove in Jožefa Herzfelda edini mož iz stare garde nemške socialne demokracije, ki je našel po vojni pot do komunizma. Bil je prepričan, da ima socializem svojo oporo samo v revoluciji, v krvavem klanju na ulicah in barikadah. Zato je bil vnet pristaš diktature proletariata. Neodvisna socialna demokracija ga je dne 9. novembra 1918. postavila za berlinskega policijskega predsednika. Leta 1919. je moral ostaviti ta položaj, radi katerega je prišlo med spartakisti in vladnimi četami do ostrih in neusmiljenih spopadov. Tako sta padla Roza Luksemburgova in Karel Liebknecht prav za prav radi Eichhorna. Policijsko predsedništvo v Berlinu pa je postalo važna pozicija, za katero so se vršili srđiti boji. Eichhorn je končno spoznal, da ne more klubovati nasprotniku in je 12. januarja 1919. pobegnil v Braunschweig. Vlada je pozneje uvedla proti njemu postopanje radi veleizdaje. A ker ga je ščitila poslanska imuniteta, je bil Eichhorn varen samo tako dolgo, dokler ni bil razpuščen državni zbor. Čim pa je bilo parlamenta konec, se je moral poslužiti bega, da ne bi ga vlada zaprla. Sedaj je tudi to končano. Smrt bo izbrisala za možem vse razen spomina, ki ga bodo komunisti častili in slavili, nasprotniki pa nanj pljuvali, zakaj vsi smo ljudje ustrojeni po kopitu pristanosti.

Škandal v draždanskem krematoriju

Draždane so tako srečne, da imajo krematorij, v katerem se sežigajo mrtlici. Te v prvi vrsti higienične naprave se poslužujejo vsi, ki so premagali stališče, da mora biti človek pokopan v zemlji, kjer gniše polagoma več let. S krematorijem so bili tudi Draždanci izredno zadovoljni in nihče ne bi godrnjal proti njemu, da se niso v zadnjem času odkrile velike nerednosti, ki kažejo, da je nepoštenje v svetu postalo tako ve-

liko, da se ga ne morejo ubraniti niti tisti, ki imajo vsak dan opraviti z mrtvici.

Že več let so trajale v draždanskem krematoriju nerednosti v obliki tatvin. Nastavljeni zavoda so imeli strumno izvedeno organizacijo, ki je plenila kar na debelo. Predvsem je družba kradla rakve, potem zlate zobe in plombe, pa tudi cvetlice in venci so ji bili dobrodošli. Glavno vlogo tatov so pri tem igrali kurjači. Imeli so navado, da so truplo dvignili iz lesa, krsto prodali in spravili po več mrtlicev v en lesen zaboj potem ko so jih celo slekli z namerom, da se okoristijo s perilom, katerega so imeli na sebi pokojniki. Šele tako oplenjeni mrtlici so bili izročeni plamenom. Po dolgem in trudopolnem zasledovanju je prišla policija tem zverinstvom na sled in je odstavila celokupno upravo krematorija, ki je kompromitirana in pride pred sodišče. V Nemčiji je ta žalosten primer nepijetete povzročil mnogo razumljivega ogorčenja in javnost zahteva, da se krivci kar najstrožje kaznujejo po obstoječih zakonih.

× **Konfisciran Tizian.** V Havani so konfiscirali sliko, ki so jo strokovnjaki spoznali za Tizianovo in ki je bila ukradena v pariškem muzeju.

× **Mož s sedmimi ženskami.** V Košicah na Slovaškem so aretirali na prošnjo bolgarskih oblasti 52letnega Salomona Kraussa, ki ima nič manj ko sedem živih zakonskih

polovic. Dve živita v Jeruzalemu, dve v Egiptu, ena na Poljskem, ena na Češkoslovaškem, sedma pa skoraj gotovo kje na Bolgarskem in je menda bolj prebrisana kot njene prednice, ker bi sicer ne naznanila svojega «moža» oblasti radi poligamije.

× **Zrakoplovni promet.** 1. avgusta se odpravi zrakoplovni poštni promet med Innsbruckom in Monakovem.

× **Kongres rumunskih esperantistov.** 27. t. m. se je otvoril v Ploesti kongres rumunskih esperantistov. Kongresa se udeležujejo večje število inozemcev.

× **Najstarejša ženska v Franciji.** Te dni je praznovala v Dijonu gospa Colas svoj 105 rojstni dan v popolnem zdravju. Ob tej priliki je dobila kot najstarejša ženska v Franciji bogata darila iz raznih francoskih mest.

× **Sultanovi vtrovi — javni parki.** Turška vlada je izročila znamenito sultanovo palačo ob Bosporu carigradski mestni občini, ki bo spremenila palačo v zabavišne, razkošne vtrove pa v javne parke. Bivši sultanovo last vzame v najem inozemska družba, ki bo plačevala carigradski občini 30 milijonov turških lir najemnine za vsako leto.

× **Težka železniška nesreča.** V terek ponoči je zadel švicarski brzovlak 600 m pred severnim pariškim kolodvorom v lokomotivo s tako silo, da sta se prevrnila obe lokomotivi. Dva vagona tretjega razreda sta se popolnoma razbila. Izpad razvalin so potegnili tri mrtve in nad dvajset težko ranjenih. Vzrok nesreče še ni pojasnjen.

× **Izključitev žensk iz novinarskega društva.** Na glavni skupščini novinarske zveze v Parizu je bil s 77 glasovi proti 48 sprejet sklep, da ženske tudi v bodoče ne morejo biti člani novinarske zveze.

S prvim vlakom v Šibenik

Od Knina vodi na Šibenik in Split že stara železnica, dograjena l. 1888. A ti-pična lokalka je, s slabimi tračnicami, ostrimi serpentini, neštetihi klanci. In kar je glavno: zveze doslej ni imela nikamor. Res vodi iz Knina v Bosno znana Steinbeissova gozdna železnica, ki prevaža tudi potnike. A tako slaba je, da za normalen promet ne pride v poštev. Zato so imeli kraji ob kninski železnici doslej zvezo le s Splitom in Šibenikom, ti dve mesti pa z železnico odprto le majhno zaledje.

Tako pomenja dograditev liške železnice za pokrajino med Kninom, Šibenikom in Splitom enako pomemben dogodek, kakor za kraje ob novi progi sami, za Split in Šibenik pa še neprimerno večji in važnejši. Ni čuda, da so se radovali prvih vlakov iz Zagreba in Beograda tudi prebivalci ob stari progi. Tudi zanje je bila sobota velik praznik.

Z vrtoglavo brzino drvita vlaka navzdol, na obeh straneh zeleno, rodovitno kninsko polje, vmes že dalmatinski vinogradi, tudi nekaj drevja. Utrujenji smo že; vedno nižje smo, vedno bližje morju, dan se nagiba k poldnevju, solnce neusmiljeno žge z jasnega južnega neba. Pozabljamo na etiketo, pomembno s seboj suknie, ovratnike, kravate, vilhamo rokave. Na postajah se sprva še oblačimo, potem tudi to ne več. V kupejih ostajamo, mahamo in pozdravljamo skozi okna.

Ponavljajo se stare, a vedno znova lepe in mične slike. Za večnost zidani kameniti kolodvori v zelenju in zastavah, na peronih ljudje z godbami, pevskimi zbori, zastavami; poleg srbskih se pojavljajo že hrvatske, prevladujejo pa jugoslovenske, državne. Na dveh, treh postajah tudi jugoslovanski Sokoli in Orjunaši, na eni celo Orli, mislim da v Perkoviću. Admiral, ministra, generala in drugi dostojanstveniki že izstopajo, poslušajo nagovore, govore sami. Neznosna vročina jih silji, da so krajši, a oduševljenje zato ni manjše. Poli-

tikom in novinarjem se ne ljubi več agitirati, a med seboj se še dražijo in zbadajo. Kortežiranje pa bi tudi ne zaleglo, ljudje so že opredeljeni: Srbi so radikali in zemljoradniki, Hrvati seljaki radičevci, inteligenco si dele samostojni demokrati, davidovičevci in zajedničarji, ki pa jih je vedno manj. Samostojnih demokratov je tudi med Srbi precej.

Neumorna pa je naša godba. Občudujemo jo, kako junaško klubuje neusmiljenemu solncu. Na vsaki postaji izstopa, začne s slovesnim maršem, spremi s himno govore in vzkljuje kralju in državi, končava s kolum, ki ga zaigrajo vsi pomešani. Srb in Hrvat, minister in seljak, general in delavec, pa seveda žene in deklice, ki smejo v teh krajih že med svet in jim ni treba več gledati le od daleč. Celo prav korajžne so in glasne; visoko vihte robce, mahajo z zastavicami, obsipajo vlak z oljčnim listjem; cvetja nimajo. Tu in tam juršajo vlak moška mladina seveda z njimi. Konduktirji jih odiravajo, podijo iz vagonov. A vlak se že pomika in cel ducat jih ostane na koridorju. Triumfira-joče se vozijo do prihodnje postaje. Pet, šest in več kilometrov morajo peš nazaj, v blazni vročini kraškega poldneva. A kaj to! Vozijo se zastoni, s prvim vlakom in to še v takšnih vagonih. Svoj živ dan še niso videli sličnih. Saj je imela njihova železnica doslej še vedno v vagone in večino tudi lokomotive, ki so jih pripeljali po ladjah pred štiridesetimi leti in potem nikdar renovirali. Zato strme občudujejo ogromno lokomotivo in naše luksuzne Pullmanne. Ne gre jim v glavo, da morejo teči tako brezslušno in da nič ne tresejo, le lahno zibljejo, kakor da se voziš po ladih.

Tako se vrsti postaja za postajo, povsod ista pestra slika. V Perkoviću-Slivnem se ločita progi na Split in Šibenik. Kolodvor je precej velik, okrog njega že lepa nova naselbina. V zastavah so tudi zasebne hiše. Naš postanek je malo daljši; izstopimo, ogledujemo okolico. Na hribu na levi opazimo ogromno, gladko, a strmo ploskev. Ugibamo, kaj bi moglo biti, vprašamo domačine. Zbirališče je za vodo. Lovi naj deževnico in jo dojava v velik rezervoar. Kraj in okolica sta brez vode, navezana le na deževnico, ki je za nju res mana z nebes. Skrbno love vsako kapljico, kajti ako zmanjka deževnice, moralo dojaviti vodo več ur daleč.

To pride pač od tega,

da Vam obleka ne obdrži fazone, da je kmalu strgana in nerabna, ker še do sedaj niste vedeli, da se morajo obleke, ki jih hočete z zadovoljstvom več let nositi, kupiti le pri trvdki

Drago Schwab - Ljubljana

Dvorni trg št. 3.

Od Perkovića proti Šibeniku vozi vlak skoro po ravnini; le nevidno se nagiba proga vedno nižje proti morju, vzponov skoro ni. Šibenčani ti podčrtavajo to na vsak korak in te opozarjajo na ogromen strmec, ki ga mora obvladati železnica na Split. Koliko cenjeji in lažji je torej transport na Šibenik! Sem se mora usmeriti glavni promet in ne na Split, ki hoče vse požreti.

To nam pridigajo že v vlaku šibeniški emisarji, ki so nam prišli nasproti deloma do Perkovića, deloma celo do Knina. Ne moremo jim ugovarjati, raje jim pritrdimo. Če jim ministra, zakaj ne bi jim mi, ki nismo odgovorni in ne merodajni, vsaj neposredno ne. Mislimo pa si, naj se pobotata Šibenik in Split sama, kakor vesta in znata; ne čutimo veselja za razsodnike.

Dve, tri postajice pasiramo, Pokrajina je zopet kraška, neplodna, bedna, zato redko naseljena in tudi železniške postaje redke in male. A okrašene so vse in na vsaki par sto ljudi. Naposled — vsi že zevamo v razbeljenih vagonih — pride odrešenje: morje, morje! Kakor Kolumb zemlje, se zaveselimo vode. Otresemo se utrujenosti, planemo k oknom. Pred nami se leskeče sinjina Jadranskega morja. Samo majhen zaliv je, a morje vendar in znallec Šibenika, ki pride vsak hip. In res, še par presek, kratek tunel in pred nami se odpre južni del Šibeniškega zaliva, bele zgradbe mornariške vojašnice ob njem. Na vrhu visoke radiostanice dva mornarja; zastave vihtita in pozdravljata. S še nevidnega glavnega zaliva grme pozdravni streli topov naših torpedov, ob progi stoji četa mornarjev v snežnobeli uniformi, pozdravlja strumno prva vlaka iz osrčja Jugoslavije.

Skozi zadnjo zaseko zadržimo; pred nami se odpira Šibenik, ob progi gost špalir ljudi, ki vzkljujejo in radostno pozdravljajo. Vlak ustavi ob peronu, peštrm in živem v zelenju, zastavah in preprohah. Pet, šest tisoč ljudi je na njem in med tiri, več godb, nešteto zastav. Nepopisno vrvenje, vršiče, petje, vmes pa grom moznarjev in ladijskih topov, sviranje godb. Skratka sprejem, ki je mogoče samo v Dalmaciji.

Po govorih, ki teko še dosti hitro, se vsa množica razvrsti v sprevod. Sokoli, jugoslovanski in hrvatski separatistični, Orel, Orjuna, oborožena «Javna straža», ognjegasci in še druge organizacije, pa tisoči meščanov in okoličanov, Dolga, neurejena, a klub temu pestra in veličastna povorka. Dobrodušni policijski poveljniki se trudi za žive in mrtve, da bi naredil vsaj malo reda, po mu teče v curkih izpod paradne čepice, a njegov trud je zaman. Lavina je v teku in ni je mogoče ustaviti.

V hotelu Kosovo je slavnostni banket. Hotel je na zunan za naše pojme tretjeversten, ali še slabši, ima pa lep vrt, za Šibenik dragocena posebnost, in izborna kuhinja. Vsaj jedilni list na banketu je pričal o tem. Banket je bil prirejen za več sto ljudi; za vse so bili lepo razdeljeni prostori, a kaj, ko se za nobenemu ni ljubilo iskati in tako je sedel vsak, kjer je mogel, vse križem pomešano, brez ozira na «rang» in dostojanstvo. Občinski uradnikom, ki so poskušali igrati reditelje, so se sicer ježili lasje, a pomagati niso mogli in šlo je tudi tako.

Na vrtu je vladal prijeten hlad, za dalmatinske razmere seveda. A oddahnil smo si, oddahnil pa tudi govorniki, ki so se hoteli odkškodovati za to, kar jih je poprej prikrašala zavidna vročina. Gospoda ministra sta govorila, da je bilo veselje, pridružil se jima je še podpredsednik Narodne skupščine, šibeniški gerent — tudi doli ga imajo, ne samo v Ljubljani — in morda še kdo. Domačini so plavalji v blaženosti, kajti vsi govorniki so jih utrjevali v veri, da je nova železnica zgrajena le zanje, Split na bo dobil le kar bo ostalo. Oduševljenja ni bilo ne konca, ne kraja in uboga vojaška godba, ki je dala svoj umetniški program celo natifniti, ni mogla priti skoro nikdar na vrsto, tako da ga je absolvirala komaj polovico. Potni diktatorji so namreč silihi na odhod, treba pa je bilo poprej še otvoriti vino razstavo. In tako smo odšli še od dobro obloženih miz, bržčas pač ne na posebno žalost onih, ki poprej niso mogli blizu.

S. V.

Zvonimir Kosem:

Gospodična Cecilija

I.

Nič kaj posebno dobre volje ni bila tisti večer gospodična Cecilija. Medtem ko so ji drobni prstki skakljali po tipkah starinskega klavirja in izvaljali li neke sentimentalne arije, se je podilo v njeni ljubki kodrolasi glavi tisoč črnih misli, kakor da se je sprlo v njej tisoč črnih hudčikov, ki jih niti za trenutek ni mogla pregnati lepota južnega morja, tik pod nastežaj odprtim oknom samotne vile v daljavo šumečega, opasanega z zlatimi prameni zahajajočega solnca. Pomislite — teden dni že se je nahajala gospodična Cecilija s svojo sestro Amalijo ob morju na počitnicah, pa se ji do sedaj niti eden vitez še ni približal, niti eden trubadur ji ni ponudil svojega bridkostihtečega srca, kar bi se brez dvoma lahko opravilo tudi brez ceremonij, brez tistega pesniškega padanja na kolena, polaganja leve na prsi in iztezanja desnice proti svojemu idealu, samo da bi se spak tako ali tako priključil mlademu, življenja in ljubezni željnemu bitju, kakor je bila ona gospodična Cecilija!... Kako ne bi bil potemtakem človek slabe volje? O, dolgočasni so ljudje pri morju, Bog nam pomagaj! Samo po krčmah sedé,

pijo črno vino in kvartajo. Vse drugo jim je deveta briga.

«Pa da bi bila grda, nič ne bi rekla!» je udarila gospodična Cecilija jezno poslednjikrat po tipkah. «Ampak — mlada sem, lepa sem, bogata sem, pa sem vendar brez fanta! Strašno neollikano je življenje, da si dovoljuje z me noj take šale!»

Planila je pokonci, zavrtela se sredi sobe in se privrtela tako do velikega stenskega ogledala. In si je popravila svojo visoko frizuro, uprla roke v bok in napihnila šobico:

«V resnici — kakor solnček sem lepa! Ali dandanes so možki tako brez okusa, da imajo pri njih grde ženske več uspeha nego me krasotice!»

Gospodična Cecilija je imela pri tem v mislih svojo sestro Amalijo. Z Amalijo je bilo namreč baš nasprotno. Njej je bila zvezda sreče naklonjena — takoj prvi dan njunega prihoda k morju se je zaljubil vanjo tako lep in srčkan fanteek, da si lepšega ni moglo človeka misliti. In to, to je bolelo gospodično Cecilijo najhuje.

«Mogoče se ta grdavič prav v temle trenutku poljubljuje ž njim!» je cepetnila z nožico in v oči so ji stopile solze. Sesedla se je na zofo poleg ogledala kakor kup nesreče. «Prav v temle trenutku jo on mogoče stiska k sebi grdobno, ona mu blaženo visi na vras-

tu... A jaz sem kakor obsojena na smrt... sama morem biti v tej zatohli sobi... sama... sama...

II.

Bog pa ima z nesrečnimi ljudmi včasih vendarle svoje usmiljenje in tako se je usmilil tudi gospodične Cecilije. Niti prav dobro izjokala se še ni, ko se vrata v sobo hitro odprlo in vstopi gospod Nande, Amalijin srčkani fanteek, s korajžnim pušcem na klobuku in s še bolj korajžno viržinko v ustih.

«No, no, kaj pa je to, gospodična Cecilija? Jokali ste?»

Visok in lep, s smehljajočimi očmi, je stal pred njo in jo bistro motril.

«Ah, ne!» si je otrla poslednjo solzo, in hudomušnost, najlepša ženska čednost jo je obšla pri pogledu na lepega fanta; «samo na svojega blagopokojnega strica, ki je bil tako nedopovedljivo dober z menoj, sem se spomnila, in polotila se me je sentimentalnost...»

Gospod Nande pa ni bil eden izmed tistih, ki verjamejo vsaki ženski besedi.

«Neveren Tomaž sem, gospodična Cecilija,» se je sumljivo nasmejal, sedel na zofo poleg male navihanke in jo prijel za roko. «Rajše z resnico na dan blaga gospodična: srce, srce — to bo tisti blagopokojni vaš striček, o kate-

rem mi govorite... Mar nisem pogostil?»

Najprvo je bila nekoliko v zadregi in pogledala je lepega fanta skoraj s strahom, kakor čarovnika, ki mu ni nobena skrivnost prikrita. Ali kmalu se je opomogla.

«Pa naj bo po vašem!» je zacvrčala. «Ampak vi meni povejte, gospod Nande, kako to, da ste došli danes sami? Kje je Amalija, moja sestra?»

Kako se je zasmejal sladki fanteek! «Hm, hm, hm, to bi vi radi vedeli? No, Vam pa povem: sprl sem se z njo, ona si je našla drugega kavalirja, jaz pa sem se napotil naravnost k vam, da se pomenimo kaj lepega!»

In jo je brez obotavljanja objel in stisnil k sebi.

«Oha! tako se pa nismo zmenili!» ga je krenila z belo ročico po obrazu. «Strašno ste poreden, gospod Nande! Kaj bi rekla teta Agata, ako bi se sedaj vrnila domov in nas zalotila take le na zofi?»

Pa jo je gospod Nande takoj potolažil:

«Vašo teto Agato sem srečal na ulici in je rekla da gre v kino. Amalija je odšla s svojim novim kavalirjem in se bo vrnila bog ve kdaj. Torej sva sama in brez skrbi, zlati moj keberček!»

Čudovito, kako je srčkani dečko znal

pfhati na sree!

«Pa kaj ste po poklicu, da znate tako lepo govoriti, gospod Nande?» je vprašala. In se ni genila z mesta, tako toplo in sladko ji je bilo pri sreč.

«Akrobat in pesnik brez posla vendar!» je razložil krasni dečko. «Ampak — kako lepe, divne nožice imate gospodična Cecilija!»

Vsa je drgetala, zaslanjaje si z dlanmi oči.

«Pst! Preveč ste poreden, dragi moj!»

On pa se je smehljaje naglil do njenih ustnic.

«Samo poljubil te bom, dušica moja!»

In viržinka mu je padla iz ust na tla.

III.

Kajne, sedaj vas pa že strahovito muči radovednost, visokospoštovani in od teh v naglici na papir vrženih vrstic mogoče še sladko ginjeni čitatelji moji, kako se ta zagonetna povest o gospodični Ceciliji končava? Gotovo se bom komu zameril, ako butnem z resnico na dan — ali navsezadnje, kakor hladnokrvnen in flegmatičen romanopisec... kaj me briga svet? Njemu na ljubo ne bom lagal, nočem lagati in žeti lorovirih vencev!

Takole se končava ta zagonetna povest:

Drugo jutro prepeva gospodična Ce-

Gospodarstvo

Beograjska in zagrebska borza

Beograjska «Revue économique et financière» prinaša v junjski številki razpravo o razmerju beograjske borze do zagrebske. Med drugim pravi naslednje:

Trgovinsko življenje naše države se jasno izraža v gibanju transakcij na beograjski in zagrebski borzi. Ti dve središči postajata vedno bolj prava finančna trga z mnogo večjim razmahom kakor v preteklosti. Po velikosti prometa presega Zagreb Beograd, kar je razumljivo, kajti v Zagrebu se nahaja mnogo večja finančna podjetja kakor v Beogradu. Udeležba tujega kapitala v zagrebskih bankah je mnogo občutnejša kakor v Beogradu, kar jim zagotavlja mnogo ožje stike s tujino. Razen tega je Zagreb središče pokrajine, ki imajo zelo veliko vlogo v naši zunanji trgovini, predvsem kar se tiče izvoza. Vkljub temu se pa da ugotoviti, da postaja Beograd od dne do dne bolj finančno središče države.

Kot glavno mesto je Beograd v vsakem oziru hitreje in bolj obveščen kakor Zagreb. Kurzi in kotiranje so manj relativni kakor v Zagrebu, kojega borza je središče intenzivne spekulacije.

Na beograjski borzi se vrši z državnimi in vrednostnimi papirji mnogo večji promet kakor na zagrebski, obratno pa prometuje zagrebska borza mnogo več s privatnimi papirji kakor Beograd. Plasiiranje privatnih vrednot se v Zagrebu vrši v krogih mnogo širšega občinstva kakor v Beogradu, kjer so ti vrednostni papirji koncentrirani na znatno manjše število rok, namreč na velike kapitaliste in banke. Tudi kar se tiče privatnih podjetij, imajo banke v posesti velike množice njihovih papirjev, kajti mnogo bolj so angažirane v industrijskih podjetjih kakor beograjske finančne institucije. S tem se da razlagati mnogo občutnejšo kreditno napetost v Zagrebu v primeri z Beogradom.

Visoka obrestna mera privatnega posojila je najprej zadela industrijo in nato pa neposredno banke, ki so na njih zainteresirane. To v Zagrebu mnogo aktivnejše prometno gibanje v privatnih papirjih se razlaga tudi po udeleževanju inozemskega kapitala pri teh transakcijah.

Glavni vzrok za večjo živahnost prometa z zasebnimi papirji je pa njihova baisse. V teku lanskega leta je ta občutna baisse povzročila večje realizacije. Če vzamemo listo bančnih vrednostnih papirjev, ki kotirajo na zagrebski borzi, vidimo, da so samo štiri banke v l. 1924. bodisi stabilizirale svojo koto, bodisi jo več ali manj izboljšale:

1. Centralna hrvatska banka za Bosno in Hercegovino v Sarajevu: 103.75 (januar), 110 (marc);
2. Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani: 214.60 (januar), 224 (december);
3. Riječka pučka banka: 88.37 (januar), 109.33 (december);
4. Slavenska banka v Zagrebu: 107 (januar), 111.50 (december).

Ostale bančne vrednote so vse padle. A ta baisse je bila še mnogo večja pri raznih industrijskih papirjih, kakor na primer:

- Trboveljska premogokopna družba: 927.91 (januar), 422 (december);
- «Drava» (vžigalice) v Osijeku: 777.50 (januar), 200 (december);
- Dubrovačka parobrodarska plovdba: 936.87 (januar), 380 (december) itd.

Padanju bančnih vrednot so vzrok nezadostne dividende v primeri z dobičkom kapitala na zasebnem trgu. K temu vzroku pridejo še težave s kreditom in to povzroča še močnejše padanje industrijskih papirjev.

Narodna banka SHS

Stanje 22. julija 1925.

(V milijonih Din; v oklepajih spremembe napram stanju 15. t. m.)

Aktiva: kovinska podloga 466.2 (+ 1.4); posojila 1124.9 (-7.0); račun za odkup kromskih novčanic 1186.3; račun začasne razmenjave 366.4; državni dolg 2966.3;

cilija kakor škranjček in piše obenem v svoj dnevnik sledeče:

«Nebeški dečko, ta gospod Nand! Če ste jem na prste, je to moja deseta ljubezen v življenju, a prva v tem kraju in izvanredna po svoji kakovosti. Tako ne zna ljubiti noben moški na svetu kakor gospod Nand! On je naravnost božanstvo. A kar mi pri njem najbolj ugaja, to je predrznost, rekla bi skoraj grobost. Samo zato me je osvojil takoj v prvi minuti. Stara, ti sočletna resnica je bila zopet enkrat sijajno potrjena: Čim večji junak in falot je kdo, tem večji uspeh ima pri nas ženskah! Nič kaj posebno poetično se ne sliši to, ali — resnica je resnica. Me ženske ne maramo za poezijo nam se hoče življenja, ljubezni, ljubezni! Zato se ženskam pesniki in mevrje nikakor ne približujte in se učite od korajžnih fantov, da cincanje, izpraševanje, obotavljanje itd. pri nas ni v veljavi. Zensko ne izprašuj za ljubezen, ne govori ji o luni in zvezdah in drugih nebeških planetih, ne iztečaj proti njej roke in ne vzdihuj, marveč jo kratkomočno, brez obotavljanja ugrabi, vzemi, kakor je storil to z menoj sinoči gospod Nand, moj do sedaj najslajši fantek, ki ga ljubim iz dna srca in ga bom ljubila zvesto do groba.»

vrednost državnih domen, založenih za izdajanje novčanic 2138.3; saldo raznih računov 721.2 (-28.7). Skupno 8970.0.

Pasiva: vplačani deli glavnice 27.9; rezervni fond 6.2; novčaničnice v obtoku 5626.4 (-52.3); državni račun začasne razmenjave 366.4; državne terjatve po raznih računih 23.8 (-1.1); razne obveznosti 706.3 (+ 19.1); državna terjatev za založene domene 2138.3; nadavek za nakupovanje zlata za glavnico in fond 74.3. Skupno 8970.0.

Tržna poročila

Zagrebski tedenski sejem (29. julija.) Dogon goveje živine je bil precejšen. Tudi mesnih svinj je bilo mnogo. Za izvoz se je nakupilo nekaj telet. Cene so oslabele. Tako so padle cene drugorazrednih volov in kravam ter svinjam za 50 par pri kg. Dovozi krme je bil obilen in so cene krmi padle. Notirali so za kg žive teže: voli I. 9 — 11, II. 7 — 8, III. 6 — 7, krave I. 6 do 7, II. 4.50 — 5, III. 3 — 4, junci I. 7.50 do 10, II. 6 — 7, junice I. 6.50 — 7, II. 5 do 6, teleta 8 — 10 (zaklana 10 — 12), svinje mesne domače 12 — 13, debele domače 15 do 16 (sremske zaklane 20), prasci do 1 leta 10 — 12, nad 1 letom 11 — 12 Din. Kojni 2000 — 7000 Din komad po kakovosti. Krma: seno I. 65 — 80, II. 55 — 70, detelja navadna in lucerna 100 — 120, slama 40 do 80 Din za 100 kg.

Dunajska borza za kmetijske produkte (28. julija.) Kupčija zelo omejena. Dovozi so majhni. Iskalo se je za promptno posušeno blago, ki je doseglo tudi višje cene. Notirajo v šilingih za 100 kg vključno blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: domača 39 — 40, s Poljska 43.50 — 44; rž: domača 31.75 — 32.25; ječmen: domači 34 — 39; turščica: 31.50 — 32.50; oves: severnoameriški 42.50 — 43.

Dunajski svinjski sejem (28. julija.) Dogon 10.652 komadov. Ob zelo živahnem prometu so se podražile mesne in debele svinje za 10 do 20 grošev pri kg. Notirale so za kg žive teže: svinje mesne 2.10 — 3, debele 2.40 — 2.70, težke 2.60 — 2.90 šilinga.

Trgovinska pogajanja med našo kraljevino in Avstrijo. Po vesteh z Dunaja se bodo trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Avstrijo ta teden zaključila. Prihodnji teden sledi podpis trgovinske pogodbe.

Hmeljarjem! Hmeljarsko društvo za Slovenijo v Zalcu nam piše: Društveno vodstvo javlja svojim članom, da so legitimacije za hmeljske obrabce že pripravljene in da stopijo dne 1. avgusta t. l. v veljavo. Vsaka legitimacija velja za polno število obrabcev, in sicer za polovico voznika na progah: Brežice, Zidan most, Maribor, Sp. Dravograd, Mežica, potem Zagorje, Zidan most, Celje, Sp. Dravograd, Grobelno, Rogatec. Za voznika nazaj je potrebna nova legitimacija. Zaradi statistike naj vsak član, ki se bo zglasil za legitimacijo, javi društvu število voznikov in število obrabcev in železniki postajo od katere se odpeljejo. Vsa druga pojasnila podaja svojim udom društvu vodstvo.

Kmetijska anketa v Beogradu. Na inicijativo Glavnega združenega saveza v Beogradu se bo v kratkem vršila v Beogradu anketa vseh kmetijskih združenj zvez iz cele države. Na tem sestanku se bo predtela nova carinska tarifa, ker kmetijski krogi so mnenja, da ta tarifa predstavlja veliko zapreko za napredek kmetijstva.

Vinska razstava v Šibeniku. Ob otvoritvi liške železnice se je otvorila v Šibeniku vinska razstava kot del Jadranske izložbe. Razstavljeni so vzorci iz cele Dalmacije in z otoka Krka, to je okrog 200 vzorcev od najemnejših do najsvetlejših, dalje so razstavljene razne specialitete vin in proizvodi tvornice marasinske.

Zanimanje Amerike za naše orehe. Kakor objavlja zagrebska Trgovska in obrtniška zbornica, je ameriški konzulat v Zagrebu prejel od tvrdke Bennet Day Importing Company pismo, v katerem omenjena tvrdka prosi za informacije glede možnosti nakupa večjih količin naših orehov. Zbornica poziva interese, ki imajo vagonke količine, naj ji pošljejo naslove, cene in količine.

Volilni red zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je objavljen v »Uradnem listu« št. 70.

Jadranska številka »Bankarstva«. Prejeli smo jadransko številko »Bankarstva«, znanega najboljšega ekonomskega časopisa v Jugoslaviji. Številka vsebuje 30 razprav izpod peresa naših najboljših poznavalcev vprašanj, ki se nanašajo na Jadrano. Imena nekaterih sodržnikov te številke smo že pred kratkim objavili. Spis v tej številki so v vseh treh jugoslovenskih narečjih. »Bankarstvo« izhaja mesečno v zvezkih po 50 strani in stane letno 200 Din. Ta zvezek, ki je izšel na 80 straneh, se prodaja po vseh knjigarnah po 50 Din; dobiva se tudi pri izdajatelju: Administracija »Bankarstva« v Zagrebu, Marovska 30. — Najtopijeje priporočamo.

Odprava konkurza. Konkurs, razglašen o imovini Marije Padarjeve, trgovke v Vidmu, je odpravljen, ker je vsa masa razdeljena.

Določitev naroka za prisilno poravnava. V poravnalni zadevi Ivana Jakše, trgovca z lesom v St. Petru pri Zidanem mostu, je določen narok na dan 29. avgusta ob 9. uri pri okrajnem sodišču v Laškem.

»Trgovski Tovariši«. Izšla je 7. številka, ki prinaša med drugim naslednje članke: Jos. J. Kavčič: Nova carinska tarifa; Dipl. merc. St. Klinc: Znanstveno obratovništvo in industrijska psihologija; Dr. M. Dobriša: Arbitraž; itd. Uredništvo in uprava lista: Ljubljana, Gradišče 17-1. Letno stane 36 Din; posamezna številka 5 Din.

Vprašanje zmanjšanja železniških postavk za izvoz jabolk. Po vesteh iz Beograda je tamonjska Trgovska zbornica podvela potrebne korake pri prometnem ministertvu

da se postavke za prevoz jabolk zmanjšajo. Izgledi so namreč, da bo letos odlična sadna letina v državi.

Položaj na tržišču jajec. Dovozi blaga so zopet manjši. Nakupna cena v naši državi se giblje med 1—1.25 Din za komad. Na ljubljanskem trgu se prodaja par jajec po 2.25—2.50 Din. Poročila z inozemskih tržišč so zelo nepopolna. Povpraševanje je večinoma povsod zelo majhno, zaradi česar je tudi tendenca mlajna. Le rusko blago se še vedno precej išče, a ga je malo na tržiščih. Naše blago se malo izvaža.

Vprašanje izvoza melase. Kakor je znano, je izvoz tega važnega stranskega produkta sladkorne industrije še vedno zabranjen, tako da se nahaja pri tvornicah sladkorja neprodanih skupaj do 3000 vagonov melase. Zveza sladkornih tvornic namerava predložiti pristojnim ministrstvom spomenko, v kateri bo zahtevala, da se stvari možnost za izvoz melase. Ako do jeseni ne bo mogoče izvoziti melase, tvornice ne bodo imele v rezervoirjih prostora za melaso iz nove kampanje.

Jugoslovensko-rumunski blagovni promet. Tozadnje odredbe objavlja »Uradni list« št. 69.

Nov parobrod si je nabavila naša parobrodarska d. d. »Oceania«. Parnik je kupljen v Nemčiji in ima okrog 2000 ton nosilnosti. Dano mu je ime »Morava«.

Povišek italijanskih jadranskih tarif. Zaradi padca lre se je v Italiji tekmo julija jadranska tarifa že dvakrat povišala. Dne 1. t. m. se je zvišala povprečno za 8—10%, a 20. t. m. še za 1%. Inozemci, ki prevažajo blago preko jadranskih luk, tega povišanja ne občutijo, ker je lra manj vredna odnosi se jim je prevoz še pocenil.

Naradžajoče težave pri likvidiranju Stinesovega koncerna. Iz Berlina poročajo, da so v sanacijskem komiteju, ki obstaja iz 37 bank, nastala nesporazumjenja glede nadaljnega likvidiranja Stinesovega koncerna. Cene, ki so se dosegle za posamezna aktivna, niso ugodne. Nekateri velike postavke sploh ne najdejo kupca. Dresdenska banka, ki je bila že prej podpisala Stinesov koncern, hoče hitro odprodajo, da bi prišla do svojega denarja. Tudi druge banke dajo razumeti, da bi rade svoj denar nazaj. Baje se je od neke strani stavil predlog, da se v svrhu hitrejšega likvidacije otvori nad Stinesovo maso koncern.

Ugodno razpečevanje piva v Nemčiji. Kakor javljajo iz Berlina, se je konzum piva v Nemčiji v zadnjih mesecih, posebej pa v zadnjem času, znatno povečal zaradi izredno toplega vremena. Spričo teh okoliščin pričakujejo hmeljarji ugodne cene za svoj pridelek. S tem se odpirajo tudi izgleji za savinski hmelj, katerega gredo neposredno ali posredno vsako leto večje količine v Nemčijo.

Likvidacija vojnih dolgov med Bolgarsko in Rumunijo. Po vesteh iz Sofije so pogajanja med Rumunijo in Bolgarsko v vprašanju vojnih dolgov zaključena. Rezultat je ta, da mora Bolgarska plačati Rumuniji pavšalni znesek 260 milijonov zlatih levov, dočim mora Rumunija izročiti vsa zaplenjena imetja Bolgarski.

Borze

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupijski zaključki): **Vrednote:** 7% posojilo 67—0, Vojna škoda 272—280, Celjska posojilnica 201—204, Ljubljanska kreditna 225—238, Merkantilna (101), Prašedion 810—815, Slavenska 67—0, Kreditni zavod 175—185, Strojne 105—129, Trbovlje 340—349, Vevče 100—110, Nihaj 0—41, Stavbna družba 165—180, 4½% zastavni listi Kranjske dež. banke 20—0, 4½% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 20—0, — **Blago:** les: trami, monte, 3—3—8—10, fco nakladalna postaja 0—300, deske, končice, 20, 25, in 30 mm, fco nakladalna postaja bukovca drva, 1 m dolž., fco nakl. postaja 5 vagonov (18.50); poljski pridelek: pšenica: bačka, par. Ljubljana 0—325, slavenska 76 kg 1—2%, fco Ljubljana 0—305; otrobi, pšenični, drobnji, fco Ljubljana, ¼ vagona (180); turščica, slavenska, fco Postojna trans. 237—0; laneno seme, fco Ljubljana 500—520; fižol, ribničan fco Ljubljana 300—0, ječmen, slavenski, 65 kg, fco Osijek, 1 vagon 210—220 (220).

ZAGREB. Promet v bančnih vrednotah majhen. Tečaj v glavnem nespremenjen. Je Hipo se je okreplila. Od industrijskih papirjev so padli Slavonija, Gutmann in Šecerana. Edino Dubrovačka je obdržala čvrsti tečaj. Vojna škoda se je dalje okreplila: v početku sestanka se je trgovala že po 295 pa ji je tečaj do konca sestanka popustil. — **Dinar** je zjutraj zabeležil kaj porast na 9.20. V Zagrebu je zaradi tega tendenca popolnoma oslabele in se je blago tekom sestanka ponujalo po vedno nižjih tečajih. Poslovalo se je v Zagrebu na bazi 9.25, v poedinah devizah tudi na bazi 9.28. Blaga je bilo v izobilju, dočim je bilo povpraševanje zmerno. Skupni promet je znašal okrog 10 milijonov dinarjev. Notirale so devize: Dunaj 779.5—789.5, Italija izplačilo 201.72—203.12, London izplačilo 269.42—271.42, ček 269.42—271.42, Newyork ček 55.68—56.28, Praga 165—167, Svica 1082.5—1090.5, Litvale 40—50, Hrvatska 30—32.5, Eskomptna 109—110, Hipo 60—60.5, Jugo 98.5—99, Ljubljanska kreditna 235—0, Prašedion 810—0, Slavenska 66—67; industrijski: Eksploatacija 47—49, Dubrovačka 580—585, Šecerana 490—500, Isis 57—59, Osječka Jevonica 140—145, Gutmann 390—395, Slavonija 42.5—43, Trbovlje 0—350; državni: 7% posojilo 80—0, agrarne 42, Vojna škoda 281—284.5.

BEograd. Tendence v devizah mlajna. Notirale so devize: Dunaj 778—780, Berlin 1320—1340, Italija 203—204, London 269.2—270, Newyork 55.4—55.5, Pariz 262.5—264, Praga 164.9—165, Svica 1078—1080.

CURIH. Beograd 9.25, Berlin 1.2250, Newyork 515, London 25.02, Pariz 24.35, Milan 18.85, Praga 15.25, Budimpešta 0.007245, Bukarešta 2.60, Varšava 96, Dunaj 72.45.

TRST. Efekt: obligacije Julijske Kraljine 69.50, Živnostenska 308, Assicurazioni Generali 8580, Rijnione Adriatica A 4040, Rijnione Adriatica B 4020, Consulch 334, Dalmazia 260, Libera 526, Lloyd 2150, Ozeania 183, Tripcevič 443, Dalmazia cement 630, Split cement 478, Krka 410. Devize: Beograd 49.30 — 49.80, Dunaj 380 — 390, Praga 80.60 — 81.10, Newyork 27.30—27.45, Curih 530 — 535. Valute: dinarji 49 do 49.50, 20 zlatih frankov 106 — 110, zlata lira 528.92.

DUNAJ. Beograd 12.815 — 12.855, Berlin 168.77 — 169.37, Budimpešta 99.63—100.03, Bukarešta 3.5625 — 3.5825, London 34.46 do 34.56, Milan 25.96 — 26.08, Newyork 709.35 — 711.85, Pariz 33.54 — 33.70, Praga 21.02 — 21.10, Sofija 5.2225 — 5.2625, Curih 137.69 — 138.19; dinarji 12.78—12.84.

PRAGA. Beograd 61.125, Berlin 804.50, Curih 656.50, Milan 123.50, Newyork 33.75.

BERLIN. Beograd 7.565, London 20.376, Newyork 4.195, Milan 16.66, Praga 12.434.

LONDON. (Ob 11.30) Beograd 274, Dunaj 34.51, Italija 132.87, Newyork 485.87, Svica 25.02.

NEWYORK. (Ob 18.: po našem ob 24.) Beograd 1.77, Dunaj 0.014, Italija 3.66, London 4.85 in pol, Svica 19.42.

Sokol

Drugi sokolski zlet Lužičkih Srbov

«Srpske Novine», glavni organ Lužičkih Srbov, priobčujejo obširen članek o sokolskem zletu poročila župe, ki so je vršil zadnjo nedeljo. List piše med drugim:

Kar se nam je zdelo pred par leti nemogoče, je postalo sedaj resnica. Sokolska ideja sega vedno globlje v duše srbskega naroda in predvsem v duše srbske mladine. Sokolskim vjam je prisostvovala velika množica naroda iz vseh bližnjih in oddaljenih vasi. Največji vtis je napravila končna simbolična skupina, ki so jo izvajali Sokoli in Sokolice. Sokoli so sestavili piramido, ki je predstavljala dremajoči srbski narod. Ko so se začeli zvok glasbe, se je piramida pričela ozivljati in mladi Sokoli na vrhu piramide je zaklical: Vzdignite se, bratje! Branimo hrabro čast in pravico svojih dedov! Združimo se, da naše Srbstvo ne propade! Junaško se dvigajo Srbi! Slavnost je bila zaključena s sokolsko himno Lužičkih Srbov »Z levo močjo, Sokoli«.

Sokolska župa Ljubljana in Ljubljanski Zvon. Bratsko pevsko društvo Ljubljanski Zvon se je priljubilo našemu vabilu in priredi na dan našega župnega zleta to je v nedeljo 2. avgusta točno ob 9. zvečer kratke ljudski koncert umetnih in narodnih pesmi z moškimi in mešanim zborom. Koncert se vrši v dvorani nove zgradbe na Taboru. Bomo malo poizkusili akustiko dvorane in rekel brat pevovodja. Bratsko članstvo in druge goste opozarjamo na ta gostoljubni koncert in jih vabimo, da ga obilno posejijo. Zdravo! Župno starešinstvo. 1557

Jezdni odsek Sokola v Ljubljani vabi svoje članstvo na nujni sestanek, ki se vrši dne 30. julija ob 8. uri zvečer v kavarni Prešern. Sestanek je obvezen, ker se vrši razgovor glede udeležbe slavnosti na Taboru. 1559

Otvoritev Sokolskega doma v Rajhenburgu. ki se vrši priložno nedeljo, to je dne 2. avgusta, obeta postati veličastna manifestacija jugoslovenske misli. Zlasti Zagreb bo silajno zastopan. Posebni vlak nam pripelje nebrojne čete vrlih Sokolov, med katerimi bomo imeli tudi čast pozdraviti podstarosta Saveza br. dr. Lazarja Cara in velikega sokolskega delavca br. Lazo Popovića. Po vseh progah zagrebske in ljubljanske direkcije velja proti legitimaciji polovična vožnja za udeležnike. Pri tej priliki še opozarjamo vse, ki se nameravajo udeležiti našega slavlja, da ne bo nikjer nikakega odiranja. Sporazumno z našimi in nam naklonjenimi gostilničarji se je dosegel aranžma, ki bo zadovoljil vsakega. Zato pa v nedeljo vsi v Rajhenburg!

Uspehi ruskega Sokolstva

Na medzletnih tekmah JSS v Beogradu je nastopila prvič kot samostojna sokolska organizacija tudi »Krajevna zveza ruskega Sokolstva v kraljevini SHS.« Tekem in sokolskega praznika so se udeležila ruska sokolska društva iz Beograda, Zemun, Zagreba in Bele Cerkve. Ruski Sokoli so se pri telovadbi in prostih vajah tako dobro obnesli, da dobili nad polovico članov nagrade. Posebno pozornost: bratskih društev in občinstva je zbuja zunanost in disciplina ruskih telovadcev. Najbolj se je odlikovalo rusko sokolsko društvo iz Beograda in Zemun. Na Vidov dan so se vsi ruski Sokoli udeležili prostih vaj, oddelek Sokolov krmškega kadetskega kora je pa izvajal zelo zanimive vaje na bradli. V igrah in prostih vajah naraščaja je nastopila ruska deca iz Zemun in Beograda.

Poleg sodelovanja na medzletnih tekmah so ruski Sokoli porabili tudi izredno priliko ter se zbrali iz vseh kraljev naše države na intimni prijateljski sestanku in sicer 28. junija na trgu pred beograjsko stolno cerkvijo. Tu je nagovoril zbrane brate in številne Beograjdane starosta ruskega Sokola v Jugoslaviji general V. Poljanski. Zavaljal se je vsem bratom za požrtvovalno delo in naglašal ogromni pomen ruske uobojnice za sokolsko idejo in njen razmah. Nato je svečano izročil starosti ruskega Sokola v Zagrebu br. V. Manakina rusko zastavo, ki jo to društvo doslej še ni imelo. Po končanih ceremonijah je odkorakal ves ruski sokolski odred na čelu z nacionalnim praporom in orkestrom krmškega kadetskega kora na stadion. Ne glede na skromne sile so vsi priznali, da je dosegel ruski Sokol pri medzletnih tekmah prav lepe uspehe, kar bo gotovo moralno mnogo pripomoglo k njegovemu nadaljnjemu napredku.

Sport

Lahkoatletska prvenstva Slovenije

(Službene objave LLAP.)

Tekmovanja se vrše v dneh 29. in 30. avgusta v Ljubljani na prostoru A. S. K. Prilomje. Tekmuje se v sledečih disciplinah:

Gospodje:

1. dan: predtek 100 m, skok v vis z zal, tek 100 m semifinale, met kladiva, predtek 200 m, hoja 3000 m, met krogla, tek 200 m semifinale, troskok, tek 400 m izlučno, tek 1500 m.
2. dan: Tek 100 m finale, met diska, skok v dalj z zal, tek 200 m finale, skok ob palici, tek 400 m finale, tek 5000 m, met kopja, tek 800 m, stafeta 4 × 100 m.

Dame:

1. dan: predtek 60 m, met krogla 5 kg, tek 60 m semifinale, skok v dalj z zal, tek 200 m izlučno, tek 100 m izlučno.
 2. dan: tek 200 m finale, met diska 1.5 kg, tek 60 m finale, skok v vis z zal, tek 100 m finale, met kopja, stafeta 4 × 60.
- Prijave je pošiljati do najkasneje 15. VIII. na naslov: Baltesar Iv., direkcija drž. železnice, Ljubljana odd. III/3. Prijavnica znaša za osebo in točko 15 Din, za moštvo 30 Din. Oni, ki branijo prvenstvo ne plačajo prijavnine. Prvim trem v vsaki disciplini izroči LLAP. častne kolajne in priznanja. Naknadne prijave so ne sprejemajo. Tekmuje se po obnem pravilniku JLASA. — Startati zamorejo le verificirani atletski klubovi, ki so vključeni v JLAS. Podrobnosti se objavijo naknadno, toda pravočasno. Tajnik II.

Iz LNP. (Službeno.) Za nedeljo dne 2. avgusta se določa na igrišče S. K. Ilirije ob pol 18. uri nogometna tekma reprezentance LNP in moštva, ki ga tvorijo prvostopenjski igralci ljubljanskih klubov. Služboča odbornika: gg. Cimperman in Kunaver, blagajno vodi LNP. — Vsi tukajšnji I. razredni klubi se pozivljajo, da postavijo po dva reditelja, ki se naj javita pol ure pred začetkom tekme g. Cimpermanu. — LNP.

Plavalne tekme v Ljubljani. V soboto in nedeljo se vršijo na Ljubljani (prostor Ljubljanskega športnega kluba) plavalne in waterpolo tekme za prvenstvo Slovenije. Za te tekme je prijavljenih nad 60 tekmovalcev in tekmovalci. V soboto pričnejo tekmovalci ob 14. uri, v nedeljo pa ob 8. uri in se nadaljujejo popoldan ob 15. ure naprej. Vstopnina 5 Din za dijake, vojaše in člani športnih klubov, za ostalo občinstvo 10 Din.

Turistovski klub Skala. Danes, v četrtek ob 8. zvečer je sestanek vsega članstva v zadnji sobi Narodne kavarne. Radi važnosti udeležba dolžnost! — Odbor.

S. K. Bratislava v Zagrebu. V soboto in nedeljo gostuje proti Haški ozir. kombinirano moštvo Haška-Gradjanskega prvostopenjsko češkoslovaško moštvo S. K. Bratislava. Zanimanje za to tekmo je z ozirom na dosedanje uspehe Bratislave proti praškim, dunajskim in budimpeštanskim klubom splošno.

Novosadski NAK v Ljubljani. Kakor prinašajo zagrebske »Novosti«, odide novosadski NAK v drugi polovici avgusta na turnejo v Dalmacijo ter se vrača ob delmatinski obali preko Ljubljane v Novi Sad.

Rapid na Švedskem. Dunajski Rapid je včeraj igral v Landskroni proti tamonjskemu nogometnemu klubu neodločno z 1:1. — Dunajčani so šele v drugem polčasu izenačili.

Nevarnosti sv. Pisma

Stokrat je imela prav modra katoliška cerkev, ki ni dovolila navadnim smrtnikom čitati sv. Pisma. Nov dokaz utemeljenosti te odredbe prihaja iz južne Afrike, priljubljenega torišča o. misijonarjev. Tam veličastno teče v Atlantski ocean velika burna reka Sambezi. Obrežje je naseljeno po zamorcih rodu Zulejev, v reki sami pa žive krokodili. (Vse to je natančno opisano v znanih romanih sira Kyderja Hagarda). Za krokodile se na njihovo srečo ne zanima nihče. Zuleji pa so pravi bili v deželo misijonarje. Kristijanstvo je hitro napredovalo. Posebno vnet je bil neki dokaj priletni zulejski poglavar, srečen mož svoje žene, oče dveh hčerk in rojen govornik. Zgodba o Lotu in njegovih hčerkah. Nezdovoljna je bila le gospa soproga, priletna, sitna, črna dama, ki ni bila nič navdušena za novo vero. Prerok je bil tudi daleč, zato so se verniki zadovoljili z reko Sambezi.

Razburjen vsled trdovratnosti svoje poganske gospe, je sklenil prerok, da odpelje liki Mojzes svojo čredo iz brezbožne dežele v puščavo. Toda sv. Pismo je zahtevalo prehod čez Rdečo morje, dasi niti Faraon (katerega je nadomeščal angleški policeman kot edina oblast) niti huda žena nista hotela zasledovati bežičih. Ocean je bil tudi daleč, zato so se verniki zadovoljili z reko Sambezi.

V spremstvu kakih dvesto gorečih kristijanov je pogumno stopil prerok v reko in zaklical: »Vode! Narazen!« Zalibog lahko uspešno posnemajo v naši dobi stare Hebrejce samo kinematografski režiserji. Od teh pa nobeden ni bil navzoč. Do polovice navdušenih vernikov je postalo žrtev burnih valov in navdušenih krokodilov. Preroka samega so rešili in potegnili na »egiptovska tla«, kjer se je takoj odrekel kristijanstvu.

Katoliška cerkev je vedela, kaj ukazuje. Sv. Pismo se vobče ne strinja s sedanostjo in le povzroča nepotrebno zbegnost. Neki ameriški astronom je n. pr. hotel znanstveno razložiti visoko starost očiakov stare zaveze, kateri se naš rod tako čudi. Po njegovem mnenju je šlo v starih časih leto ne

365, temveč samo 28 dni in je torej odgovarjalo našemu mesecu. Matuzaleem je umrl po takem številu ne 969, temveč komaj 80 let star.

Duhovniki upravičeno odgovarjajo zvezdologu, da bi moral biti potem takega Adam star ob Kajnovem rojstvu samo 9 let. Če je temu res tako, pa Bog vedi.

Madžari preganjajo sektante

Zadnje čase se množi na Madžarskem uradno preganjanje raznih verskih sekt. Dasi skrbje stari madžarski zakonik iz liberalne dobe za versko strpnost, dajejo zakoni iz reakcionarne dobe oblastem vse pravice, da lahko nemoteno preganjajo takozvane »nepriznane« verske sekte in njihove pristaje. Državno pravdnstvo obtožuje sektante na podlagi zakona o zaščiti državnega in javnega mira iz leta 1920, ki nudi policiji in državnemu pravdniku obsežno svobodo v interpretaciji »protidržavnih« činov. Oni del Madžarske, kjer živi izključno Madžari, je bil že od nekdaj trdnjava protestantizma. Protestantstvo Madžarje je imelo od 16. stoletja dalje svoj izvor v ogorčenju in odporu proti habsburški - klerikalnemu pritisku. Madžarski laičan se je brauili cerkvenih izkoriščevalcev. Pozneje je postal ta laičan svobodni kmet, toda protestantizem je ostal njegov ideal. Verska cepitev je v bistvu odmev agrarno-socialnega pokreta na Madžarskem. Po vojni pripada na Madžarskem 28 odstotkov prebivalstva obema protestantskima cerkvama, luteranski in kalvinisti, dočim so v severnih in severovzhodnih krajih župnije, kjer je celo 60 do 80 odstotkov protestantov. Isto velja za večja mesta v madžarski ravnini.

Največja sekta je nazarenska. Ta sekta izvira iz Švice in je prišla na Madžarsko koncem minulega stoletja, ko je bilo največ kmetijskih puntov. Kakor znano, so nazarenci odbojni nasprotniki vojne. Človeku ne priznavajo pravice, če ubije na bojišču svojega bližnjega. In zato tudi sami nikoli ne rabijo orožja. Začetkom svetovne vojne je moralo mnogo mladih pristaje te sekte v ječo, ker niso hoteli služiti pri vojakih z orožjem v roki. Zanimivo je, da je največ nazarenov iz Szegedina in Hodmező-Vasarhelya, odkoder so prihajali na bojišča najboljši madžarski

polki. Nekaj let pozneje se je začela širiti med madžarskimi kmeti in meščani tudi metodistična cerkev. Prve metodistične naselbine so se pojavile v Bački. Zdaj je na Madžarskem 9 metodističnih cerkvenih občin. V Budimpešti so ustanovili celo teološko semenišče za metodiste.

Doslej so se lahko zbirali metodisti na Madžarskem javno. Zadnje čase so jih pa začele oblasti preganjati. Tako je v župnijah Baranya, Borjat, Ogany in Kapos-Szeges oorožništvo razglašeno metodistično službo božjo. Metodistični duhovnik E. Markvartu, ki je hotel v Borjatu maševati, so orožniki zabranili vstop v metodistično cerkev, dasi je še vedno v veljavi zakon o popolni verski svobodi. Ko so se tri tedne pozneje zbrali metodisti v hiši svojega odličnega brata-duhovnika, da bi prisostvovali cerkvenim obredom, so jih med službo božjo prinesli orožniki z nasajenimi bajoneti. Poveljnik prožniške patrulje je izjavil: »Če vas zalotim še enkrat z vašim sv. pismom, vas razženem z bajoneti!« Neki drugi metodistični duhovnik je bil 16 ur v zaporu, ker je hotel pri službi božji pridgati. Oblasti so kvalificirale pridigo kot »nenaznanen govor na javnem shodu«. Terorizirani sektanti se zbirajo zdaj skrivaj v kaki zalotni ulici ali skriti hiši, kjer zapro vsa okna in spuste zastore, da bi jih orožniki ne izsledili.

V kraju Baranya, kjer so agrarne razmere najbolj žalostne, se je pojavila zadnje čase nova, iz Amerike importirana verska sekta millenistov. To sekto, ki se je malo razlikuje od protestantizma, propagirajo zlasti ženske. Milenisti ali »tolmači sv. pisma« razlagajo sv. pismo zelo strogo in doslovno in trdijo, da je med učenjem sv. pisma in prakso duhovščine velika razlika. Njihovi agitatorji širijo letake, v katerih se razpravljajo o agrarnih problemih s svetopisemskimi stališči. Notranji minister je prepovedal to agitacijo. Štiri ženske, med njimi tudi ga. Molnarova, ki je zanesla novo sekto iz Amerike na Madžarsko, so bile v nedeljo obsojene na 23 dni zapore in znatno denarno globo. — Pred 30 leti krvavo zatrto agrarno-socialno gibanje na Madžarskem je bilo v mnogih krajih verskega značaja. Zdaj se pojavljajo znaki novega pokreta proti veleposelnikom, in ta pokret snemljajo zopet nove sekte.

Baruimo za sokolski Tabor!

Dopisi

SELCE NAD ŠKOFJO LOKO. 26. julij je bil lep praznik ne le za našo vas, temveč za vso selško dolino. G. srežki poglavar vladni svetnik Znidaršič je prišel k nam, da podeli imenom kralja najstarejšim članom našega gasilskega društva odlikovanja. Požrtvovalni načelnik Franc Sparovec je v navdušenem govoru pozdravil g. srežkega poglavarja, župnega načelnika Debeljaka, gasilce iz Železnikov in ostale goste. Po lepem govoru, v katerem je poudarjal kraljev odposlanec v prvi vrsti bratsko ljubezen do Srbov in Hrvatov, je prišel odlikovanje na prst desetih mož, ki so gignili sprejeli to visoko priznanje. Odlikovancem so čestitali še župni načelnik Debeljak, načelnik Košmelj iz Železnikov in zastopnik občine Franc Smid. Po oficijelni slavnosti se je razvila prijetna zabava, tekom katere je med drugim napil slavljenec tudi vladni svetnik dr. Andrejka. Slavlja se je udeležil tudi prvi načelnik in ustanovitelj selškega gasilnega društva, France Demšar iz Češnjice s svojo soprogo. G. Francu Šiberju, ki vsled onemoglosti ni mogel prisostvovati slavnosti, se je poklonila društvena deputacija. Soproga srežkega poglavarja ga. Znidaršičeva je aranžirala »kolo«. Kot predsednica Kola jugoslovenskih sester je izročila pri tej priliki tukajšnji poveljatelj precejšnjo dar za neko strošno rodbino selške občine. Kralju je bila poslana na Bled udanostna brzojavka, Dan bo ostal vsem skupaj v lepem spominu.

MENGES. Dne 14. junija se je vršila v našem prijaznem trgu redka slavnost 35-letnice obstoja prostovoljnega gasilnega društva in odlikovanje devetih zaslužnih gasilcev. Čakal sem, da opiše to slavo spretnostjo pero, kar pa se to ni zgodilo, naj sledi kratak opis: Točno ob 1. uri popoldne so se zbrala domača in okoliška gasilska društva pred gasilnim domom ter odkorakala s tremi godbami na slavnostni prostor sredi trga. Tu je bil postavljen lep slavolok in pod njim govorniki oder z zelenjem in cvetjem, sredi katerega je visela kraljeva slika. Imenoma občine je pozdravil vse prisotne g. Milan Jenčič, nakar je srežki poglavar iz Kamnika g. dr. Ogrin v lepem govoru čestital najprej slavlencem, nato pa opominjal gasilska društva, naj pokaže vedno in povsod ljubezen do bližnjega, domovine in posebno do vladarske hiše. Nato je prišel slavljenec na prst srebrne svetlinje. Odlikovanci, ki so dobili odlikovanje na priporočilo ministra n. r. dr. Zerjave, so sledeči gg.: Ivan Srčnik, Franc Osredkar,

Ivan Novak, Josip Vahitar, Franc Lah, Andrej Lah, Anton Koželj, Ignacij Jankovič in Franc Rušigaj, imenom odlikovancev se je zahvalil srežkemu poglavarju načelnik Ivan Srčnik, ki že nad 20 let načeljuje društvu ter ga prošil, naj sporoči zahvalo na najvišjem mestu. Tovariše gasilce pa je v navdušenem govoru spodbujal k vztrajnemu delu v ljubezni do bližnjega župni načelnik iz Kamnika g. Cerar. Za obilno udeležbo kakor tudi za vsestransko pomoč in poštrevnost se je zahvalil društvom in domačinom domači poveljnik g. Rušigaj. K sklepu je deklamirala učenka Inka Jenčičeva. S tem je bil oficijelni del končan, nakar so se gasilci podali v povorki na veselični prostor g. Kanca. Domačinom in okoličanom ostane lepa slavnost še dolgo v spominu.

MORAVČE. Podružnica Jugoslovenske Matice v Moravčah priredi v nedeljo dne 2. avgusta ob 3. uri popoldne na vrtu gosp. Orehka pri Kavki veliko vrtno veselico, združeno s srečolovom, ribolovom, ameriški zapor itd. Vstopnina 3 Din, za otroke 1 Din. Čisti dobiček je namenjen neodrešenim bratom in sestram. Sodeluje moravska godba in tamburaški zbor.

HRASTNIK. Velika narodna prireditelja, ki jo priredijo vsa hrastniška narodna - kulturna društva dne 2. avgusta, bo obsegala sledeči spored: Ob pol 2. uri popoldne sprejem gostov na kolodvoru in povorka skozi Hrastnik, ob 3. uri javna ljudska telovadba in nato ljudska veselica z mnogobrojnimi zabavnimi točkami in umetniškim ognjem v mraku. Za telesne dobrine bo preskrbljeno v paviljonih, ki bodo v lastni režiji društev in jih bodo naše dame uredile tako, da se bo nudilo posetnikom v vsakem oziru kar največ. Pričakujemo, da bo temu primerna tudi udeležba občinstva, zlasti če, ker bo zunanji udeležencem najbrže dovoljena polovična vožnja po železnici.

SV. KRIŠTOF PRI LAŠKEM. Naš ekzupan je očitno uvidel, da je klerikalna stranka radi svojih polomij v naši občini definitivno odigrala. Zato je zgubil glavo, kakor tudi vsi doseženi neustrašeni borci za SLS. Mož izjavlja, da se prav rad umakne iz SLS in gre k socialnim demokratom, ako ne pojde drugače. Vse kaže torej, da je smrt SLS pri nas že prav blizu, kajti župan, ki je bil duša klerikalcev, je že izgubil glavo.

Izdajatelj in lastnik: Konzorcij »Jutra«

Odgovorni urednik: Andrej Ražem

Tisk »Narodne tiskarne« v Ljubljani

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Vulkanizira
vno vrsto gumijasta para
vulkanizacija P. Škafar v
Ljubljani, Rimska cesta 11.
17768

Delavce
za betonske cevi in za
cementne opake, bloke.
Naslov pove upr. »Jutra«
17701

Strojevni pouk
med političnimi se vrši na
Christoforov učnem zavodu
za Domoljubni cesti št. 7
— vsak dan od 6.—8. ur.
Učna ura Din 3.75.
Pričetek dne 1. avgusta.
17647

Za inštrukcije
v francoščini se išče go-
govni učbenik »Jutra«
Naslov v upr. »Jutra«
17577

Realce višj. razreda
se išče kot inštruktor za
tako kot delcu 8. razreda
reške. Oglasi se je v do-
podanjskih urah pri restav-
raciji na glavnem hodniku
dvora v Ljubljani. 17709

Službe
(dobe)
bi zastopa. Isprijetko bla-
go ali kaj sliče, odjem
zastopstvo za alkoholne pi-
jale na Gorenjskem, pri-
javiti. — Vprašanja pod
litro št. 1925 na upravo
»Jutra«. 17438

Postrežnica
se išče za nekaj časa do-
polnje in popoldne k ob-
itju s dvema 2-letnima
otrokoma. S tem se ponov-
no opozarja reflektirajoče
osebe, kajti predvrednejšim
v službo vrsta je odpove-
dala. Služba je s hrano.
Zeli se le zdrava, poštena
in stanovitna oseba. Vpra-
ša se v litrski ulici št. 22.
levo, druga vrata. 17348

Pletilica
možna vseh del, se sprej-
ma. Kje, pove upr. »Jutra«
17389

Za fasadiranje
bi se skandinavsko par-
tijo Viljem Traco, stavbenik,
Cesta na gorenjsko žel-
nico št. 4. 17603

Boljšo šteparico
bi se veliko čevljarico po-
stavlja. Ponudbe na pisarno
Florentini, Trbovlje. 17761

Služkinja
poštena in pridna, se išče
za triletno rodbino stav-
benika v Srems. Plača 300
do 350 Din, po uporabi vso-
— Dopise na naslov:
»Jutra«, Ljubljana, 17762

Krojašk. pomočnika
za boljše delo, išče Franc
Roter, krojač, Trbovlje-
Loka, gostilna Pravičič. 17768

Delavce
za betonske cevi in za
cementne opake, bloke.
Naslov pove upr. »Jutra«
17701

Trgovski pomočnik
se takoj sprejme. Ponudbe
z referencami in zahtevkom
plače na naslov: Janko
Cizej, trg. z meč. blagom,
Maribor. 17711

Kurjač in gospodar
za parno žago v Slavonski
se išče. Ponudbe na:
Parna pilana, Novska.
Slavonska. 17581

Urarski pomočnik
mlad, močan, vsakega ro-
da, išče službo. Gre najraje
na deželo. — Naslov pove
upr. »Jutra«. 17610

Dekle
izurjena v šivanju, išče
lažje službo. Gre tudi v
trgovino ali kamorkoli bi
vat. Naslov pove upr. »Jutra«
pod »Postena 8778«
17777

Gospodična
zeli mesto strojevalke —
možna je tudi drugih pi-
sarstvih del. Ako je služba
v Ljubljani, gre tudi 2 me-
seca kot praktikantinja. —
Naslov pove upr. »Jutra«
17773

Prodajalka
išče mesta v trgovini. Po-
maga lahko tudi pri gospo-
dinstvu. — Gre tudi izven
mesta. Naslov pove upr. »Jutra«
17723

Skladščik
gospodar ali skladiščni mo-
ster, išče mesta. Ponudbe
na upravo »Jutra«. 17712

Slasličar
samostojen, kmetijski, išče
mesta takoj ali kasneje.
Naslov pove upr. »Jutra«
17640

Vajenec
ki se je 8 mesecev učil v
trgovini z mešanim blagom
in je moral vlad konkur-
santstvo, prosi za sprejem
v večjo trgovino mešane
strobe. Star 16 let, zdrav
in močan, Gorenjske tel. do-
ber znanec in je precej
izvešan v trgovini. Prost
se za popolno oskrbo v hiši
ali v vsaj hrano in stanova-
nju. Sprejeto na razpisa-
nju. — Čejeje ponudbe na:
naslov: Janko Cizej, trg. z
meč. blagom, Maribor. 17762

Elektromotor
dobro ohranjen, za isto-
smerni tok — 220 Voltov,
1500 obratov, 14.5 HP., po-
stavlja na upr. »Jutra«
Ljubljana, Dunajska c. 41.
17739

Motorno kolo
BSA, 24 HP., najnoveljša
ga tipa, popolnoma novo,
se prod. — Ponudbe pod
»Postena 8778« na upr. »Jutra«
17718

Mala trgovina
na prometnem kraju, se
vzame v najem. Ponudbe
poslati na upr. »Jutra«
pod »Dobra plača 8678«
17738

Gostilna v Mariboru
dobro 1600, se odda v
najem, ostr. na račun. —
Poljskila dale oglašni na-
pod K c v št. 11, Maribor.
Slomkov trg 16. 17718

Absolvent trg. šole
s štiri letno prakso, ki go-
vorilo slov., nemško in de-
lom italijansko, z znanjem
vseh pisarniških del, išče
službo v Ljubljani in sicer
samo za čas od 1. avgus-
ta do dne 30. oktobra 1925.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod litro »Blagajnik 8745«
17707

Hren
išče v stalnih dobavah,
Ponudbe pod »Hren« na
upr. »Jutra«. 17586

Bukova drva
lepa, kupim več varonov.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod značko »Takojača pla-
čilo 8692«. 17682

Registr. blagajno
kupim. Ponudbe pod litro
»Blagajna« na upr. »Jutra«
17649

**Parno sesalno, trač-
nice in vagončke**
kupimo. Ponudbe na upr.
»Jutra« pod »Industrija«. 17719

Obleko
in dva para čevljev, zelo
ugodno prodam. Naslov v
upr. »Jutra«. 17633

Daljnogled
skoro nov, se prod. za
1000 Din. Ogleda se v tr-
govini M. Modic, Kapitar-
jeva ulica. 17724

Spalne oprave
nove, lepe, malagonski poli-
trane iz solitno izgotov-
ljene (9 komadov), izvršnje
po naročilu za 2500 Din
mizar J. Bajdo, Sp. Siska,
Solaka ulica št. 1. 17708

2 telefonska aparata
poceni prodam. Naslov v
upr. »Jutra«. 17744

Toxo-Bayer-Goerz
Roll-in Packfilm v zalogi
Foto-materijal
Janko Pogačnik,
Ljubljana, Tavčarjeva ul. 4.
341/V 17719

2 majhna vozička
nova in mešana ter 1 maj-
hen otroški voziček, se
prod. v Rožni dolini 17.
17730

Moško kolo
se zamenja za ženskega ali
za živalski stroj. Istotam se
prod. po plačilu stroj št.
12. — Naslov: Mihelčič,
Dunajska 41. 17786

Soho parcelo
do 1000 m², v lepi legi,
kupim. Ponudbe pod »Sova«
stavba na upr. »Jutra«. 17728

Pozor, trgovci!
Kupi se trgovina, event.
trg. hiša, s takoj prostim
stanovanjem in lokalom, na
prometnem kraju v mestu
ali na deželi — s najmanj
60.000 Din mesečnega pro-
meta. Ponudbe s pogoji z
navedbo cene na podružni-
co »Jutra« v Mariboru pod
»Eksistenca 812«. 17738

Soho
s posebnim vzhodom, evm.
s prehrano, išče uradnika.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod »Plača dobro 8692«. 17684

Soba
s posebnim vzhodom, išče
gospodično s 15. avgustom.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod značko »Mira 8768«. 17679

Soba
s posebnim vzhodom, se ta-
ko odda. Naslov v upr. »Jutra«
17781

Opremljena soba
elegančno, s posebnim vzhod-
om in električno razsvet-
lo, v bližini gl. pošte,
oddaja na takoj proti niki
najemni omemu, ki mi
posodi za dobo 6 mesecev
60.000 Din proti garanciji.
Čejeje dopise na upr. »Jutra«
pod značko »Signo-
ren 12/8783«. 17776

Na stanovanje
se sprejme boljša gospo-
dina v Kolodvorski ulici
št. 847, deano. 17736

Stanovanje
od 3-4 sob, 118 m². Dam
tudi posojilo. Ponudbe pod
»V Ljubljani ali predmest-
ju, na upr. »Jutra«. 17683

Soba
s posebnim vzhodom, evm.
s prehrano, išče uradnika.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod »Plača dobro 8692«. 17684

Soba
s posebnim vzhodom, evm.
s prehrano, išče uradnika.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod »Plača dobro 8692«. 17684

Soba
s posebnim vzhodom, evm.
s prehrano, išče uradnika.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod »Plača dobro 8692«. 17684

Soba
s posebnim vzhodom, evm.
s prehrano, išče uradnika.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod »Plača dobro 8692«. 17684

Soba
s posebnim vzhodom, evm.
s prehrano, išče uradnika.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod »Plača dobro 8692«. 17684

Soba
s posebnim vzhodom, evm.
s prehrano, išče uradnika.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod »Plača dobro 8692«. 17684

Gostilna ali kavarna
na prometnem kraju v Ma-
riboru ali Ljubljani, se
vzame v najem. — Naslov
pri podružnici »Jutra« v
Mariboru pod »Emilija«
17143

Lep lokal
s manufakture v Ljub-
ljani, se pod ugodnimi
pogoji prod. Ponudbe pod
»Niska najemina 8698« na
upr. »Jutra«. 17530

Gostilna
se odda v najem, najraje
dalmatinsko. — Ponudbe na
upr. »Jutra« pod značko
»A. F. L.« 17248

Lokal
s stanovanjem, v promet-
nem kraju, blizu rudnika,
se odda v najem. Dopise
na upr. »Jutra« pod litro
»Lokal 8779«. 17732

Prostor za delavnico
v Ljubljani, išče Lovrene
Okorlar, Klobučar, Med-
voče. 17738

Stanovanje
v Mariboru, obstoječe iz 1
sobe, kabine, kuhinje in
prilike ter dela vrta, se
odstoji takoj po dogovoru
v odloku cele opreme. —
Najemnina niska po noveli.
Ponudbe na upr. »Jutra«
v Mariboru pod »M. F.«
17768

Dijake
sprejme boljša rodbina na
stanovanje in hrano. Elek-
trična razsvetljava. — Na
željo nemika konverzacija.
Naslov pove upr. »Jutra«
17433

Soba
s posebnim vzhodom, evm.
s prehrano, išče uradnika.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod »Plača dobro 8692«. 17684

Soba
s posebnim vzhodom, evm.
s prehrano, išče uradnika.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod »Plača dobro 8692«. 17684

Soba
s posebnim vzhodom, evm.
s prehrano, išče uradnika.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod »Plača dobro 8692«. 17684

Soba
s posebnim vzhodom, evm.
s prehrano, išče uradnika.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod »Plača dobro 8692«. 17684

Soba
s posebnim vzhodom, evm.
s prehrano, išče uradnika.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod »Plača dobro 8692«. 17684

Soba
s posebnim vzhodom, evm.
s prehrano, išče uradnika.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod »Plača dobro 8692«. 17684

Soba
s posebnim vzhodom, evm.
s prehrano, išče uradnika.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod »Plača dobro 8692«. 17684

Soba
s posebnim vzhodom, evm.
s prehrano, išče uradnika.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod »Plača dobro 8692«. 17684

Soba
s posebnim vzhodom, evm.
s prehrano, išče uradnika.
Ponudbe na upr. »Jutra«
pod »Plača dobro 8692«. 17684

Dr. Ivo Šorli:

Antikrist v Trsteniku

XIV.

Ko se je župnik drugi dan obrnil za svoj «dominus vobiscum», je trd obstal in se moral potem s silo pognati v okret; pa še pri drugem ni šlo brez napora. Res, da si je Bogataj, klečeč v prvi klopi, skrival glavo v obe roki, kakor da je globoko zatopljen v molitev; toda gospodu Jakobu se je zdelo, da še skozi prste porogljivo sijejo nesramno izživajoče sovražnikove oči...

Nikogar ne ukaneš laže nego dobrodušnega svečenika — Petelin ni bil iz tega testa! Zato v dogodku ni videl znaka svoje zmage, ampak le novo peklensko zvijačo.

«Tako torej! Slepac hoče pokazati, da sem v krivici jaz!» je slovenski mešal med svojo latinščino... In le mehaničnost opravičila mu je omogočila, da ga je nehbnost dovršil.

Kajti njegova besnost se je v vsakim okretu še večala: vselej je zagledal tam doli pri vratih več in več vernikov; ne samo žena, moških celo.

Gromozenska vest, da je puščavnik došel v vas, prestopil cerkveni prag in da zdaj tam gori pred oltarjem pobožno moli, zbrano bere iz mašnih bukev, se je bila bliskoma razširila od praga do praga. In kdo ne bi šel, da vidi na lastne oči, ko nič ne stane in je še zasluženje v tem!

Tam na levi strani pa kleči lepa Neža. Če se upa puščavnik le poredkoma ozreti tja, je naravno in prav, ker bi se morda našel kdo, ki bi rekel, da je zategadelj prišel; nič čudnega pa ni, če ga neprestano opazuje ona, ko ga gledajo tudi vsi drugi ljudje. Toda da ji tega ni mar, kdaj se obrne mašnik in zasači tak njen pogled, za to bo nekoč nemara dajala še težak račun.

Naposled je maše konec in župnik se zadnjič obrne, da podeli blagoslov. Ali kako čudno mu je zaneslo roko! Kaj ni kakor bi vprav vrgel križ mimo in preko puščavnika, da so ga mogli ujeti šele oni od srednjih klopi dalje?

Ampak mar misli gospod, da med tolikimi glavami ni katere, ki bo opazila, zmajala in opozorila potem zunaj cerkve še drugo? Pa ni bila samo ena taka glava, bilo jih je več! In vsaj te so se na mah postavile na puščavnikovo stran. «Kaj vendar še hočejo gospod? Seve, če ni prav, niti da človek pride v cerkev, niti da ne pride — potem Bog vedi, kako ti ustreči, odgovor boš pa le dajal, čeprav si duhovnik — še bolj za to!»

Čuteč zdaj trdno oporo se Neža prav nič več ni pomišljala stopiti k prijatelju in mu prožiti roko. Tudi premnogi drugi so ga prijazno pozdravili. V vsch očeh je videl Bogataj toplo pohvalo,

10 da, zahvalo, kakor bi jim napravil veliko dobroto vsem. Neži se je še videlo, da že išče primernih besed, kako bi mu tudi javno povedala.

No on si je rekel, da nima smisla in je naglo zaprašal:

«Vaš mož, gospa Neža, je mizar. Pa se gotovo razume tudi na tesarstvo?»

«I, menda že. Seveda se.»

«Hotel bi govoriti z njim. Nekak stolp mi bo napravil, če bo maral.» je tiho pristavil.

«Stolp?» ga je osuplo pogledala.

«Da, nekaj takega. Pa bom vam že doma razložil. Saj smem z vami?» je počepnil in ji stopil vstric.

«Če smete! Saj me bo za toliko čast zavidala vsa vas!»

«Vsa ne.» se je nasmešnil on. «Ali niste opazili tistega blagoslova na koncu maše?»

«Kako ne bi! Ampak zdaj človek res več ne ve, kaj bi rekel?»

«In že celo, kaj bi še napravil!» je vzkliknil Bogataj z navidezno obupnostjo. «A bo že tako, da gospod še ne morejo prav verjeti. Potruditi se bo treba, da jih prepričamo!»

«O, od danes dalje je prepričano vse drugo! In tisti, ki ga odslej zadene nejevolja ljudstva, gotove ne boste vi, gospod!»

Bogataj se je v srcu nasmešnil izrazu «nejevolja ljudstva», ki je imel poseben okus. Pa seveda, lepa Nežka je bila gotovo verna čitateljica časopisov, ki jih je širil gospod župnik, čeprav ne z namenom, da se kaj iz njih obrne proti njemu celo.

Na pragu svoje hiše je vztrajala Neža, da gre gost naprej, češ, ona je tu doma.

«Vi pa bodite — kakor doma!» je pristavila in odprla Bogataju skoraj gosposko opremljeno, izredno snažno izbo.

«Tako pokličite moža iz delavnice. Samo za hip potrpite!» se je obrnila proti vratom.

Ali on jo je naglo ujel za roko in zaprosil:

«Počakajte še malo, Nežka! Povejte mi, ali ste zadovoljni, da sem prišel? Prišel sem namreč samo radi vas!»

«Ne radi — — —?»

Hotela je morda reči: «Ne radi Boga in svoje duše?»; toda najbrže se ji v takem položaju ni zdelo primerno izustiti svete besede, ako ne celo, da je bila preveč vesela posvetnosti njegovih. No, znala se je obvladati in je tiho vzkliknila:

«Zaradi mene? To se pravi, da moje besede niso padle na kamen? O, saj tudi samo zato sem napravila tisti dve poti do vas — drugače ne bi ju bila napravila!»

«In prav zato se bojim, da vas zdaj več ne bo... zdaj ko ste, porednica, dosegli svoj namen. Da sem pomislil, ne bi prišel — skušnjava bi bila prevelika!... Toda seve, ko vas tudi tako nisem dočkal vse te dni.»

«Če ne nehate, bom res morala...»

«Kaj boš morala, lepa moja Nežka?»

«Jaz nisem lepa!»

«Marija je lepa!»

«Slišite, iz svetih stvari se mi ne boste delali norca! To sem vam že stokrat povedala!» se je silila v strogost.

«Saj se ne delam norca. Pri nas uče starši dekleta, da morajo odgovoriti tako, če kdo hvali njih lepoto.»

«To že vem, vendar...»

«A vendar je tako, da je Bog še ni dal, ki bi me bila vsega tako zmešala, znorela. Nežka, recite — kar hočete, kar ukazete, vse, vse storim za vas!»

Gledala je v tla in rahlo drhtela.

«Ali ne veste, da sem poročena?» je zamrmrala.

«Vem. In mi je celo ljubilo. Da ste dekle, vas morda nikoli ne bi bil spoznal.»

«Zdaj že vidim, da imajo gospod župnik prav!» je dahnila s komaj opazljivim nasmeškom.

«Potem pojdite in mu povejte!»

«Ne, ne bom.» je zmajala z glavo. «Zato ne, ker še vedno upam, da vas... da vas pamet sreča!»

«Da vas obsije milost božja, bi bila zdaj rekla drugače, ptičica zlata! In je zelo dobro znamenje, da si se v petih minutah že v drugič zblala blagoslovljene vode, ker bi lahko vraga preplašila!» se je sam pri sebi zasmajal Bogataj. Spoznal pa je obenem, da je za danes nasejal dovolj ljuljke in ji je roko spet izpustil — čeravno je čutil, da po vsem tem že ne bi tvegala preveč, ako bi tvegala še nagel poljub.

«Se bova že kako razumela, lepa moja izpreobračevalka!» je pošepetal in ji samo nežno pogladil lica, polna od še sočne mladosti. «In zdaj mi pokličite — ...tesarja, — da mi vislice naredi!»

«Kakšne vislice?» se je zasmejala.

«Boste že videli, ko bo končano! Še zadovoljni boste z menoj!» Matejec je prišel in se silno začudil, ko je slišal, kaj hoče puščavnik od njega, a še bolj, ko mu je čudak iz svoje risbe delo razložil.

«Pa bi le moral vedeti, zakaj vam bo taka stvar, gospod!» se je malo obotavljala.

«Mislim, da ni treba. Če hočete, vam dam črno na belem, da lahko na moj strošek poderete in odnesete, ako bi bilo kaj slabega. Torej: en meter v zemljo, tri metre nad njo. In iz najdebelejših desak. Računajte po vaši razsodnosti, samo povejte, kdaj končate!»

«Če ni drugače, do druge nedelje lahko stoji.»

«Prej mora! Do četrta zvečer! To, tu na račun, in požurite se!»

«Na račun! Križ božji, saj je za končano delo dvakrat preveč!» je vzkliknil poštenjak.

«Tem bolje! Če dovršite do četrta, dobite še za nekaj litrov.» se je zasmajal Bogataj.

BLUZE, najnovejši kroj!

Opal batist Din 98, 125.-
Imit. sur. svila Din 98.-
glačna svila Din 198.-
surova svila Din 225.-

Jumperji - nova pošiljatev

svilen s kr. rokavi Din 118, 168.-
svilen z dol. rokavi Din 179, 225.-

Solčniki

najnovejši vzorci Din 135, 150.-
APASSEE RUTE (écharpes) Din 110.-

A. Sinkovec nasl. K. Soss, Ljubljana, Mestni trg 19.

Hipotekarna banka

jugoslovanskih hranilnic

Brzotv. v Ljubljani Telefon 173

(prej Kranjska deželna banka)

izvršuje vse bančne posle in transakcije

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju

ter daje vsakovrstne kredite in predujmo. Nakup in prodaja valut in deviz.

58 a

Na obroke in posode

prve svetovne fabrike: STEINWAY, FÜRSTER, BÜSCHER, FER, Original STINGL itd. dobite let pri muziku-strojniju (divnem učitelju Glasbene Matice)

ALFONZ BREZNIK

Ljubljana, Mestni trg 3, poleg magistrata.

Istotam najbogatejša izbira vsakovrstnih godal, mojstrskih violin in najfinjših sirum.

Najpopolnejša trdnost Jugoslavije!

Zahvala.

Vsem, ki so nam s svojim sočustvovanjem, z izrazi iskrenega sožalja ter z izredno veliko udeležbo na zadnji poti naše nadvse ljubljene, nepozabne matere, gospe

Ane Orožim

skušali lajšati neznošno bol, se tem potom kar najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebej se še zahvaljujemo preč. duhovščini, vsem darovalcem mnogih krasnih vencev ter pevskega zboru za ganljivi žalostinki.

V srcih vseh, ki so blago pokojnico poznali, ji bodi ohranjen blag spomin.

Gomilsko, dne 27. julija 1925.

Zalujoči sinovi.

GAZELA MILO

lahko nese po pranju svojega že tako velikega sinčka domov, saj pere s terpentinnim „GAZELA“-milom, katero ji prihrani ves trud. Potkusite tudi Vi z „GAZELA“-milom.

„EMEFAR“
žepni stolček za lovce, športarje itd. Normalna višina. Zložen v taški 24 cm, tehtja skupno 680 gramov. Cena Din 110 franko. Preprodajalci popust. S povzetjem razpošilja „EMZE“ Zagreb 6 pošt. pret. 13.

L. Mikuš
LJUBLJANA, Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic Stari dežniki so novoro preoblikovani.

portland cementa
pri glavnih zastopnikih za Slovenijo
Ivan Pestotnik in drug
Ljubljana, Resljeva c. 3 — Telefon 949.
Na vagone! Na posamezna vrata!

Suha bukova drva
odrezki od parket in žage se prodajajo tudi manjše količine po znižani ceni dokler traja zaloga. — Drva 1 m dolga Din 15 za 100 kg. Drva kratka (takoj porabna za štedilnik) Din 20 za 100 kg. franko skladišče. Na željo dostava na dom po lastni ceni. **Ivan Štaka**, tovarna parket in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica 4. 3965-a

Elektromotorje in diname,

žarulice „Osram“, „Tungsram“, „Phillips“, električne napeljave (najboljši proizvodi), testence, svetilke in armature, električne števce (švicarski proizvodi), električne likalnike in posode, telefone, zvoce in elemente, ves drugi električni material! KUPITE najceneje pri elektrotovrki **Karol Florjančič, Celje.** Poštebna točna. 3904.a

Za izvrševanje vseh izvoznih, uvoznih in tranzitnih carinskih manipulacij se priporoča Dragutin Strucelj, carinski posrednik, LJUBLJANA, Dunajska c. 33/L (Balkan). Informacije o železniških, carinskih in tarifnih zadevah brezplačno. Intervencije in reklamacije najkvalitetneje. Zmerne cene.

Bencin, olje.

Delavnica za popravila avtomobilov in motociklov.

Izposojevanje koles in popravila. Pneumatike, vsi deli in oprave najceneje pri

„EXPRESS“ d. z o. z.

LJUBLJANA, Vegova ulica štov. 8.

IX. dunajski mednarodni semenj

(jesenski semenj)

8. — 12. septembra 1925

(Tehnični semenj dan dije)

7000 razstavljalcev iz 16 držav nudi svoje najzanimivejše novosti po brezkonkurenčnih cenah!

125.000 obiskovalcev iz vseh evropskih in prekomorskih držav!

Velika izbira dunajskih specialitet.

Precejšnje znižanje vseh cen na vseh jugosl. in avstr. železnih in na Dunavu.

Prestop meje, ako kupite vizumsko znamko za potni list za avstr. S 1:50 (dolarja 0:25)

Pojasnila, semanja izkazila in znamke za vizum potnega lista se dobe pri:

WIENER MESSE A. G., Wien VII

in pri častnih zastopstvih v Ljubljani: Avstr. konzulat, Turjaški trg 3.

Zvezi za tujski promet v Sloveniji, Aleksandrova cesta 8 in pri Josipu Zidarju, Dunajska c. 31.

Petovar Lovro

IVANJKOVCI

priporoča svojo veliko zalogo

jeruzalemskih in ljutomerskih vin

v izredno dobri kakovosti in po ugodnih cenah. 3996-a

Trg. pomočnik

izdane manufakture in serije ter smole, slivske, nemške in neke, liko srbohrvatskega jezika, fell premeniti slubio. — Nastopi s 1. septembrom. Cenjene dopise na Aloja Company, Ljubljana — pot. Hfro „Trg. pomočnik.“ 4904.a

Lucifer

kateri skorinsko napeta vsebina, prepletena s fantastičnimi zapletitji od začeta do konca. Ki prinašajo navdušenost čitatelja s interesantnim razmišljanjem vsak hip presenečenja, ki mu še sledi razobrazanje in konstatiranje in zopet presenečenje tako, da so čitatelji nestrpno pričakovali vsako naslednjo romanesko, je izšel in se do divja pri upravi „Jutra“ v Ljubljani.

Vsi ki so ga čitali in oni, ki niso imeli te prilike, naj si ga takoj naroče za domače knjižnice.

Šolj zabavati Vas ne nore nobena knjiga!

Vesna stane ... 55 Din

Brošura na ... 45 Din

3996-a

Priporočamo novo izdajo

Janko Kersnikovih

romanov:

Cyclamen

Broš. 22 Din, vez. 27 Din, pošt. 1:25 Din

Agitator

Broš. 18 Din, vez. 23 Din, pošt. 1:25 Din

Izdala jih je

Tiskovna zadruga v Ljubljani

Klišeeje za reklamo

za trgovski dopisni papir in kuverte v poljubni velikosti za vse vrste eno- in večbarvne tiska izdeluje v kratkem času

„JUGOGRAFIKA“ KLISARNA

V LJUBLJANI, SV. PETRA NASIP ŠT. 23.

Naročila sprejema tudi oglasni oddelek uprave „Jutra“, Prešernova ulica 4.